

Міністерство освіти і науки України
Чернівецький національний університет
імені Юрія Федьковича

МАТЕРІАЛИ

**студентської наукової конференції Чернівецького
національного університету імені Юрія Федьковича**

**ФАКУЛЬТЕТ ІСТОРІЇ, ПОЛІТОЛОГІЇ ТА
МІЖНАРОДНИХ ВІДНОСИН**

22-23 квітня 2020 року

Чернівці
Чернівецький національний університет
імені Юрія Федьковича
2020

*Друкується за ухвалою Вченої ради
Чернівецького національного університету
імені Юрія Федьковича*

Матеріали студентської наукової конференції Чернівецького національного університету (22–23 квітня 2020 року). Факультет історії, політології та міжнародних відносин. – Чернівці : Чернівець. нац. ун-т ім. Ю. Федьковича, 2020. – 152 с.

До збірника увійшли матеріали студентів факультету історії, політології та міжнародних відносин, підготовлені до щорічної студентської наукової конференції університету.

Молоді автори роблять спробу знайти підхід до висвітлення й обґрунтування певних наукових питань, подати своє бачення проблем.

© Чернівецький національний університет
імені Юрія Федьковича, 2020

Дарина Автомчук

Науковий керівник – доц. Макух-Федоркова І. І.

Вплив російської дезінформації на інформаційний простір Республіки Польща

В умовах інформаційного суспільства дезінформація традиційно є одним із найбільш ефективних способів досягнення переваг у політичній, військовій, економічній, науково-технічній, інформаційній та інших сферах діяльності людини, суспільства та держави загалом.

Дезінформація є відносно недорогим, але дуже ефективним способом модифікації суспільної думки.

Ми живемо в світі, де медіа та нові технології в спеціальний спосіб впливають на функціонування всього суспільства. За допомогою засобів масової інформації можемо легше спілкуватися, користуватися інформацією, мати доступ до новин з будь-якої точки світу. У той же час доволі часто маємо остерігатися, що медіа несуть загрозу дезінформації та маніпуляції суспільною свідомістю

Як держава-член ЄС, Польща зуміла вийти на високий рівень боротьби з кіберзагрозами, створила низку державних установ, які покликані захищати інформаційний простір держави та охороняти сферу інформації від умисного втручання інших держав. Зокрема, варто виділити CSIRT.pl - група реагування на комп'ютерні інциденти в країні, державний аналітичний центр, координаційна рада при прем'єр-міністрові держави, об'єднання фахівців, які займаються підключенням клієнтів до глобальної мережі, ISAC (центр обміну та аналізу інформації) та урядовий центр безпеки [3].

Перед виборами до Європейського Парламенту було чимало прикладів введення в оману та навіть спроб втручання в інформаційний суверенітет держави. Російська Федерація поширювала інформацію, ніби після підписання Унії в Польщі спостерігалось таке економічне падіння, яке не мало місця навіть за комуністичних часів. Саме це звучало у звіті боротьби з дезінформацією, опублікованому в Брюсселі. Більше того, в передвиборчій кампанії того ж Європейського Парламенту Росія заявила, що Європейська Унія має нацистське коріння.

Дезінформаційна політика РФ шириться на польський інформаційний простір, вводячи в оману не тільки самих поляків, але й втягує у це нашу державу, тим самим намагається погіршити взаємовідносини обох держав. Україна та Польща мають багату, довгу, але й водночас болючу історію. Сьогодні, за статистикою, в Польщі офіційно працевлаштовано близько 198 тисяч українців [2]. Саме ця ситуація з напливом на ринок праці наших громадян стала ідеальним матеріалом для Кремля у насадженні антиукраїнської політики.

В даному контексті доречно згадати інтерв'ю фахівця з питань російського впливу на Польщу та за сумісництвом викладачки Варшавського університету міжнародних відносин Агнешки Легуцкої. У ньому зазначалось, що "...росіяни надалі будуть грати на почуттях поляків та українців, особливо на річниці початку II Світової війни та операції "Вісла". Вони прагнуть показати, що Польща не є суверенною державою в контексті зовнішньої політики. І, на жаль, польське середовище має багато осіб з наукової сфери, які підтримують цю думку. Потрібно знати, що росіяни охоче використовують таких осіб задля своїх інтересів"[1].

Таким чином, дезінформація для Росії є привабливим методом з багатьох поглядів: має широку стратегічну дальність, є анонімною та відносно недорогою, а також допомагає реалізувати мету Кремля. Свідченням цього є те, що багатосторонні акції дезінформації не слабнуть, а навпаки - щороку посилюються. Саме ця тенденція, стимулює державне керівництво до зміцнення інфопростору республіки. Тому, потрібно проводити широкі акції для населення, запроваджувати курси медіаграмотності не тільки для дорослих, але й для школярів, вести просвітницьку діяльність серед широких кіл населення.

Список літератури

1. DEZINFORMACJA – ROSYJSKA BRÓŃ STRATEGICZNA [Zasób elektroniczny]. – 2018. – Tryb dostępu do zasobu: <http://rcb.gov.pl/dezinformacja-rosyjska-bron-strategiczna/>.
2. Urząd do Spraw Cudzoziemców. Statystyka specjalna (Raport o Ukrainie) / Urząd do Spraw Cudzoziemców. – 107. – С. 9–10
3. Zalozenia strategii cyberbezpieczenstwa / Zespól zadaniowy Ministerstwa Cyfryzacji. – Warszawa, 2016. – 45 с.
4. Zespól ekspertów NASK oraz CERT.pl. System bezpieczenstwa cyberprzestrzeni RP / Zespól ekspertów NASK oraz CERT.pl. – Warszawa, 2015. – 203 с.

**Битва при Клокотниці 9 березня 1230 р.:
структурний аналіз**

Близько 1221-1222 рр. болгарський цар Іван Асен II та епірський правитель Феодор Комнін Дука уклали союзний договір проти Латинської імперії. У результаті подальшої війни Епірська держава захопила Королівство Фессалоніки [2, с. 527]. Після цих подій Феодор проголосив себе імператором, зробивши своєю столицею Фессалоніки [4, с. 720-726]. Болгарії дісталися землі в Македонії, включаючи Охрид. Після смерті латинського імператора Роберта де Куртене в 1228 р. Іван Асен II вважався найбільш вірогідним кандидатом на регентство над Болдуїном II. Феодор вважав, що Болгарія є останньою перешкодою на шляху до повернення його в Константинополь, і на початку березня 1230 р. він напав на болгар [1, с. 293-295].

Імператор королівства Фессалоніки Феодор Комнін Дука зібрав величезну армію (близько 15-20 000 осіб ?), включаючи західних найманців. Він був так упевнений у перемозі своєї армії, що взяв з собою дружину і дітей. Обтяжена обозами армія переміщалася повільно. Коли болгарський цар дізнався про напад, він зібрав невелику армію з декількох тисяч воїнів (5-10 000 ?), включаючи половецьку кінноту, і кинувся назустріч ворогу. Протягом чотирьох днів болгари пройшли відстань у три рази більшу, ніж армія Феодора Дуки протягом тижня.

9 березня армії обох держав зустрілися біля села Клокотниця (Болгарія). Іван Асен II використовував як прапор спис з договором про союз, підступно розірваним Феодором. Він був хорошим тактиком, і йому вдалося застати супротивника зненацька. Битва завершилася до заходу сонця. Армія Феодора Дуки була повністю розгромлена, частина війська загинула, частина потрапила в полон, включаючи самого Феодора і його сім'ю [3, гл. 4].

Після битви Іван Асен II відпустив полонених солдатів. Унаслідок цього благородного жесту при подальшому просуванні вглиб країни значна кількість фортець здавалася болгарам без опору. Феодор спочатку був милостиво прийнятий Іваном Асенем, але згодом

болгари осліпили його за звинуваченням у змові. Як писав візантійський автор Никифор Григора: «ця страта була цілком заслуженою». Болгарському царству відійшли володіння Феодора у Фракії до Фессалонік, з містами Адріанополь, Дідімотика, Серри. Згодом Фессалонікська імперія розпалася на три державні утворення з центрами у Фессалоніках, в Артї (Епірський деспотат) і Лепанто (деспотат Акарнанії і Етолії) [3, гл. 3-4].

Цікаво, що битва відбулася в день пам'яті Сорока Севастійських мучеників. На честь перемоги в церкві, присвяченій Сорока мученикам, Іван Асен II наказав поставити колону з написом: «В літо Господнє 6738 (1230), індікт третій, я, Іван Асен, у Христі Бога вірний цар і самодержець болгар, син старого царя Асеня, від основ спорудив і до самого верху розписом прикрасив цю церкву в ім'я святих Сорока Севастійських мучеників, за допомогою яких у дванадцять літо мого царювання, коли розписувався цей храм, рушив на війну в Романію і розбив грецьке військо. Самого ж царя, Феодора Комніна, полонив з усіма його боярами і зайняв Грецькі землі від Одріна до Драча, а також землі Арбанаські і Сербські. Франки володіли тільки містами навколо Царгорода і цим містом теж, але і вони корилися всесильної правиці мого царства, бо не було в них іншого царя, крім мене, і завдяки мені вабили вони дні свої» [1, с. 295].

Отже, Битва при Клокотниці 9 березня 1230 р. мала важливе значення в укріпленні міжнародного статусу Болгарської держави. В результаті Болгарське царство стало одним з найбільш сильних і впливових держав на всій території Балканського півострова і Малої Азії.

Список літератури

1. Иречек К. История на българите / Под ред. П. Петрова. – София: Наука и изкуство, 1978. – 672 с.
2. Острогорский Г.А. История Византийского государства. – М.: Сибирская Благозвонница, 2011. – 913 с.
3. Сказкин С.Д. История Византии. – М.: Наука, 1967. – Т. 3. – 508 с.
4. Успенский Ф.И. История Византийской империи. Расцвет. Крушение. – М.: АСТ, 2011. – 1008 с.

Прийоми мовленнєвого маніпулювання у промовах Барака Обами

Що дозволило Бараку Обамі зруйнувати традиційні бар'єри раси та етнічної належності, щоб стати такою історичною фігурою? Один із ключових факторів – видатні комунікативні здібності, що дозволили йому отримати підтримку однієї з найрізноманітніших коаліцій в історії Америки [1].

У своїх промовах Барак Обама використовує мовні засоби та конструкції маніпулятивного впливу «гра у простонародність» (plain folks).

«Гра у простонародність» – це прагнення схилити аудиторію на свій бік шляхом ототожнення себе з нею – «я з народу», «я – один із вас». Мета цього прийому – встановити дружні стосунки з аудиторією, переконуючи її, що автор належить до простого народу, а отже, його ідеї, висловлювання, вчинки повинні оцінюватись позитивно. Тут ініціюються асоціативні зв'язки особи автора з позитивними цінностями через їхню народність.

Імідж «людини з народу» має формувати довіру й позитивне ставлення. Для цього мовцю потрібно створити враження, що він мислить і говорить так, як мислять і говорять його слухачі/читачі/глядачі.

Барак Обама, використовуючи займенник *we* та похідні від нього *us*, *our*, підкреслює те, що він і його аудиторія належать до одного кола.

Щоб переконати аудиторію у тому, що вони насправді єдине ціле, Обама підкреслює наявність спільного минулого, спільних предків, що є ознакою належності до однієї родини, причому ці родинні зв'язки поширюються на громаду і навіть на всю країну [2].

Щоб наголосити на тому, що він насправді не є кимось, хто вищий чи кращий, чи чимось відрізняється від народу, Барак Обама вживає вирази *we are one people*, *one nation* для того, щоб кожен

реципієнт відчув, що він є членом родини президента і бере активну участь у прийнятті важливих рішень для власного ж майбутнього [2].

Обама використовує повсякденні вирази, такі як *screwed up* і *folks*. У зверненнях та промовах він покладається на просту мову, щоб викласти складні ідеї [3].

Приєм «гра у простонародність» є характерним прийомом політичного мовлення Барака Обами. Для цього він використовує певні лексеми (*we, one nation, one people, Americans, common, family*), які слугують своєрідною основою для об'єднання в одну велику родину. Звертаючись до фактів з власного минулого, порівнюючи свою історію з історіями простих людей, Обама створює образ сім'янина, сусіда, друга, члена громади, який розділяє погляди пересічних американців, виріс на тих самих цінностях, що й вони, виховує своїх дітей так, як і вони. Це робить президента близьким кожному громадянину і, відповідно, посилює довіру до його слів і вчинків, однозначно привертає аудиторію на його бік [2].

Уміння Барака Обами використовувати комунікацію для руйнування бар'єрів між політикою та суспільством, зосереджуючись на спільних рисах, дозволяє отримати підтримку різних прошарків населення. Він продемонстрував майстерність у використанні ключових комунікаційних практик, забезпечивши собі довготривалу прихильність народу.

Список літератури

1. Shel L. The Communicative Power of Barack Obama: How He Became President-Elect. *Fast Company*. 2011.
2. Каліщук Д.М. Психолінгвістичні прийоми мовленнєвого маніпулювання у політичному дискурсі. „Гра у простонародність”. Луцьк.
3. Weeks L. The art of language, Obama-style. *National Public Radio*. 2009.

Роль православного духовенства в культурному та освітньому житті Поділля в кінці XVIII – першій половині XIX ст.

Самодержавство розглядало українську церкву і школу як очевидну загрозу російському пануванню. Саме тому з приєднанням Правобережжя до Росії в 1793 – 1795 рр. було зруйновано розгалужену мережу навчальних закладів і лише з початку XIX ст. дозволено їх створення та функціонування, але виключно в інтересах імперії. Як наслідок – Поділля наповнювалося численними російськими військами, великою кількістю різних категорій «служиво-ратних людей», дворян, старовірів, православного духовенства та купців, які виступали опорою імперської влади та політики й інструментом етнографічних змін, скорочення соціального простору українців та поляків, одержавлення церкви і русифікації освіти.[1]

У першій половині XIX ст. значної шкоди суспільному престижу Православної церкви на території України завдавав край низький культурно-освітній рівень основної маси православного парафіяльного духовенства. Не вистачало кваліфікованих православних священиків, часто на управління благочиннями призначалися молоді особи, які не володіли достатнім життєвим досвідом, не мали розвинутої духовної культури, яка конче була необхідною для тогочасних священнослужителів. [2] Як результат, православне духовенство не змогло у перші десятиліття XIX ст. здійснювати моральний вплив на віруючих, і тому в краї почало поширюватись сектантство.

7 грудня 1795 року почала роботу Подільська духовна консисторія, яка через 4 дні отримала від єпископа завдання створити духовні управління. У 1796 році духовні управління були організовані у всіх 13 повітових центрах. 1797 році за наказом імператора Павла I в Шаргороді було відкрито 2 нижчих класи Подільської Духовної Семінарії. Формування семінарії тривало до 1805 року, після чого вона була переведена в Кам'янець-Подільський як середній

навчальний заклад. У 1817 році Подільська Духовна Семінарія була реформована, від неї відокремилосся Кам'янець-Подільське Духовне Училище. У 1810 році архієпископ Іоанникій заснував духовне училище в архієрейському замиському будинку в с. Привороття, яке утримувалося на кошти архієрея.[3]

Допомагали в русифікації Православної церкви в Україні духовні консисторії при єпископських кафедрах. Вони комплектувалися «надійними» людьми, до православних парафій великих міст добирали священників-росіян і «малоросів». У більшості сіл і містечок православні парафії обслуговувало по два-три священники. Загалом в Україні у ХІХ ст. діяло понад 9 тис. парафій, де служили 12 тис. священників. До кінця першої половини ХІХ ст. в окремих місцевостях за давньою традицією священників ще обирали парафіяни, але за Миколи І парафіяльних ієреїв стали призначати консисторії.[4]

Православні священники, спираючись на вкорінену у свідомості вірних і повсякденній практиці релігійно-церковну традицію, інстинктивно вдавалися до культивування таких елементів релігійних дій, які заборонялися Синодом. Повсякденне життя на Поділлі, відображало тенденцію до перетворення Російської імперії на поліційно-бюрократичну державу, яку ідеологічно обслуговувала Православна церква.

Список літератури

1. Власовський І. Нариси історії Української Православної Церкви: В 4-х т., 5 кн. – К., 1998. – Т.3: (ХVІІІ–ХІХ ст.). – С. 241-245.
2. Колодний А. Історія релігій в Україні./ Колодний А./ – К.,1999.-735 с. – с.549
3. Яворовский Н. Краткий очерк воссоединения подольских униатовъ / Н. Яворовский // Тр. Подол. епарх. ист.-стат. ком. – Каменец-Подольск,1897. – Вып. 8.– С. 245–278.
4. Сецинский Е. К истории унии в Подолии / Е. Сецинский // ПСВ. – 1889. – № 20. – С. 433–445 ; № 21.– С. 455–463 ; № 22. – С. 488–500.

Ірина Болеста
Науковий керівник – асист. Глібіщук М. В.

Роль «Жіночого соціально-політичного союзу» в суфражистському русі у Великій Британії на початку ХХст.

«Коротке ХХ століття» було насичене подіями і явищами, які мали масштабний вплив на розвиток людської цивілізації. Однією з ключових проблем для минулого сторіччя була боротьба за емансипацію жінок. Одним з найуспішніших був жіночий рух у Великій Британії. Мабуть найвідомішою та найактивнішою тогочасною жіночою організацією був «Жіночий соціально-політичний союз».

Слід зазначити, що саме в той період зародився термін «суфражистки». Поняття «суфражистка» (*від латинського *suffragium* – виборче право*) було вжито стосовно громадян, які виступали за надання жінкам права голосу. Вперше цю дефініцію було використано в глумливій статті британського журналіста Чарльза Гендсе, яка побачила світ у виданні «*Daily Mail*». Процес емансипації розпочався в Англії майже півтора століття тому та здобув чималих успіхів [1].

«Жіночий соціально-політичний союз» (далі – WSPU) - це радикальна феміністична організація, що боролася за виборче право для жінок Великобританії. Ця структура заснована 10 жовтня 1903 року в Манчестері, а її лідеркою стала Еммелін Панкхерст. Поряд із більш консервативним жіночим товариством «Національним союзом виборчих товариств жінок» (NUWSS), заснованим у 1897 р., вони домагалися прав для жінок Англії на повноцінну участь у політичному житті, однак уряд ще з 1832 р. вотивав це рішення [5].

Слід зазначити, що ця організація репрезентувала радикальні настрої британського суфражистського руху. Її учасниці діяли досить активно. Скажімо, коли новий законопроект стосовно виборчого права був внесений на розгляд парламенту в 1910 р., прихильниці WSPU почали кампанію протесту у 1912 р. Це були радикалі дії, які викликали жваве обговорення з боку тогочасної британської громадськості. Це розбиті вітрини магазинів та інші хуліганські акти,

які згодом переросли до підпалів будинків і руйнування громадських будівель, у тому числі й Вестмінстерського абатства. Як писала лідерка WSPU Е. Панкгерст: «Вчинки, а не слова, ось що має бути нашим постійним девізом».

Багатьох активісток неодноразово арештовували. Учасниці WSPU оголошували тюремне голодування. Такі дії жінок викликали співчуття різних соціальних груп британського соціуму. Уряд ухвалив рішення відоме як «Закон про кішок і мишей» у 1913 р., яке дозволило звільняти з під варти суфражисток, які були смертельно виснаженими через голодування. Однак такий законодавчий акт не унеможливив повторного арешту після одужання [4].

Таким чином, «Жіночий соціальний та політичний союз» (WSPU) був суфражистською структурою, яка діяла радикальними методами для досягнення своїх цілей. Звісно, що ця організація не репрезентувала настрої усього жіночого руху у Великій Британії. Однак саме дії учасниць цього товариства змушували британський уряд реагувати на політичні вимоги суфражисток.

Список літератури

1. Новикова Н. В. Женский социально-политический союз: идеология и политика радикального феминистского движения в Великобритании в начале XX века. Ярославский педагогический вестник. 1997. №. 1. С. 5-12
2. Emmeline Pankhurst — Time 100 People of the Century. Time Magazine. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://content.time.com/time/magazine/article/0,9171,991250,00.html>
3. A letter from Emmeline Pankhurst to WSPU members, January 1913 (PRO ref: CRIM 1/139/2). The National Archive. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://goo.gl/7uDbCI>
4. National Union of Women's Suffrage Societies. The British Library. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://goo.gl/UQ97YQ>

Шумеро-вавилонська писемність

Одним із найважливіших досягнень стародавніх шумерів було винайдення писемності (середина IV тис. до н. е.). Як і інші давні системи писемності, шумерська писемність виникла з малюнків. Досить часто один і той самий малюнок міг мати кілька значень, тому читання тексту інколи могло перетворюватися у розв'язання «ребусів». Поступово зовнішній вигляд знаків спрощувався. До кінця IV тис. до н.е. образотворчий принцип, покладений в основу картинної писемності, був замінений зображенням звуків (фонем).

У шумерській писемності з'явилося багато складових знаків і декілька абеткових, які були необхідні для передавання голосних звуків. Зберігалися й образотворчі ідеограми.

Основним матеріалом для письма слугувала м'яка глина. До нас дійшла значна кількість книгописних текстів, в основному на глиняних пластинках, іноді на металевих предметах.

Згодом шумерський клинопис був запозичений вавилонянами, а потім поширився по всій Передній Азії. Клинопис застосовувався в Аккаді, Ассирії, Урарту, Фінікії, Стародавній Персії та у хетів. Як правило, кожен з цих народів пристосовував клинопис до особливостей своєї мови. У середині II тис. до н.е. в торгових містах Північної Фінікії, а потім у Персії в I тис. до н.е., клинопис набув найбільш простої фонетичної форми, перетворившись на один з найдавніших з відомих нам алфавітів [1].

Шумерський клинопис, як і вся культура, справили значний вплив на літературу. Численні літературні твори, що виникли у шумерську епоху, були в дещо у зміненій формі перекладені аккадською та ассирійською мовами і у такому вигляді збереглися до пізніших часів. Одним із найбільш видатних творів вавилонської літератури була «Поема про Гільгамеша».

Писемність у Дворіччі була привілеєм незначної меншості. Школи були при храмах та палацах. У школах давали загальну, а також спеціальну освіту. У загальну освіту входило вивчення писемності і

мови, елементів арифметики, геометрії та астрономії. Майбутніх жерців учили астрології. Спеціальна освіта передбачала вивчення богослов'я, права, медицини, музики. Методика викладання була досить примітивною. Вона зводилася до запитань учителя, відповідей учня, перекладів з однієї мови іншою, вивчення напам'ять. Під час археологічних розкопок було знайдено навчальні посібники, письмові роботи школярів [2, с. 145].

Шумеро-вавилонська культура значно вплинула на культурний розвиток близькосхідних та європейських народів. Шумеро-вавилонський клинопис був запозичений асирійцями, хеттами, мітаннійцями, урартами, племенами Сирії, Фінікії та ін. Культурна спадщина давніх народів Двोरіччя здійснила значний вплив на розвиток античної цивілізації.

Список літератури

1. Авдиев В.И. История Древнего Востока. – Ленинград: Госполитиздат. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://historic.ru/books/item/f00/s00/z0000054/st032.shtml>
2. Редер Д.Г. История древнего мира. Часть 1. – М.: Просвещение, 1970. – 288 с.

Практика залучення молоді до сфери публічного управління

У зв'язку із процесами децентралізації в Україні, актуалізуються перспективи залучення молоді до розвитку суспільства та громад і встановлення ефективної взаємодії між активістами та органами публічного управління, що реалізується через упровадження програм молодіжної політики.

У цьому контексті досить сприятливою виявилася освітня програма «Державотворець», ініційована Міністерством молоді та спорту України, Українською академією лідерства та реалізується спільно з Секретаріатом Кабінету Міністрів України, Дитячим фондом ООН (ЮНІСЕФ) в Україні. [1]

Для взаємодії органів влади і молоді використовуються такі механізми як консультації з громадськістю, участь у громадських радах при різних органах влади, робочих групах, комітетах, громадські експертизи і моніторинги, громадські слухання, стажування молоді в органах публічної влади, існування молодіжних парламентів, рад тощо.

Якщо вести мову про засоби молодіжної політики, то варто сказати, що найголовнішим з них нині є Міністерство молоді та спорту. Окрім цього, важливу роль відіграє також парламент України. [2], [3]

У структурі Верховної Ради України існує Комітет з питань сім'ї, молодіжної політики, спорту та туризму, до якого парламент направляє питання, пов'язані з молоддю, а також іншими темами, пов'язаними з молодіжною політикою, такими як фізична підготовка, безпритульні діти, спорт та сім'я. На обласному рівні за молодіжну політику відповідають, як правило, управління, що включають питання «молоді» до своєї загальної структури, як, наприклад, Управління молоді та спорту Чернівецької обласної державної адміністрації.

Окрім владних інституцій, безсумнівно, важливу роль у реалізації молодіжної політики відіграють молодіжні організації. Але

зауважимо, що чисельність таких організацій невелика і вони охоплюють на даний момент в межах 2-4 % молодих людей, ініціатива яких охоплює різні сфери: культура, екологія, неформальна освіта, спорт, кіберспорт.

Після подій Революції гідності завдяки грантовим проектам українська молодь отримала значно більше можливостей долучатися до публічного управління, зокрема через вплив на нього. До прикладу, наголосимо на такій ініціативі як молодіжний центр, який є осередком практичної роботи з молоддю. [4]

На жаль, найгірша ситуація щодо залучення молоді до участі в публічному управлінні простежується саме у малих містах і сільській місцевості. Що вже не зберігає тенденційність.

Список літератури

1. В Україні стартує проєкт для молоді “Державотворець” [Електронний ресурс] // Укрінформ. – 2019. – Режим доступу до ресурсу: <https://www.ukrinform.ua/rubric-society/2679949-v-ukraini-startue-proekt-dla-molodi-derzavotvorec.html>.
2. Обіход М. М. Вдосконалення державного управління реалізацією молодіжної політики в Україні / М. М. Обіход // Ефективність державного управління. - 2017. - Вип. 3. - С. 160.
3. Постанова КМУ "Про затвердження Державної цільової соціальної програми "Молодь України" на 2009-2015 роки" [Електронний ресурс] // Кабінет Міністрів України. – 2009. – Режим доступу до ресурсу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/41-2009-%D0%BF>.
4. Указ Президента "Про Стратегію розвитку державної молодіжної політики на період до 2020 року" [Електронний ресурс] // Президент України. – 2013. – Режим доступу до ресурсу: <https://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/532/2013>.

Боротьба з пияцтвом на західноукраїнських землях в другій половині XIX – на початку XX століття як прояв суспільної активності

Пияцтво – одне із найдавніших соціальних явищ. Його історичні прояви являються традиційно предметом дослідження соціальної історії. Проте у другій половині XIX – на початку XX ст. на західноукраїнських землях буквально розгорнулася війна за здорові суспільні сили, що стало не стільки боротьбою з пияцтвом, скільки формою згуртування для досягнення національно-культурних цілей. Тому вивчення історії боротьби активних прихильників тверезості може бути і предметом дослідження суспільно-політичних процесів. [1, с. 116]

Західноукраїнські землі у XIX ст. хоча і не зазнали суттєвих потрясінь і воєн, залишалися тим не менш одним із найвідсталіших регіонів Європи. Високий рівень пияцтва довершував не дуже втішну картину і, водночас, замикав коло хронічних бідувань і злиднів місцевого люду. [2, с 39-50]

Реакцією представників української інтелігенції на цілеспрямовану алкоголізацію українського населення стало створення груп, братств, товариств, які основною метою свого існування вважали культурне та політичне пробудження українського народу шляхом антиалкогольної боротьби. Саме в такій ситуації патріотизм вимірювався готовністю протистояти небезпечному соціальному лихові. Першим у середині XIX століття активізувалося греко-католицьке духовенство, створюючи антиалкогольні товариства. У 1900 р. тоді ще єпископ Станіславівський Андрей Шептицький видав пастирський лист до вірних Косівського деканату під назвою «До моїх любих гуцулів», де він звернув особливу увагу на згубні наслідки алкоголізму. За словами владики: «Ож лячно кілька то коршмів у Вас на Гуцулщині. Чесом одна піле одної стоют редом, ток щоби подумав хто сщо те село ни христенцке. А відий ни у однім селі бирше коршмів видитси ек хрестів».

Друга хвиля боротьби з алкоголем, що розпочалася із 60-х рр., мала більш світський характер – до антиалкогольних ініціатив долучалися миряни і нецерковні об'єднання. [3, с 84-89]

Своїми діями братства тверезості в свою чергу пропагували здоровий спосіб життя, публічну відмову від алкоголю, а також заохочувало до громадської ініціативи знайомих, товаришів і родичів. З часом можна говорити про залучення законодавчі та адміністративні органи влади які значно підсилювали ролі руху тверезості на теренах Західної України. Ініціативу церкви на початку ХХ ст. перейняли українські молодіжні парамілітарні рухи «Пласт», «Січ», «Сокіл», а у 20-х роках ХХ ст. – патріотичні та громадські товариства «Відродження», «Рідна школа», «Луг».

Отже, рух тверезості можливо в неповному обсязі виконав місію щодо подолання такого соціального явища як пияцтва та проте це сприяло позбутися частини українського населення від такої згубної звички. Здобутки антиалкогольного руху в другій половині ХІХ початку – ХХ століття – визначне явище в національній історії суспільних рухів. Воно заслуговує на глибоке вивчення, щоб використати багатий історичний досвід у сучасному суспільному житті, сприяти формуванню ідеалів та цінностей, які забезпечують поступ усього українського народу.

Список літератури

1. Савчук Б. Корчма: алкогольна політика і рух тверезості в Західній Україні у ХІХ - 30-х роках ХХ ст. / Б. Савчук. Івано-Франківськ. 2001. 248 с.;
2. Ботушанський, В. Антиалкогольний рух на Буковині у 70-х рр. ХІХ - на початку ХХ ст. / Василь Ботушанський // Україна - Європа - Світ : міжнародний збірник наукових праць на пошану проф. М. М. Алексієвця / редкол.: Ю. М. Алексєєв, Л. М. Алексієвць, М. М. Алексієвць [та ін.]. Тернопіль. 2011. Вип. 5, Ч. 2. С. 39-50.
3. Рух тверезості у Східній Галичині в середині ХІХ - першій третині ХХ ст. / Я.В. Стасів // Проблеми історії України ХІХ – початку ХХ ст.: Зб. наук. пр. 2013. Вип. 22. С. 151-158.

Особливості реформування традиційних систем у європейській державній службі

Теорія європеїзації державного управління та державної служби, як і виникнення європейського адміністративного простору, привертає сьогодні увагу багатьох учених. Натомість, питання впливу процесів інтеграції на національні системи державного управління та державної служби – незважаючи на різнобічні погляди на цю проблему – в основному залишаються без відповіді. На сьогодні ніхто не може сказати з упевненістю, де вплив ЄС на національні системи управління починається і де він закінчується.

Дослідження, авторами яких є К. Демке [1], Д. Герген та Б. Келлерман [2], К. Ніл та Д. Лемкул [4], розглядають сучасний стан державної служби ХХІ ст. і можливі траєкторії її розвитку, аналізують популярні критичні підходи та їх негативні наслідки на розвиток державної служби. Зокрема, К. Демке дає детальний огляд реформ державної служби в Європі та окреслює своєрідні “уроки” для нових членів європейської спільноти [1]. Мета даної роботи – виявити особливості реформування систем європейської державної служби. Реалізація цієї мети зумовила постановку і виконання таких взаємопов’язаних завдань, які визначаються станом і рівнем розробки проблеми в науковій літературі: розглянути ключові й актуальні на сьогодні проблеми переваг і недоліків традиційних систем державної служби, раціональності та наслідків її реформування, суб’єктивних та об’єктивних чинників змін цих систем. У 2000 р. Європейська Комісія визначила реформу врядування як одну зі своїх важливих стратегічних цілей. На сьогодні деякі країни ЄС усе ще жорстко дотримуються традиційних характеристик тоді як інші – кардинально реформують свої системи державної служби.

Концепція державної служби завжди вибудовувалася на традиційній національно-державницькій філософії. Сьогодні концепції суверенності, національності та громадянства кардинально

змінюються. Державна влада реалізується новими структурами управління (наприклад, ЄС) і багаточисленними акторами.

Більшість урядів країн ЄС започатковують заходи з реформування, метою яких є вдосконалення надання послуг. Такі заходи означають, що якість державного сектора все більше і більше залежить від швидкості модернізації.

Отже, європейський підхід до функціонування державної служби не тільки провокував внутрішні зміни, скільки висував конкретні інституційні вимоги, яким повинні відповідати члени, модифікував “внутрішні структури і можливості” і, відповідно, розподіл влади і ресурсів між внутрішніми акторами. Основною характеристикою цих змін була європеїзація, що спрямовувала процес перетворень у напрямку стандартів і вимог Європейського Союзу.

Список літератури

1. Demmke Ch. European Civil Services Between Tradition and reform. – European Institute of Public Administration. – Maastricht, the Netherlands. – 2004. – 202 p.
2. Gergen D. and Kellerman B. Public Leaders: Riding as Tiger, in Donahue/ Nye, For the People. – P. 16.
3. HRM in the Public Sector: A Neglected Subject. – OECD-PUMA. – Paris. № 3. – 2002. – October.
4. Knill C., Lehmkuhl D. How Europe matters. Different mechanisms of Europeanisation // European Integration online Papers. – 1999. – № 7. URL. – <http://olymp.wu-wien.ac.at/eiop/texte/1999-007.htm>

Крістіна Вашкеба

Науковий керівник – проф. Федуняк С. Г.

**Діяльність культурно-інформаційних центрів
як компонента культурної дипломатії**

Упродовж усієї історії розвитку світової та вітчизняної дипломатії на дипломатичні представництва покладалася реалізація інформаційної функції що передбачає як отримання та збір інформації всіма легальними способами, так і її поширення з метою забезпечення національних інтересів акредитуєної держави. У сучасних реаліях, коли інформація є одним із потужних глобальних ресурсів, відбувається перегляд механізмів і методів її використання та поширення представниками традиційної та неофіційної дипломатії. Однією з сучасних тенденцій у роботі дипломатичних установ провідних держав світу є масштабне впровадження інформаційних технологій у сферу міждержавного співробітництва, що свідчить про здатність такої консервативної сфери суспільної діяльності як дипломатія, адаптуватися та давати відповіді на виклики сучасності. Безперечно, що діяльність культурно-інформаційних центрів має відбуватися в тісній взаємодії та координації з дипломатичними представництвами.

В умовах, коли процеси глобалізації та регіоналізації охопили всі сфери міжнародного співробітництва, зазнає трансформації й культурний вимір міжнародного співробітництва. Сьогодні перед культурно-інформаційними центрами стоїть завдання не лише поширення інформації про свою країну, а й створення надійної платформи для розвитку міжцивілізаційного діалогу, який останнім часом перебуває фактично у стані колапсу через емігрантську кризу в Європі.

Як суб'єкти культурної дипломатії інформаційно-культурні центри забезпечують надання інформаційних, координаційних, навчальних послуг (наприклад, організація курсів, семінарів, тренінгів з вивчення мови, історії країни, яку вони презентують). Культурно-інформаційні центри повинні розповсюджувати серед зацікавленої аудиторії довідкові матеріали, присвячені культурно-мистецькому доробку їх держави. Не останнє місце має відводитися й

координаційним функціям культурно-інформаційних центрів, адже їм доцільно постійно проводити роботу з розширення межі своїх партнерів, активно взаємодіяти з культурними установами держави перебування, брати участь у форумах, виставках, які сприяють презентації та промоції здобутків у культурній сфері їхньої держави. Комплексне виконання означених функцій сприятиме реалізації цілей культурної дипломатії. Ефективність діяльності культурно-інформаційних центрів залежить від багатьох факторів. Одним із визначальних з них є їх місце розташування, адже від того, наскільки зручно до нього можна дістатися, залежить кількість відвідувачів і частота їх відвідин центру. Не менш важливим чинником є також зовнішній вигляд та інтер'єр будівлі. Діяльність культурно-інформаційних центрів має також спрямовуватися на ретельний підбір та підготовку кадрів, закріплення за своїми співробітниками функціональних обов'язків. Функціонування культурно-інформаційних центрів – важливий та перспективний напрямок реалізації дипломатії держав у культурній сфері. Культурно-інформаційні центри мають бути створені в усіх державах, з якими встановлено дипломатичні відносини, й повинні активно просувати національно-культурний продукт. Створення мережі культурно-інформаційних центрів можливе за рахунок об'єднання інтересів і зусиль державних установ і приватних інституцій, навіть окремих відомих постатей, які мають вплив далеко за межами своєї власної держави. Забезпеченість центрів кваліфікованим персоналом позитивно вплине на перетворення інформаційно-культурних центрів на осередки гостинності тієї держави, яку вони представляють.

Список літератури

1. Досвід функціонування європейських інститутів культурної дипломатії: висновки для України. Аналітична записка [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://www.niss.gov.ua/articles/1649/> - Назва з екрана.
2. Зонова Т. Дипломатія: моделі, форми, методи [Текст] /Т.Зонова.- М.:Аспект Пресс, 2013. - 348 с.
3. Культурна дипломатія України як відповідь на виклики часу: європейська складова. [Електронний ресурс]. - Режим доступу: https://www.nplu.org/storage/files/Infocentr/Tematch_ogliadi/2015/2015_culture2.pdf. - Назва з екрана.

Твіттер як інструмент формування іміджу Дональда Трампа

На сьогодні, існує безліч різних типів політичного іміджу, а формування та просування обраного іміджу вимагає плідної та якісної роботи. Дональд Трамп зламав усі стереотипи, пов'язані з формуванням іміджу, використовуючи в основному лише соціальні мережі для створення образу сильного політичного гравця.

Зазначимо, що дослідження Twiplomacy BCW 2018 року визначило, що найвпливовішою людиною у Твіттер є 73-річний Президент США Дональд Дж. Трамп, відомий у соціальній мережі як @realDonaldTrump [2].

На своїй сторінці Дональд Трамп використовував такі прийоми як протиставлення себе опонентам, вихваляння своєї діяльності, для того, щоб подати себе у найвигіднішому світлі [4, с. 396]. Аналізуючи ресурси зрозумілим фактом є те, що для Дональда Трампа соціальна мережа – це засіб для контролю за новинами та подання інформації. Тому його публікації у Твіттер тактичні, а не змістовні [1].

Доречно нагадати, що нинішній американський президент найчастіше серед світових політиків вдавався до самореклами у Твіттер, він називав себе найкращою персоною, найкращим президентом у світі. Отже, можна стверджувати, що політику властиві ознаки нарцисизму, в його поведінці чітко відображається почуття величчя та надмірної важливості [3, с.129].

Президент США активно використовував антирекламу, для погіршення іміджу своїх конкурентів. У його антирекламі були присутні ненормативна лексика та вирази, спрямовані на характеристику його суперників. Так подібні висловлювання створювали образ зухвалого політика, якому байдужа реакція своїх опонентів.

Окрім того, ще однією складовою його іміджу є нетрадиційна для політиків лексика. Публічним заявам Трампа притаманні спонтанність і необдуманість, що не відповідає офіційному статусу президента.

Виникає враження, що у Трампа немає внутрішньої дисципліни, тому що він публікує те, що спаде йому на думку. З одного боку, він виглядає щирим, адже його повідомлення емоційні, але з іншого боку, він здається надмірно епатажним, що в якійсь мірі робить його цікавим медіа персонажем.

У червні 2017 року Білий дім заявив, що публікації Дональда Трампа у Твіттер повинні вважатися офіційними заявами Президента США. Проте для його опонентів твітти, які надіслані з його особистого акаунту, дають їм черговий привід для критики. Для них це лише підтвердження того, що Трамп – нарцистичний «хуліган». Крім того, дії Трампа у Твіттер часто піддаються критиці зі сторони ЗМІ, які звинувачують його в брехні та пустих обіцянках. Отже, дані твердження в пресі поступово погіршують імідж політика та ставлення американських громадян до свого президента.

Список літератури

1. A. Buncombe Donald Trump one year on: How the Twitter President changed social media and the country's top office – Режим доступу:<https://www.independent.co.uk/news/world/americas/us-politics/the-twitter-president-how-potus-changed-social-media-and-the-presidency-a8164161.html?amp>
2. M. Lüfkens Twiplomacy study 2018 – Режим доступу:<https://twiplomacy.com/blog/twiplomacy-study-2018/>
3. Сергеева Д.С. Формирование имиджа политика в современном информационном пространстве (на материале данных соцсети «Твиттер») – 129 с. – Режим доступу:<https://cyberleninka.ru/article/n/formirovanie-imidzha-politika-v-sovremennom-informatsionnom-prostranstve-na-materiale-dannyh-sotsseti-tvitter>
4. Харламова Т.В. Социальные сети как инструмент современной политической власти (Твиттере) – 396 с. – Режим доступу:<https://cyberleninka.ru/article/n/sotsialnye-seti-kak-instrument-sovremennoy-politicheskoy-vlasti-na-materiale-mikrobloga-d-trampa-v-tvittere>

Вплив російської пропаганди на країни Європейського Союзу

Росія прагне знайти підтримку своїм діям і політиці, аби поширювати свій порядок денний без зайвих утрат для економіки країни. Як наслідок, цілями впливу російської пропаганди тепер є не лише постсоціалістичні держави, але й західне суспільство загалом, представлене Європейським Союзом. Західні країни та політичні лідери вже стали об'єктами маніпуляцій Кремля. Варто сказати, що не можливо визначити єдину формулу того, яким чином Росія завойовує прихильність європейської громадськості, і як вона планує поширити вплив в Європейському просторі. Проте можна чітко простежити, що мета впливу РФ полягає у створенні мережі союзницьких політичних партій та лідерів у середині ЄС, для отримання підтримки цих країн на міжнародній арені.

Існує дві причини того, чому західні суспільства, а в нашому випадку громадяни ЄС, такі вразливі перед інформаційно-психологічним впливом Кремля. До цих причин відносяться історична та еволюційна (або інформаційно-глобалізаційна).

Ідея історичної причини досить проста і полягає в історичних зв'язках Росії (в тому числі і її попередниць) із передовими країнами ЄС та із країнами, які політичні аналітики називають слабкими ланками союзу. Економічні, політичні, культурні, в тому числі й релігійні зв'язки Росії із країнами-членами ЄС слугують каналом для діалогу, за допомогою якого Кремль прагне зміцнити свої позиції серед європейських країн, та залучити їх у ряди своїх союзників на міжнародній арені.

Еволюційна причина дієвості російської інформаційно-пропагандистської кампанії полягає безпосередньо в громадянах ЄС. Вони вступили в інформаційну еру людства, і більше чи менше являють собою інформаційне суспільство, життя якого в буквальному сенсі залежить від інформаційних ресурсів і новітніх технологій.

Інформаційне суспільство пропонує нові можливості для реалізації права громадян брати участь у політичному житті своєї країни. Проте ці позитивні особливості інформатизації, створюють перед громадськістю нові проблеми. Наприклад, одним із найнебезпечніших ризиків для ІС є поширення нового типу інформаційно-психологічного впливу та новітніх методів пропаганди, які можливі лише завдяки новітнім технологіям. Використовуючи пропаганду, сучасні технології, іміджмейкінг і провідних політиків із популістичних партій, Росія показала, що найбільше благо Заходу – інформація – це її найслабша ланка. Тобто інформаційна складова становить загрозу для політики безпеки цих країн та безпосередньо для її народів.

Отже, інформатизація сучасного суспільства посприяла появі нового простору для ведення протистояння – інформаційного, де боротьба полягає не в тому, чия армія сильніша, а зброя – найсучасніша, а в тому, кому вдасться завербувати більшу кількість союзників. Є багато причин вразливості європейської громадськості російській пропаганді, проте дві з них, на нашу думку, ключові, які становлять фундамент для всіх інших, – це історична й еволюційна. Побудова інформаційної стратегії, відштовхуючись від цих двох характеристик, сприяє тому, що Путін зможе залучитися підтримкою міжнародної спільноти за допомогою новітніх інформаційних технологій та пропаганди, підбираючи для кожної специфічної підгрупи європейського суспільства окремі методи впливу.

Список літератури

1. Воеводин А.И. Стратегемы – стратегии войны, манипуляции, обмана // Воеводин А.И. // Кларетианум. – 2004 – С. 304
 2. Володенков С.В. Особенности и возможности применения технологий интернет - пропаганды в политическом управлении. / С.В. Володенков. // журнал PolitBook, №4, 2016 г. – 15-30 ст.
- Сороченко В. Энциклопедия методов пропаганды. (Как нас обрабатывают СМИ, политики и реклама). – Режим доступа: <http://psyfactor.org/propaganda.htm>

Ірина Волошинович
Науковий керівник – асист. Кузь А.І.

Ліонська унія 1274 р.: спроба об'єднати Східне та Західне християнство

У середині XI ст. відбувся розпад християнської церкви на Західну (Римо-католицьку) з центром у Римі та Східну (Православну) з центром в Константинополі. У подальшому на фоні безлічі невдалих спроб об'єднання Західної та Східної церков можна виділити унію 1274 р. в Ліоні.

Свої передумови дана унія бере ще з 1261 р., коли Михаїлу VIII Палеологу вдалось відновити Візантійську імперію. У цей час Михаїл VIII, розуміючи своє непросте становище, розпочав спроби налагодити відносини із Папою. Імператор відправляв посольства із подарунками та пропозицією про об'єднання церков спочатку до Урбана IV, а потім і до Климента IV. Утім, переговори з цими Папами не привели ні до яких позитивних результатів [3, с. 16-17]. Тільки з 1271 р., коли престол зайняв Папа Григорій X, переговори пішли успішніше. Григорій надіслав листа Михаїлу Палеологу, в якому розхвалював його за намір підкоритися апостольському престолу і запрошував на собор у Ліоні в 1274 р. для остаточного вирішення питання про з'єднання. Візантійський імператор прийняв запрошення Папи і відправив у Ліон посольство на чолі з колишнім патріархом Германом і відомим державним діячем та істориком Георгієм Акрополітом [4].

Так було укладено унію в Ліоні, яка містила умови визнання східним імператором догмату філіокве і Папського верховенства. Крім того, Михаїл VIII висловив Папі готовність допомогти військом, грошима і продовольством у передбачуваному хрестовому поході за звільнення Святої Землі, якщо Григорій X посприє в укладенні мирного договору між ним і Карлом Анжуйським [1].

Укладення унії викликало як позитивну, так і негативну реакцію. Так, якщо на Заході, насамперед у Римі, унію сприймали як крок до відновлення влади на Сході, то у Візантії укладення унії зустріли зовсім не привітно, і лише незначна меншість підтримала ініціативу

імператора. Самі греки, як духовенство, так і миряни, не хотіли мати нічого спільного з Римською Церквою. І ні насильницькі заходи імператора, ні твори, видані Іоанном Веком, не приносили користі – греки не приймали унії [1].

Значимо, що Ліонська унія була недовготривалою, і після обрання в 1281 році новим Папою Мартіна IV, ставленика Карла Анжуйського, унію в односторонньому порядку було розірвано [3, с. 18]. Після таких дій імператор хотів тут же розірвати договір і зі своєї сторони, але одумався, адже в цьому випадку він визнавав помилковість своєї політики попередніх років, тому імператор обмежився тим, що заборонив згадувати ім'я Папи на Літургії [2].

Отже, Ліонська унія не дала бажаних результатів ні для однієї, ні для іншої сторони. Більше того, після смерті Михаїла VIII Палеолога його наступник, Андронік II, прийняв сторону православних. Так, у 1283 р. в Константинополі було зібрано собор, на якому засудили вчення про походження Святого Духа і від Сина, що свідчило про відмову Візантії від Ліонської унії, а значить про її остаточне завершення.

Список літератури

1. Васильев А.А. История Византийской империи: От начала Крестовых походов до падения Константинополя. Т. 2. – СПб: Алетейя, 1998. – 583 с.
Режим доступу: https://azbyka.ru/otechnik/Istorija_Tserkvi/istorija-vizantijskoj-imperii-tom2/3_8_1
2. Георгий Пахимер. История о Михаиле и Андронике Палеологах / Под ред. А.И. Цепкова. – Рязань: Александрия, 2004. – 800 с.
3. Тальберг Н.Д. История христианской Церкви. – М.: Изд-во Сретенского монастыря, 2008. – 558 с.
4. Успенский Ф.И. История Византийской империи. Т. 5: Отдел VIII. Ласкари и Палеологи. – М.: Астрель, 2005. – 560 с.
Режим доступа: https://azbyka.ru/otechnik/Fedor_Uspenskij/istorija-vizantijskoj-imperii-tom5-uspenskij/1_5

Образ Зевса за даними гомерівського епосу

Найбільш складним у пантеоні давньогрецьких богів, представників третього, т. зв. «олімпійського» покоління є культ верховного божества – Зевса. Попри чітко виражену антропоморфність, у ньому наявні рудименти примітивних релігійних вірувань стародавніх еллінів.

У стародавній Елладі існувало декілька різних центрів культу бога-громовержця, серед них – Крит і Фессалія. Міфи про народження Зевса на Криті пов'язані з місцевим культом печер, наявність «гробниці Зевса» на тому ж Криті – все це схиляє до думи, що в образ Зевса влилося стародавнє місцеве божество, символом якого, очевидно, була подвійна сокира мінойської епохи, т. зв. лабрис [6, с. 403]. У Кносському палаці, який розкопав А. Еванс, виявлено фрески, на яких зображено сцену гри молодих дівчат з биком. У південно-західній частині палацу виявлено священний символ – т.зв. «роги втаємничення», між якими наявні отвори, куди вставлялися лабриси – подвійні сокири [4, с. 8]. На думку відомого російського філософа О. Лосева, в даному випадку наявне поєднання міфології палеоліту і бронзового віку, а також матріархату з патріархатом [5, с. 115]. З одного боку, це символ нестримної продукуючої і нищівної природи, а з іншого – він раптом опиняється в руці Зевса у той самий час, коли в другій руці у нього скіпетр – символ усталеної патріархальної влади, царський атрибут [5, с. 116]. Цією обставиною можна пояснити, що одним із багаточисленних епітетів Зевса, яким він наділяється авторами літературних текстів, є «скіпетродержець» [3, с. 195].

У Гомера нерідко трапляються вказівки на різні персоніфікації Зевса, що свідчать про його хтонізм, хоча вже й не в прямому сенсі. Такими ознаками є: блискавка і грім, з якими його раніше ототожнювали [1, с. 53, 151; 2, с. 303, 322], веселка [1, с. 206]; падаючі зірки [1, с. 83]. Подекуди в текстах поем читаємо: «Зевс дощить» [1, 230; 2, с. 223], що можна розуміти як ознаку фетишизму, тобто як пряме ототожнення Зевса з дощем. Узагалі ж і дощ, і грім, і блискавка,

і всі метеорологічні явища в основному трактуються у Гомера вже як про підвладні Зевсу, але аж ніяк не є самим Зевсом і навіть не є його знаменням. Усі ці функції Зевса являють собою більш чи менш чіткі залишки хтонізму.

Головні функції Зевса розглядаються Гомером переважно у моральній площині. Будучи богом героїчного світу, він, звичайно, перш за все виступає засновником царської влади, покровителем, а іноді й батьком царів і героїв.

В «Іліаді» [1, с. 49] проповідується навіть певний східний деспотизм царя, який невластивий більш демократичним гомерівським басилевсам. Про передачу скіпетра Агамемнону від самого Зевса для влади над народами читаємо також у дев'ятій пісні поеми [1, с. 169, 171]. Саме Зевс ставить царів на царство [1, с. 56; 2, с. 37], любить і поважає царів [1, с. 33], тримає підданих у покорі [1, с. 28]. Сюди ж потрібно віднести і доволі поширений у Гомера епітет героїв – «вигодуваний Зевсом» [1, с. 30, 49].

Отже, в образі Зевса, змальованого Гомером, наявні хтонічні риси, що своїм корінням сягають часів матриархату. Разом з тим в образі повелителя Олімпу, змальованого в поемах, чіткіше проявляються риси героїзму, що можна пояснити переходом давньогрецького суспільства до патріархату.

Список літератури

1. Гомер. Илиада. – М.: Художественная литература, 1978. – 534 с.
2. Гомер. Одиссея. – М.: Художественная литература, 1981. – 406 с.
3. Орфические гимны // Античные гимны. – М.: МГУ, 1988. – С. 179-267.
4. Борухович В. Г. Зевс минойский (следы культа верховного критского божества в греческих мифах и религиозных обрядах) // Античный мир и археология. – 1979. – Т. 4. – С. 3-26.
5. Лосев А. Ф. Античная мифология в её историческом развитии. – М., 1957. – 620 с.
6. Токарев С. А. Религия в истории народов мира. – М.: Политиздат, 1986. – 582 с.

Вплив FAKEbooky на процес дезінформації в сучасних реаліях

В умовах глобальної інтеграції та бурхливого розвитку технологій головною ареною боротьби різновекторних національних інтересів держав став інформаційний простір. З середини 90-х років XIX ст., водночас із появою та швидким становленням інформаційного суспільства, а відповідно, й Інтернету, медіаексперти почали констатувати, що держава назавжди втратила монополію на новини й можливість формувати інформаційний порядок денний. Однак, уже за 20 років утрачають першість у виробленні новин і самі медіа. За допомогою Facebook, Twitter, Instagram, YouTube та Snapcha, спочатку інформаційні Інтернет ресурси, а потім і соціальні платформи поступово зруйнували класичну ієрархію «новинного виробництва» та змінили критерії новинності, розмиваючи поняття «медіа» та «журналіст». Яскравим прикладом застосування фейку в соціальних мережах стали результати президентських виборів США 2016 р., де з перемогою Д. Трамп термін «фейкові новини» сколихнув світ і швидко перетворився на один з найсуперечливіших лейблів у США. З плином часу це питання поляризувалося і ускладнилося, і, здавалося б, з кожним наступним днем феномен «фейкових новин» ставав усе більш поглинаючим і небезпечним.

«Атака на демократію» – так найчастіше називають у розвиненому світі масштабні кампанії з дезінформації, невід’ємною частиною якої є фейки. Відтоді як виникли перші держави, вони супроводжували і загалом мирні внутрішні політичні кампанії, і воєнно-політичне протиборство держав. Водночас новітні інформаційні технології, зміна парадигми сприйняття інформації, криза «класичних» медіа тощо змінили інформаційний (а з ним і когнітивний) ландшафт світу.

Обсяг дезінформації, яку поширюють через інтернет, зростає так швидко, що фейкові новини починають витісняти реальні (за даними комітету Палати громад Британського парламенту з культури, преси та спорту). Комітет закликав жорсткіше регулювати соціальні мережі

та змінити виборчі закони, які врахували б появу нового чинника в медійній сфері та його вплив на соціальні та політичні процеси [1].

Варто звернути увагу на дослідження Вікаріо та ін. (2016), який стверджує, що фальшива інформація найшвидше поширюється у соціальних мережах на кшталт Фейсбуку, коли нею діляться кола користувачів з однаковим ставленням до проблеми. Взаємодія індивідуальних користувачів – це ключовий чинник успіху в поширенні «фейкових новин» [2].

Як наслідок, станом на 2019 р., загальні збитки від фейкових новин перевищують 70 млрд. дол. і мають негативні наслідки для різних галузей. Вони впливають і на фондові ринки, ЗМІ, фінансову інформацію та на охорону здоров'я [3].

Підсумовуючи, скажемо, що для того, щоб не потрапити у «фейкове павутиння», ми повинні триматися подалі від небезпек отримання новин тільки від певних облікових записів Твіттеру або сторінок у Фейсбуці. Ризик застрягти у своєрідній ехокамері, де існують тільки ті новини та коментарі, які відображають наші погляди та інтереси, може тримати нас у повному невіданні щодо важливих подій, про які ми повинні знати, і які часто можуть представляти тільки одну сторону проблеми. Отримуючи й аналізуючи інформацію, ми повинні застосовувати власне «раціо» і сприймати усі новини критично, а шукаючи об'єктивну інформацію, використовувати кілька джерел.

Список літератури

1. Британська доповідь: фейки в соцмережах витісняють реальні новини (30.07.2018). [Електронний ресурс] –:Режим доступу: <https://www.bbc.com/ukrainian/news-44998834>
2. Як можна протидіяти «фейковим новинам»? Аналіз. – Київ: Фонд Фрідріха Науманна за Свободу, Академія української преси, 2019.
3. Ціна дезінформації: науковці порахували збитки, спричинені фейками (27.11.2019). [Електронний ресурс] –:Режим доступу: <https://ms.detector.media/manipulyatsii/post/23856/2019-11-27-tsina-dezinformatsii-naukovtsi-porakhuvali-zbitki-sprichineni-feikami/>

Досвід США в боротьбі з фейками: проблеми та здобутки

Медіапростір сьогодні – один із найважливіших інструментів формування громадянського суспільства, оскільки саме медіаресурси забезпечують споживачів інформацією, що впливає на процес формування думок і позицій та на здійснення політичного вибору. Феноменом сучасного медіапростору, невід’ємною його частиною є фейкові новини. Так, за даними аналітичного центру Pew Research, кожна 4 новина, якою діляться користувачі соцмереж у США, недостовірна. Старший науковий співробітник Інституту Рейтер для вивчення журналістики Н. Ньюман стверджує, що фейкові новини здатні підірвати демократичний устрій. Його дослідження 2017 р. свідчить, що «підроблені новини» знижують довіру суспільства до медіа [2]. Тому для Сполучених Штатів вивчення даного питання досить актуальне.

Саме поняття «фейкових новин» можна тлумачити по-різному, залежно від контексту й цілей їх поширення. Буквально «Фейк» (від англ. fake) – означає підробку, фальсифікацію, обман. Наприклад, Кембриджський словник тлумачить фейки як усе, що вводить в оману інших, вдаючи щось, чим насправді не є. Журналіст CNN Браян Стелтер (Brian Stelter) зауважив, що люди почали називати фейковими новинами все, з чим вони не погоджуються і що їм не подобається. Так, наприклад, часто робить президент США Дональд Трамп [1].

Фейкові новини поширюються від творців до споживачів через складну екосистему веб-сайтів, ботів і соціальних мереж. ЗМІ в цій системі беруть участь найчастіше як передавальна ланка і стимулятор довіри до повідомлень. Професор інформатики та комп'ютерних наук Університету Індіани Філіппо Менцер, проаналізувавши 14 мільйонів повідомлень під час президентської кампанії 2016 р. показав, що боти стають основним джерелом дезінформації, а швидкість і легкість обміну повідомленнями в соціальних мережах тільки сприяє засміченню інформаційного простору.

Для боротьби з цим феноменом у країні було створено найпотужнішу мережу фактчек-ресурсів (перевірки фактів) у світі — понад 30. До прикладу, першим сайтом з перевірки фактів був FactCheck.org, який засновано в 2003 р., а також PolitiFact і Washington Post Fact Checker були запущені в 2007 р. напередодні президентських виборів 2008 р. Міжнародна мережа фактчекінгу Інституту Пойнтера розробила міжнародний Кодекс принципів (The Principal Code), якими керуються фактчекери у своїй повсякденній роботі.

Як повідомляє видання «Спостерігач» («Watcher») Крейг Сільверман (Craig Silverman), співробітник Центру цифрової журналістики при Колумбійському університеті, розробив програму Emergent. Вона здатна проводити аналіз того, як проходить вірусне поширення новинного контенту в Інтернеті і може підраховувати, скільки разів користувачі діляться тією чи іншою статтею за певний період.

Отже, фейкова інформація – відносно нове явище, оскільки широкої популярності набрала лише після появи соціальних медіа. У США чітко розмежовують поняття та активно намагаються боротися з даним явищем. Фактчекінг сьогодні є провідним механізмом протидії фальшивим новинам. Триває процес удосконалення алгоритму фактчеку та верифікації різними провідними організаціями, які здійснюють перевірку і викриття брехні та маніпуляцій у заявах американських публічних осіб і політиків.

Список літератури

1. Гордієнко Т. Фантастичні фейки й де їх шукати. Як fake news стало поняттям року [Електронний ресурс] /Т. Гордієнко // Media Sapiens. – 20.12.2017. URL: <https://ms.detector.media/mediaanalitika/post/20242/2017-12-20-fantastichni-feiki-i-de-ikh-shukati-yak-fake-news-stalo-ponyattyam-roku/>
2. Newman N. Journalism, Media and Technology Trends and Predictions [Електронний ресурс] / Newman // Reuters Institute. – 2017. URL: <https://reutersinstitute.politics.ox.ac.uk/our-research/journalism-media-and-technology-trends-and-predictions-2017>

Передумови та причини радянсько-польської війни 1920 р.

Радянсько-польська війна розгорнулася на території колишньої Російської імперії в період квітня – листопада 1920 р. У вітчизняній і сучасній зарубіжній історіографії військові дії називають «радянсько-польською війною», «польсько-більшовицькою війною», «польським фронтом».

З 1815 р. Польща була частиною Російської імперії. В ході Першої Світової війни ці території були окуповані німецькими та австро-угорськими військами, які оголосили Польщу формально незалежною державою. Петроградський Тимчасовий уряд також запропонував незалежність на російських умовах: проведення кордону за етнографічною ознакою (тобто, передачу Польщі Галичини і Сілезії), а також укладення миру з Росією [4, с.418]. Незалежність Польщі визнавав спочатку і уряд В. Леніна.

До підписання Версальського мирного договору (1919), який підводив ризику під Першою світовою війною і визнавав відновлення Польщі, на її території перебували німецькі гарнізони. Але в листопаді 1918 року правителем Польщі став маршал Юзеф Пілсудський - талановитий і рішучий політик, який поставив перед країною кілька основних цілей: очистити країну від німецьких окупантів; відродити колишню польську велич і створити другу Річ Посполиту в кордонах 1772 року; не допустити проникнення більшовизму на територію власної держави [2, с.450]. Для цього готувалися не тільки військові сили. На це був спрямований також Варшавський договір, підписаний між Польщею і Українською Народною Республікою (УНР) у квітні 1920 р. з політичною та військовою конвенціями.

Тим часом на території Росії до кінця 1919 року більшовики стали брати верх над білим рухом. У 1920 р., коли старий режим не уявляв серйозної загрози, більшовики вирішили почати відновлення територіальної цілісності держави і радянизувати не тільки національні окраїни колишньої Росії. Їм здавалося, що Червона армія

зможе здійснити успішний похід на Захід до Німеччини, де ситуація сприяла комуністичній революції [3, с.162], запалити полум'я світової революції у Центральній і Західній Європі та встановити радянський лад [1, с.158]. З цією метою більшовицька Росія, як і Польща, теж використала український фактор, але в особі РНК УСРР на чолі з Х.Раковським. На цей час Радянська Україна була пов'язана з більшовицькою Росією не тільки воєнним союзом (1919), але й єдиною партійною організацією, у котрій КП(б)У перебувала на правах обласної автономії.

Отже, до числа основних цілей більшовицького керівництва входило: не допустити розширення меж Польщі до кордонів 1772 року; ліквідувати антирадянські угруповання на Україні та Білорусії; встановити свій вплив у Східній Європі; усунути всі можливі перешкоди радянізації Німеччини на шляху до світової революції.

Загострення відносин між двома державами досягло свого піка у квітні 1920 р. і призвело до початку широкомасштабної війни.

Отож до умов радянсько-польського протистояння належить віднести Першу світову війну та її наслідки, які серйозно вплинули на зовнішню політику обох держав. А причинами виступили амбітні плани лідерів обох країн, заради яких і була розпочата війна.

Список літератури

1. Васильєв В. Ю. Еволюція поглядів керівництва РКП(б) та КП(б)У на світову революцію в контексті радянсько-польської війни 1920 р. // Український історичний журнал - 2006. №5. – С.155-172.
2. Зашкільняк Л.О., Крикун М.Г. Історія Польщі: Від найдавніших часів до наших днів. - Львів, 2002. - 752.
3. Полюнов М.Ф. СССР/Россия в локальных войнах и вооруженных конфликтах XX-XXI вв. Учебное пособие. – СПб., 2017. – Изд-во Инфо-Да. – 162 с.
4. Субтельний О. Україна: історія. – К., 1993. – 720 с.

**Принцип співіснування незалежних держав
у Європейському Союзі. Поняття «європейський
громадянин»**

Європейський Союз безперервно трансформується, розширюється та пристосовується до глобальних умов існування. Роль і цілі співтовариства набувають інших значень, поглиблюється сфера відповідальності, зміщуються політичні акценти.

Характерною особливістю й ознакою унікальності ЄС в міжнародному політичному просторі є його наднаціональність. Її можна трактувати як існування політичної влади над або окрім влади на рівні національної держави. Європейська наддержавність є автономною дефініцією, яка існує незалежно від національних урядів держав-членів ЄС[3]. Поняття наднаціональності пов'язане з трансформацією політичних систем європейських держав унаслідок їх участі в інтеграційних процесах[1].

Принцип наднаціональності дозволив європейській спільноті консолідувати власне суспільство, сформувавши єдиного потужного політичного гравця на міжнародній арені. У сучасних умовах глобалізації і посилення міждержавної взаємодії міжнародна роль «Єдиної Європи» посилюється. Проте у відповідь на поглиблення внутрішньої європейської інтеграції виникає низка нових проблем. Серед них, зокрема, ослаблення політичної волі окремих держав, певне обмеження їх суверенітету, применшення ролі національної ідентичності, загальноєвропейська асиміляція. Формується нове загальноєвропейське поняття громадянства, що безпосередньо стає на рівень вищий за національне громадянство.

Ідея створення єдиного європейського громадянства з'явилась на початку 70-х років 20 ст., коли в умовах політичної кризи поживався інтерес до інтеграційних процесів. На той момент дана ідея не знайшла шляхів реалізації, проте завдяки зовнішнім факторам процес започаткування єдиного європейського громадянства був

прискорений і втілений уже в 1992 році з підписанням Маастрихтського договору[2].

Громадяни ЄС можуть жити, працювати і подорожувати у будь-якій країні ЄС. З 1985 р. громадяни ЄС мають право використовувати європейський паспорт, а з 1996 р. посвідчення водія Європейського Союзу[1]. Окрім цього, з'являється «європейський публічний простір», що складається з загальноєвропейських політичних партій. Люди визнають спільні символи європейської ідентичності, а також поділяють загальноєвропейські цінності та погляди. Внаслідок таких перетворень, населення, яке проживає на території ЄС дедалі більше відчуває власну належність не до окремої держави, а до єдиного об'єднання європейських держав. У 2003 році службою моніторингу Європейської комісії «Eurobarometer» було проведено соціальне опитування, за результатами якого 57% респондентів вважають, що вони мають загальноєвропейську ідентичність[2].

Девізом ЄС є «Об'єднані в розмаїтті». Створюючи спільну європейську культуру, Європейський Союз звертається до національних особливостей кожної з держав-членів співтовариства. У сучасній моделі європейської спільноти закріплені мультинаціональні концепції, насичені багатовіковими традиціями. Безперечно, така політична консолідація суспільства має неабиякі переваги, однак применшення ролі національної держави і стирання національних меж викликає чимало можливих небезпек.

Список літератури

1.Європейський Союз і світова політика. Консенсус і розбіжності./ пер. О.Носик/ [The European Union and world politics :consensus and division by Andrew Gamble and David Lane. Palgrave Macmillan, 2009]/ К.:Київ:Наука.- 2011.-С.51-73, С.141-143, С.230-235,С.326-343.

2.Ковальчук Т. Формування європейського громадянства як особливого феномену об'єднаної Європи/ Тетяна Ковальчук//Віче. – 2011. № 20.-С.19-21.

3.Хохлов И.И.,Сидорова Е.А. Наднациональность в политике Европейского Союза. – 2-е издание обновл. и доп. /И.И.Хохлов, Е.А.Сидорова.- М.: Москва Международные отношения, 2014.- С.13-17, С.21-29, С.40-45.

Андрій Єремія

Науковий керівник – доц. Цікул І. В.

Нові інформаційні технології в політиці

У більшості сучасних держав саме суспільство санкціонує формування влади через механізм загального виборчого права. Визнання суспільством означає легітимність і ефективність влади. Водночас, послаблення рівня легітимності може свідчити про кризові явища у політичній системі, що обумовлює необхідність управління суспільними настроями та громадською думкою, зокрема. Таке управління в умовах демократії може здійснюватися, у першу чергу, за допомогою засобів інформаційного впливу, оскільки впливати на суспільство можна або примусом, або переконання, тобто інформацією.

Сукупність прийомів установлення контакту з аудиторією називається засобами масової комунікації, які, так чи інакше, базуються на чотирьох механізмах впливу на маси: переконання, навіювання, емоційне зараження, наслідування. Політичний дискурс останніх десятиліть кардинально змінив свої форми та зміст, що, насамперед, пов'язано зі змінами в самій структурі сучасного суспільства, яке стало інформаційним. За таких умов взаємодія всіх структур сучасної держави та держав між собою, а також управління інформаційним суспільством з боку влади здійснюється шляхом використання інформаційно-комунікаційних технологій, що засновані не на прямій реалізації в політиці, а на опосередкованому впливі на неї. Нові інформаційні технології в політиці – це технології створення, збору, збереження, обробки, передачі та поширення інформації за допомогою сучасних електронних технічних засобів для реалізації функцій політичної системи, спрямованих на підвищення ефективності політичного процесу та досягнення бажаних результатів у сфері політики [1]. У даному контексті доречно провести розмежування понять «традиційні інформаційні технології» та «нові інформаційні технології». Традиційні інформаційні технології реалізуються на платформі традиційних ЗМІ та за допомогою встановлення особистих контактів. Нові інформаційні технології з'явилися після появи інтернету й інших комп'ютерних технологій [3,

с. 59]. Однак не тільки канал визначає суть нового виду політичних комунікацій. Нові інформаційні технології загалом переводять політичну систему на якісно новий рівень. На відміну від традиційних, у процесі застосування нових інформаційних технологій, які головно реалізуються за допомогою мережі Інтернет, значно зростають можливості окремого індивіда впливати на політичний процес. У сучасному науковому дискурсі існує кілька підходів, у межах яких визначаються причини залучення нових інформаційних технологій у політичну сферу. Більшість фахівців наполягає на тому, що необхідність в нових інструментах була спровокована, насамперед, зниженням ефективності традиційних прийомів жорсткої політичної пропаганди. Можливо, вони і не встигли дискредитувати себе, але стали все більше розпізнаватися аудиторією. Наступна версія ґрунтується на необхідності забезпечувати ширший одноразовий доступ ЗМІ до інформації, офіційних документів і поточних законодавчих ініціатив, що в основному під силу саме новим інформаційним технологіям. Ще однією причиною залучення нових інформаційних технологій у політику, на думку науковців, стала необхідність сприяти посиленню внутрішньої організації партій та комунікації членів партій між собою [2]. З останнім важко не погодитись, оскільки, ефективність діяльності політичних суб'єктів у сучасних умовах визначається рівнем їх залучення у сферу інтернет-технологій, а також їх грамотним і планомірним застосуванням у своїй виборчій чи іншій політичній практиці.

Список літератури

1. Виноградов, Д. О., Антуганов, К. А., Томила, Д. А., Дмитриенко, Н. В., Еремчук, О. М. Роль новых информационных технологий на примере президентских гонок разных стран // Век информации (Сетевое издание), 2019. Т.3 № 2(7) апрель 2019. URL: [https://doi.org/10.33941/age-info.com32\(7\)015](https://doi.org/10.33941/age-info.com32(7)015)
2. Коммуникативные технологии в процессах политической мобилизации: колл. монография / науч. ред. В.А. Ачкасова, Г.С. Мельник. М.: ФЛИНТА : Наука, 2016. 248 с.
3. Несмашный А.О. Интернет-технологии в политике и политические информационные интернет-технологии: различия в сущности и содержании понятий // Социум и власть. 2017. №2. С. 59-64

Марина Жижиян

Науковий керівник – доц. З.Б. Куделько

Використання «м'якої сили» у сирійському конфлікті

Вперше концепція «м'якої сили» була сформульована американським політологом Джозефом Наєм, котрий є теоретиком неолібералізму. За Дж. Наєм, «м'яка сила» – це «здатність досягати бажаного шляхом приваблення та переконання інших до засвоєння ваших цілей, здатність використовувати «батіг і пряник» економічних та військових важелів тиску, щоб примусити інших виконувати вашу волю. Обидва види сили є важливими однак привабити набагато дешевше, ніж примусити».[3]

Поряд із поняттям «м'якої сили» останнім часом застосовується також концепція «розумної сили» – спосіб об'єднати м'які та жорсткі силові ресурси в рамках єдиної стратегії. При цьому «розумність» сили проявляється у здатності гнучко застосовувати різні групи ресурсів задля досягнення специфічних цілей. [1]

Розглянемо застосування «м'якої сили» у сирійському конфлікті двома основними зацікавленими сторонами – Туреччиною та Росією.

На початку Арабської весни Туреччина підтримувала методи НАТО, а саме переговори та підтримку зміни режиму. Проте, після того як на початку 2011 року уряди Тунісу, Єгипту та Лівії зазнали краху, «західна» та Близько-східна регіональна коаліція, вирішили втрутитись у ситуацію, знищивши уряд у Дамаску. Засобом досягнення мети повинна була стати повітряна операція під егідою Ради Безпеки ООН.

Росія та Китай чітко дали зрозуміти, що вони не погоджуються з такими методами, тому коаліції «друзів» довелося вдатися до використання проксі-сил, які вони озброювали та фінансували. Враховуючи довжину кордону Туреччини з Сирією, її роль у цьому проекті мала вирішальне значення інакше подібний натиск не був би тривалим. Подібні дії викликали іншу проблему масовий потік біженців, що викликало напруження у відносинах західних партнерів з Туреччиною. У той же час політика Анкари щодо Сирії також призвела до серйозних ускладнень у стосунках з Москвою, особливо

після збиття російського SU-24 турецьким винищувальним літаком F16 поблизу турецько-сирійського кордону 24 листопада 2015 року. [2]

Водночас турецькі чиновники не втомлюються наголошувати на важливості застосування «м'якої сили». На допомогу у досягненні цієї мети приходять державні установи, такі як Турецька агенція співробітництва та координації. [4]

Головне, що потрібно знати про позицію Росії це те, що вона блокує будь-які анти сирійські ініціативи на засіданнях Ради безпеки ООН. Про впливовість «м'якої сили» Росії говорить як мінімум її незмінні позиції у топах найбільш впливових країн. Це підтверджується участю російських дипломатів у переговорах між Сирією та іншими сторонами конфлікту.

Однак, Росія як і Туреччина не гребує і використанням «жорсткої сили» оскільки розгорнула військові операції та фінансування режиму Асаду у Сирії та загалом на Середньому Сході, чим викликала чимале обурення у світової громадськості.

За останні місяці ситуація у Сирії значно погіршилася, сторони перейшли до активних дій. Є загиблі та поранені. Однак, Росія, на відміну від Туреччини, заперечує свою причетність чи тим більше втрати у сутичках. Залишається лише стежити за розвитком ситуації.

У підсумок, як казав головний теоретик концепції «м'якої сили» Джозеф Най, «м'яка сила» як і «жорстка» лише засоби для досягнення однієї і тієї ж мети. Тому найголовніше знайти баланс у їх використанні.

Список літератури

1. Капітоненко М.Г. «М'яка сила» у сучасній світовій політиці: теоретичні аспекти // Актуальні проблеми міжнародних відносин. Випуск 94 (Частина II), 2010
2. Jeremy Salt Turkey and Syria: When "Soft Power" Turned Hard // Middle East Policy Council, 2018
3. Joseph S.Nye Jr. Propaganda Isn't the Way: Soft Power // The International Herald Tribune, January 10, 2003.
4. Sinem Cengiz Balancing hard and soft power: Turkey's approach to Syria // Arab news, 2018

Феномен політкоректної лексики в сучасній англійській мові

В умовах сучасності мову збагачують усе нові лексичні одиниці. Це можна пояснити тим, що зміна норм і понять у різних сферах життя призводить до виникнення неологізмів, частиною яких є політкоректні терміни.

Особливість політкоректної лексики полягає в тому, що вона створюється навмисне аби замінити ті лексичні одиниці, які сприймаються як образливі та принизливі для певних груп населення.

Серед способів утворення політкоректної лексики виділяють метафоричні переноси, перифрази, переосмислення, використання іноземних слів (варваризмів), скорочень. Ці лексичні одиниці утворюються за допомогою словотвірних засобів, зокрема афіксації, словоскладання, конверсії, злиття слів.

Крім того, феномен лексичної політкоректності проявляється за допомогою такої мовленнєвої стратегії як евфемізація. Вважають, що друга половина ХХ ст. є своєрідним «евфемістичним» бумом, причому лінгвістичні реформи у англомовній культурі найширше відображено як в морфологічній, лексичній, так і синтаксичній системах мови.

Згідно з вимогами політкоректності, слова з морфемою *-man*: *spokesman* (речник), *congressman* (конгресмен) замінюють на *-person*: *spokesperson*, *congressperson*. Таким чином, ми трансформуємо чоловіку версію слова на більш узагальнену. Суфікси, що вказують на стать, наприклад *-ess*, рекомендують вилучати або замінювати слово повністю. Отже, слово *stewardess* (стюардеса) доцільно замінити на *flight attendant*. Крім того, широкого використання набули й гендерно-нейтральні неологізми, наприклад, *actron* (актор) замість *actor/actress* або *waitron* (офіціант) замість *waiter/waitress* [1].

У даному контексті зазначимо, що евфемізми поділяють на кілька груп, а саме: 1) евфемізми, пов'язані з расовою, культурною,

релігійною та гендерною дискримінацією, наприклад, African American замість nigger, black; 2) евфемізми, що позначають страшні та неприємні явища дійсності, зокрема смерть, хворобу, фізичні вади, розумові та психічні розлади (to go west, to pass away, to join the silent, go to meet the maker замість to die; emotionally different замість crazy); 3) евфемізми, що позначають зовнішній вигляд і вік людини (larger-than-average person замість fat; chronologically gifted замість old).

На даному етапі широко вжитку також набула політкоректна лексика, пов'язана з військовими діями. Наприклад, досить розповсюджені такі евфемізми: involvement (вторгнення) замість aggression (атака); air strike (повітряний удар) замість bombing (бомбардування).

Отже, можна зробити висновок, що феномен політкоректної лексики полягає в послабленні мовленнєвої напруги. Але, з іншого боку, варто пам'ятати, що намагаючись поліпшити сприйняття певних термінів, можна дуже легко приховати чи спотворити інформацію, що подається.

Список літератури

1. Панин В.В. Политическая корректность как культурно - поведенческая и языковая категория: автореф. дис... канд. филол. наук: 10.02.20.Тюмень, 2004. 28 с.

Ірина Каракчієва
Науковий керівник – доц. О.Ф. Слюсар

Спеціалістична лексика в екологічній проблематиці Польщі

Смог – це надмірне забруднення повітря шкідливими речовинами (пол. *szkodliwe substancje*), які виділяються внаслідок діяльності промислових виробництв (пол. *produkcja przemysłowa*), транспорту за певних погодних умов (пол. *warunki pogodowe*). Польською мовою смог - «smog». Цей своєрідний туман (пол. *mgła*) є великою проблемою у багатьох мегаполісах світу. Екологічні проблеми (пол. *Problemy środowiskowe*) потрібно розв’язувати одразу тому, що вони несуть жахливі наслідки (пол. *straszne konsekwencje*) для людства.

Рисунок 1. Смог у Польщі

3 роками стало відомо, що найгірше повітря (пол. *najgorsze powietrze*) в Польщі знаходиться в Сілезії, але останнім часом площа країни, яка була оточена смогом, значно зросла. Усе більше міст борються із серйозними проблемами забруднення повітря (пол. *zanieczyszczonego powietrza*). На даний час Європейський Союз (пол. *Unia Europejska*) хоче накласти штрафні санкції (пол. *kary za brak działań*) за відсутність дій щодо покращення повітря в країні [1]. Але, на жаль, штрафні санкції – це не ефективний метод, щоб докільля (пол. *środowisko*) було

чистішим, тому якість (пол. *jakość*) повітря зможуть поліпшити лише швидко та масове втручання (пол. *interwencja masowa*) людей та уряду Польщі.

Також Польща увійшла до першої п'ятірки країн ЄС, де у 2018 році зріс рівень викидів (пол. *emisje*) вуглекислого газу (пол. *dwutlenek węgla*) через спалювання викопного палива. Про це написало видання «Dziennik Gazeta Prawna». Основною причиною забруднення повітря є збільшення руху транспорту (пол. *ruch uliczny*) та спалювання неякісного палива (пол. *niskiej jakości opału*) в домашніх котельнях (пол. *przylomowych kotłowniach*) [2].

Якщо говорити про загрози (пол. *zagrożenie*), які несуть забруднювачі повітря, то вплив смогу на людей та тварин величезний. Шкідливі речовини потрапляють у наші легені, кров, травну систему (пол. *układu trawiennego*), пошкоджують нашу шкіру, осідають у нирках, що часто призводить до серйозних захворювань і навіть смерті.

Отже, ми розглянули проблеми спеціалістичної лексики в екологічній проблематиці Польщі та забруднення повітря, що на сьогодні є дуже важливо, адже це турбує жителів міст у багатьох країнах світу.

Список літератури

1. «Zdrowi.pl» Інформаційний блог [Електронний ресурс] – Режим доступу - <https://zdrowi.pl/smog-w-polsce/> (дата звернення 23. 02.2020). – Назва з екрану.
2. Інтернет - газета : « Gazeta Prawna.Pl » [Електронний ресурс] – Режим доступу - <https://www.gazetaprawna.pl>. (дата звернення 23. 02. 2020). – Назва з екрану.

Сучасний німецький молодіжний сленг та його особливості

Фахівці виділяють два види сленгу – загальний і спеціальний [1]. Спеціальний сленг – це вид, що розвивався в аргі кримінальному світі і соціальні жаргони, в той час, як загальний сленг вживається у повсякденному житті і є невіддільною частиною мови. Якщо не знати цих фраз, то виникає ризик не зрозуміти сказаного. Неформальний і часом фамільярний характер сленгу не дозволяє його вживати у офіційних розмовах, але допоможе ліпше пізнати мову і «вписатися» у певний колектив.

Уже починаючи із привітання або знайомства, існують декілька способів урізноманітнити мову – аналогом Hallo (Привіт) є слово Moip - початково воно походить із півночі Німеччини, а на півдні зародилось відповідне Servus, яке, до речі, можна використовувати як у вітанні, так і прощанні [2].

У сучасній німецькій є також відповідник англійського What's up? – це Wasgeht? або Wasgehtab? До слова, доволі часто англіцизми стають молодіжним сленгом; серед таких straightshooter (прямолінійна, чесна людина), Stuff (одяг), stylish (стильний, гарний), yummy (смачний) [4].

Найчастіше молодіжна мова має місце у тісному спілкуванні людей і у певних випадках спілкування, як приклади можна навести такі вирази: äugeln – фліртувати, Club-Hopping – переміщуватись із однієї дискотеки на іншу, Krebsfüttern – курити, der Lungentorpedo – сигарета, der Ladenistgerackt – вечірка дуже людна.

Як стверджують науковці, основною метою вживання сленгу є підвищене емоційне забарвлення, гіперболізація звичайних побутових фраз. Серед позитивних реакцій: super, geil, klasse, deluxe, korall, imba, fett; серед негативних оціночних суджень: ätzend, endmadig, assigschizo.

Однією з найбільш численних тематичних груп сленгізмів є така звана група «Людина як частина соціуму», до якої входять слова, що відображають ставлення людей один до одного: die Kohlenbeschaffer –

батьки, der Promillologe – поліцейський, das Hasenhirn – дурень, der McDreamy – мрійливий хлопець, die Checkerberaut – дуже освічена жінка [4].

Німецький сленг не завжди агресивний – все радше залежить від того, як добре ним володіють. Ба більше, німецькі сленгізми і жаргонізми перестають бути обмеженими використанням лише молодими людьми та підлітками – досить часто вони стали з'являтися і у газетах та журналах, прагнучи надати тексту молодіжної розкутості: blechen – платити, verticken– впарювати (продавати), alpaко – дурний, das OkyDoky – усе fajно, tierisch– крутий. Крім того, сленг використовують і як прийом, аби замінити довге стандартне слово: die Bräuterei – поспішні пошуки нареченої, полювання за дівчатами, der Fixer – дрібний розповсюджувач наркотиків.

Зважаючи на все вищесказане, можна зробити висновок, що сленг як частину молодіжної мови не варто оминати увагою, оскільки його вживання поширюється на все більше сфер і виходить за стандартні рамки. При правильному розумінні значень сленгізмів його можна вживати і у щоденному спілкуванні без остраху здатись грубим – це є певним парадоксом, адже у лінгвістичній науці прийнято вважати, що сленг варто уникати у будь-якому спілкуванні, бо у нього є своєрідне «кримінальне минуле».

Список літератури

1. http://www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?C21COM=2&I21DBN=UJRN&P21DBN=UJRN&IMAGE_FILE_DOWNLOAD=1&Image_file_name=PDF/VKhIFL_2013_74_19.pdf
2. <https://www.mosalingua.com/de/deutscher-slang/>
3. <http://www.detlev-mahnert.de/Jugendsprache.html>
4. <http://molodyvcheny.in.ua/files/journal/2018/4/79.pdf>
5. <http://intkonf.org/k-filol-n-mizin-k-i-kucherenko-i-v-sitnik-n-o-spetsifika-perekladu-molodizhnogo-slengu-v-nimetskiy-publitsistitsi/>

Європейські практики управління виборчим процесом: інституціональний вимір

Орієнтиром для побудови інститутів управління виборчим процесом в Україні є положення Кодексу належної практики у виборчих справах [2], якими встановлюється, що виборчий процес повинен забезпечуватися незалежними і неупередженими органами. Отже, держава не може здійснювати ідеологічного впливу на волевиявлення громадян, а має забезпечувати умови для проведення вільних, прозорих і демократичних виборів.

У країнах з усталеними демократичними традиціями управління виборчим процесом здійснюється органами виконавчої влади та місцевого самоврядування. У більшості таких країн функції вищого органу управління національних і місцевих виборів покладено на: (1) Міністерство внутрішніх справ або створюваний ним орган (Австрія, Бельгія та ін.); (2) інший центральний орган виконавчої влади [1]. Наприклад, таким в Ірландії є Міністерство з питань навколишнього природного середовища, спадщини та місцевого самоврядування, в Фінляндії – Міністерство юстиції, в Швеції – Центральний орган з виборів (Valmyndigheten). На регіональному і місцевому рівнях підготовка і проведення виборів забезпечується державними службовцями, посадовими особами органів місцевого самоврядування (далі ОМС) або виборчими комісіями, які утворюються ОМС з представників органів судової влади і муніципальних службовців. Наприклад, уповноважені з виборів, якими є посадові особи місцевого самоврядування або державні службовці, забезпечують підготовку та проведення місцевих виборів у Великобританії та Ірландії; виборчі комісії, утворені ОМС з числа суддів, службових осіб місцевого самоврядування, виборців, незалежно від їхньої партійної приналежності, здійснюють управління виборчим процесом в Австрії, Італії, Люксембурзі, Бельгії, Іспанії, Франції, Швеції, Нідерландах, Німеччині. Обов'язкове представництво політичних партій у складі окружних та/або дільничних виборчих комісій передбачене

законодавством лише декількох країн: Данії, Португалії Фінляндії [1].

Застосування аналогічних підходів у постсоціалістичних країнах навряд чи здатне забезпечити проведення виборів відповідно до демократичних стандартів. Саме тому в Естонії, Латвії, Литві, Словаччині, Словенії, Чехії та Україні проведення виборів забезпечує не МВС (на національному рівні) та не ОМС і посадові особи цих органів (на регіональному та локальному рівнях), а відповідно ЦВК та утворені ними або місцевими представницькими ОМС виборчі комісії, склад яких формується з представників партій-суб'єктів виборчого процесу або партій, що подолали встановлений бар'єр на парламентських виборах.

Зауважимо, що прагнення забезпечити незалежність органів управління виборчим процесом від адміністративного чи політичного втручання породжує проблему низького рівня професіоналізму членів виборчих комісій. Наприклад, у Чехії до 2000 р. підготовка та проведення виборів на всіх рівнях здійснювалась виборчими комісіями, які формувалися за поданнями партій, блоків та об'єднань виборців. Формування цих органів за принципом рівнопредставленості негативно впливало на якість підготовки та проведення виборів. Тому у 2000 р. до виборчого законодавства Чехії внесено ряд суттєвих змін, відповідно до яких ЦВК перетворилась на постійно діючий орган у системі органів виконавчої влади, до складу якого відтепер вхордили не представники партій і блоків, а заступники керівників міністерств, відповідальних за підготовку та проведення виборів.

Отже, в умовах стабільності виборчого законодавства, функціонування демократичних традицій та відсутності протиправного втручання влади у діяльність органів управління виборчим процесом, інституційний дизайн управління виборчим процесом не має принципового значення.

Список літератури

1. Засади побудови системи адміністрування виборчого процесу. URL: http://www.parlament.org.ua/docs/files/8/1150892494_ans.pdf.
2. Кодекс належної виборчої практики у виборчих справах // Вибори та демократія. 2006. № 4 (10). С. 86–110

Петро Кошлич

Науковий керівник – проф. Боднарюк Б.М.

Германські народи у VII ст.: ареал розселення та формування законодавчої бази

На початок VII ст. сучасні європейські держави – Іспанія, Англія, Франція, Німеччина, Італія, Голландія і Бельгія, Швейцарія, Данія та країни Скандинавії – були захоплені германськими племенами. Однак, численні германські етноси поширилися в означених областях нерівномірно [1, с. 5].

Якщо провести по мапі умовну косу смугу через Західну Європу від протоки, яка розділяє Ірландію й Англію, до східних хребтів Альп, то на правому боці опиняться землі, де германці осіли великими та достатньо щільними поселеннями (в Британії – англосакси, по Рейну – частина франків, у Германії – сакси, шваби, баварці, свеви та ін.); відповідно, на лівій стороні залишилися землі, де германці поселилися менш компактно, невеличкими автономними колоніями, в оточенні більш чисельного старого чи автохтонного населення (вестготи – в Іспанії, частина франків – у Північній та Середній Галлії, бургунди – на Роні, лангобарди – в межах Північної й Середньої Італії) [2, с. 51-52]. Ранньосередньовічні германські племена, як відомо, зберегли свою мову і дещо довше утримали традиційні структурно-організаційні засади общини-марки. Разом з тим, у подальшому, перебуваючи в перманентному асиміляційному процесі, вони поступово почали втрачати свою мовну й етнічну ідентичність. Як наслідок, на середину IX ст. їхня мова і побутові традиції зазнали суттєвих трансформацій. Значною мірою германські етноси перейняли мову місцевого населення, яке говорило романськими діалектами [6, с. 43].

Отже, можна констатувати, що лінгвістичний синтез знівелював у першу чергу мову суто германських племен (їх нараховувалось майже 90) й змішаного романського населення. Цей симбіоз – на рівні цивілізаційного зіткнення – мав доленосні наслідки, які відіграли стрижневу роль у формуванні класичних феодальних держав Середньовіччя [5, с. 95].

Звісно, юридично-правова складова в багатовекторному процесі державотворення залишається однією з домінуючих. В даному контексті необхідно відзначити: у VII ст. автохтонне населення колишніх римських провінцій ще продовжувало зберігати свої духовно-світоглядні пріоритети, соціальний устрій, традиції, закони тощо. Беручи за взірць римське законодавство, германці почали складати записи своїх усталених звичаїв, які до того зберігалися жерцями й передавалися в усній формі. Першим зводом таких законів стала франкська «Салічна Правда» [3, с. 12]. Її текст записаний т. зв. варварською латиною. Головна мета зводу – визначити й регламентувати правові відносини між людьми, при виникненні між ними різного роду суперечок і протиріч. Необхідно підкреслити, що германські Пrawdи стали своєрідним підґрунтям для «зведення» державних владних інститутів та відповідних форм врядування [4, с. 25].

У державних утвореннях франків, вестготів, лангобардів, бургундів, англосаксів управління мало відмінні риси у порівнянні з Римською імперією. Зокрема, жоден «підданий» не платив королю податків; монарх не мав скарбниці й не тримав військо на умовах платні; так само король не знав, що робиться в різних частинах його володінь. У більшості випадків суперечки та судові тяжби вирішувались без нього; в кожному окрузі («сотні») нагальні питання «розв'язували» старійшини та вибрані представники від общини. Сам король жив зі своїм «двором» (близьким оточенням) як великий землевласник, зазвичай уникаючи відвідин великих міст. Прикладом може слугувати врядування «довговолосих» нащадків франкського короля Хлодвіга, – представників династії Меровінгів [7, с. 26].

Список літератури

1. Васильевский В.Г. Лекции по истории средних веков. – СПб., 2008.
2. Виппер Р.Ю. Краткий учебник истории Средних веков: В 2-х ч. – М., 1993.
3. Гуревич А.Я. Проблемы генезиса феодализма в Западной Европе. – М., 1970.
4. Данилова Г.М. Возникновение феодальных отношений у франков. VI-VII вв. – Петрозаводск, 1959.
5. Корсунский А.Р. Образование раннефеодальных государств в Западной Европе. – М., 1963.
6. Уоллес-Хедрилл Дж.-М. Варварский Запад. Раннее Средневековье. – СПб., 2002.
7. Шумилин П.Г. Образование феодальных отношений во Франкском королевстве (VI-IX вв.). – Ростов-на-Дону, 1973.

Основні етапи зовнішньої політики Рамзеса II

Правління XVIII-XIX загальноєгипетських династій стало новим етапом відновлення військової та політичної могутності Стародавнього Єгипту. Прийшовши до влади у 1279 р. до н.е., Рамзес II вирішив відновити військову могутність держави та підкорити нові території.

На початку свого правління Рамзес II підпорядкував собі фіванських жерців, поставивши на чолі їх свого ставленика, у другій рік свого правління здобув перемогу у битві з «народом моря» біля берегів Дельти Нілу [3, с. 14]. На четвертому році свого царювання фараон здійснив перший військовий похід до Азії [2, с. 159].

Основним суперником єгиптян на тогочасній політичній арені було Хетське царство, саме тому Рамзес II відправив свою армію спершу в Ханаан – залежну від хетів країну. Цей військовий похід був надзвичайно вдалим. Згодом, близько 1276 р. до н.е., Рамзес II здійснив похід до Фінікії і у 1275 р. до н.е. розпочав війну метою якої було захоплення м. Кадеш і прилеглих областей Центральної Сирії [2, с. 163-164].

Своє військо фараон поділив на п'ять корпусів – чотири діючих та один резервний [2, с. 163]. Проте самовпевнений головнокомандувач потрапив у пастку, котру йому влаштував хетський цар Муваталі: основні сили хетського царя нібито відступили на північ Сири, фараон не став чекати підходу решти війська, тому лише з одним корпусом поспішив до Кадешу. Саме там на нього чекав цар Муваталі з піхотою та бойовими колісницями. І хоча Рамзесу II вдалося врятуватися від поразки, проте захопити Кадеш єгиптянам не вдалося [2, с. 164]. Після битви при Кадеші, єгипетський фараон присвятив своє життя зміцненню кордонів своєї держави та спорудженню грандіозних храмових комплексів. Разом з тим, ще близько 1272 р. до н.е. Рамзес II вів війни у Північній Палестині [3, с. 32].

Близько 1269 р. до н.е. з ініціативи хетського царя Хаттусіліса III між Єгиптом та хетами було укладено мирний договір. За Єгиптом

визнавалися права на Палестину, частину Фінікії та Південної Сирії [4, с.79-80]. В основному договір був спрямований на забезпечення взаємної недоторканності володінь та надання допомоги, піхоти та колісниць, у разі нападу на одну з договірних сторін або повстання підданих. Обидві сторони взяли зобов'язання видавати перебіжчиків. Це був перший у світовій історії дипломатично оформлений договір, що дійшов до наших днів. Унаслідок підписання цього договору або ж через погіршення здоров'я, але період активних військових походів Рамзеса II завершився. Почався час активної дипломатичного листування між двома країнами [1, с.126-130].

Отже, тривале правління Рамзеса II не принесло йому остаточної перемоги над Хетською державою, проте він зумів стабілізувати політичну й економічну ситуацію у країні завдяки підписанню мирного договору з хетами.

Список літератури

1. Мирный договор между Рамзесом II и хетским царем Хаттусили III // Хрестоматия по истории Древнего Востока. – М., 1963. – С. 126-130.
2. Померанцева Н.А. Искусство древнего Египта // Малая история искусств. – М. 1976. – 375 с.
3. Стучевский И.А. Рамсес II и Херихор. Из истории Древнего Египта эпохи Рамсесов. – М.: Наука, 1984. – 176 с.
4. Хрестоматия по истории Древнего Востока: / Под. ред. М.А. Коростовцева, В.И. Кузищина. – М.: Высшая школа, 1980. – 328 с.

Співвідносність історії та вигадки в романі Стефана Цвейга «Марія Стюарт»

Про жінок, які вершать долі людей і народів, написано не так вже й багато, тож роман Стефана Цвейга «Марія Стюарт» не втрачає пізнавальної цінності. Життя головної героїні роману Марії Стюарт було сповнене пристрастю, драматизмом та трагічністю. Ця унікальна жінка змогла стати взірцем незламності та наївності [2, с. 45]. Триумфи і падіння робили її характер більш загартованим та стійким. Протягом століть творці мистецтва намагалися відтворити цікаві факти з біографії королеви. На відміну від своїх попередників Стефан Цвейг доповнив насичену драматизмом біографію Марії Стюарт історичним аналізом та новою інтригою в розслідуванні драматичних подій.

Найбільшу увагу автор праці приділяє юності королеви, майстерно описує її дитячу безтурботність та відчайдушність. Зрада, радість, мрії, пристрасть, відчай, страх, кохання, віра – все це було в її житті. Вона зуміла увіковічитися як борець за свої особистісні права.

Письменник підняв ряд питань – Чи була королева винуватою у смерті свого другого чоловіка? Наскільки були непідробними листи, що на їх основі Марію звинувачували за вбивство лорда Дарнлі? Що стало причиною її трагічної смерті? Саме в цьому полягає співвідносність історії та вигадки, адже історію надзвичайно складно відрізнити від вигадки. Чи можемо ми повністю довіряти історії? Тут кожен для себе дасть відповідь. Зокрема, сам Стефан Цвейг вивчав багато джерел і документів, які йому вдалось знайти в Британському музеї. Плідна праця митця дала відповідний результат – він знайшов матеріали, які свідчили про те, що королева була учасницею багатьох злочинів. Сам автор роману писав: «Всі спроби відобразити і витлумачити загадкове в житті Марії Стюарт настільки ж суперечливі, як і численні: навряд чи знайдеться жінка, яку б малювали так по-різному – то вбивцею, то мученицею, то невмілою інтриганкою, то святою. Проте суперечливість її портретів, як не дивно, викликана не

убогістю свідчень, а їх значним достатком. Збережені документи, протоколи, акти, листи і повідомлення обчислюються тисячами – адже що ні рік, ось уже триста з гаком років, все нові судді вирішують, чи винна вона, чи невинна...» [1, с. 11-12].

Стефан Цвейг показує читаєві версію психологічного аналізу королеви: це жінка, яка дає волю почуттям і йде за голосом серця, що в підсумку призводить до трагічної смерті.. Складається враження, що автор твору особисто знав Марію Стюарт, настільки детально він дає опис маловідомим фактів її драматичного життя. Нелегка доля головної героїні зацікавить ще не одне покоління читачів, кожен з виявить в її історії різні для себе «цікавинки».

Народжена королевою, Марія Стюарт напевне розраховувала на безтурботне майбутнє, але за своє становище потрібно боротися, вона боролась до останнього, але перемогти так і не змогла. Неважливо: чи в романі Стефана Цвейга є вигадки чи ні. Даний твір – це мистецтво, яке співвідноситься з історією тих часів. Автор показав нам істинний образ королеви Шотландії та Франції у всій красі, а це – неоцінений скарб і можливість донести до читачів біографію жінки, яка залишила яскравий слід в історії.

Список літератури

1. Гром К.Н. «Роман-біографія в творчестві Стефана Цвейга: Курс лекцій» // Режим доступу: <https://cyberleninka.ru/article/n/greshnitsa-ili-svyataya-obraz-korolevy-marii-styuart-v-proizvedeniyah-fridriha-shillera-yuliusa-slovatskogo-i-stefana-tsveyga/viewer>

2. Новітні тенденції у сучасних наукових дослідженнях: матеріали Всеукраїнської науково-практичної Інтернет-конференції (27 квітня 2018 р.) / за загальною редакцією кандидата філологічних наук, доцента Жигоренко І. Ю. – Мелітополь: Видавництво МДПУ імені Богдана Хмельницького, 2018. – 43-46 с.

3. Цвейг С. Марія Стюарт / Пер. с нем. Р.Гальперина. – М.: Художественная література, 1991 / Режим доступу: <http://lib.ru/INPROZ/CWEJG/stuart.txt>

Безпека в кіберпросторі: загрози та виклики для Польщі

Інформатизація суспільства, ключовим елементом якої є сталий розвиток інформаційно-комунікаційних технологій, несе в собі значну кількість корисних можливостей, що прямо пропорційно кількості ймовірних загроз. Упровадження нових цифрових комунікацій, запуск мережі 5G, боротьба з електронним шахрайством (фішингом) усе частіше спричиняють виклики для кібербезпеки Польщі. Таким висновком поділилися представники Науково-академічної комп'ютерної мережі (NASK), дослідної установи при Міністерстві оцифрування (МО). «При збільшенні використання нових технологій у бізнес-процесах і адмініструванні рівень загроз неминуче зростає», – підкреслив заступник Міністра оцифрування РП, уповноважений уряду з кібербезпеки Кароль Оконський [2]. Способом протидії цим викликам небезпечних явищ, на його думку, є освіта. Тому важливим елементом діяльності NASK у рамках забезпечення високого рівня кібербезпеки є навчання і постійне підвищення інформованості громадян про загрози. Протягом багатьох років у Польщі та країнах ЄС здійснюється Програма Європейської комісії «Безпечний Інтернет», що сприяє безпечному використанню нових технологій та Інтернету серед дітей і молоді (www.saferinternet.pl).

Доктор юридичних наук, координатор змін у боротьбі з кіберзлочинністю при МО А. Грищинська (A. Gryszczyńska) зазначає, що загалом масштаб кіберзлочинності в Польщі не вимірюється, однак тенденція помітна: за 10 років, з 2006 по 2016 роки, кількість кіберзлочинів зросла майже на 850%.

Згідно з останнім звітом дослідницької групи Check Point Research, за останні шість місяців 2019 р. хакери атакували польські компанії майже 380 разів на місяць, і кожна десята компанія стала жертвою трояна Emotet. Підприємства з фінансового, енергетичного та транспортного секторів піддаються найбільшій загрозі. З початку 2020 р. кількість атак на польські організації значно зростає, і досягає

близько 500 разів на місяць, що перевищує середній показник у світі [1].

Основною мотивацією кіберзлочинців є отримання фінансової вигоди або заподіяння шкоди. Злочинець без дозволу впливає на автоматичну обробку, збір або передачу даних, змінює, вилучає або вводить нові записи. Ці злочини проти власності у Польщі караються п'ятьма роками позбавлення волі, а якщо збиток перевищує 200 000 злотих, то санкція збільшується до 10 років.

Найбільшим жахом Інтернет-користувачів сьогодні є імітація платіжних систем, таких як PayPal, DotPay. Їх змушують заходити на сайт, що вказує на веб-сайт банку, наприклад, через фальшивий інтернет-магазин, метою, якого є відправка користувачеві, який здійснив там купівлю, посилання на сайт з фальшивим агентом виставлення рахунків. Для попередження таких злочинів NASK створила систему BotSense (www.botsense.pl), яка орієнтована на фінансовий сектор, де вона відповідає за виявлення в режимі реального часу спроб узяти на себе рахунки та несанкціоновані транзакції, яким користувачі піддаються під час використання електронного банкінгу.

Отже, за останні роки в Польщі гостро постало питання безпеки в кіберпросторі у зв'язку з різким зростанням кіберзлочинності: інфікування шкідливими програмами, фішинг, шпигунство, крадіжка даних, блокування телекомунікаційних систем та ін. Одним із механізмів захисту кіберпростору Польщі виступає Науково-академічна комп'ютерна мережа (NASK) і Міністерство оцифрування. Разом вони забезпечують узгоджену і повну систему боротьби з ризиками на національному рівні, яка протидіє загрозам кібербезпеки транскордонного характеру.

Список літератури

1. Hakerzy atakowali polskie firmy blisko 380 razy w miesiącu. 26 lutego 2020. URL: <https://www.cyberdefence24.pl/hakerzy-atakowali-polskie-firmy-blisko-380-razy-w-miesiacu>
2. Krakowiak L. Cyberbezpieczeństwo wśród największych ryzyk biznesowych w 2020 r. [Електронний ресурс] / Ludwik Krakowiak. 2019. URL: https://www.computerworld.pl/news/Cyberbezpieczenstwo-wsrod-najwiekszych-ryzyk-biznesowych-w-2020-r,417286.html?utm_source

Особливості розвитку сучасного глобального суспільства

Глобалізація, яка охоплює всі сфери людського життя є однією із масштабних тенденцій розвитку сучасного світу, стрімко породжує нові умови функціонування її суб'єктів та об'єктів і сприяє формуванню нових, що актуалізує необхідність системного постійного вивчення розвитку сучасного глобального суспільства.

В умовах глобалізації кардинально утруднюється організація світового суспільного розвитку, трансформуються цінності та норми життєдіяльності людей, видозмінюється система взаємодії між ними, утверджується нова модель відносин між суспільствами, встановлюються нові пріоритети у розв'язанні глобальних системних проблем. У результаті цього формується така форма соціальної організації, як глобальне суспільство (*global society*), яке «характеризує сукупність країн та народів, які взаємопов'язані між собою на основі реалізації спільних потреб та інтересів» [1].

Глобалізація, як новий тип суспільного розвитку, сьогодні ставить більше запитань щодо суб'єктів, перспектив і напрямів розвитку, аніж дає на них відповіді. У її сучасному варіанті вона призводить до «переформатування» структури сучасного світу, як наслідок – до коригування національних систем державного управління, зміни стратегій економічного, політичного та духовного розвитку, що утворює суцільну взаємозалежність світу, яка й складає основу його функціонування [2].

Найсуттєвіше новітнє суспільне досягнення глобалізованого світу – формування глобального громадянського суспільства (ГГС), оскільки під впливом глобалізації спостерігаємо суттєве збільшення кількості недержавних суб'єктів міжнародного спілкування, які мають у своєму розпорядженні такі ж фінансові ресурси та політичні важелі, як окремі уряди. Серед чинників формування ГГС виокремимо найсуттєвіші глобалізаційні процеси, а саме:

- вплив наднаціональних акторів — ООН, НАТО, ЄС;

- формування спільного взаємозалежного фінансового ринку;
- децентралізація владних повноважень у структурі міжнародної системи;
- розширення діяльності транснаціональних корпорацій;
- інтеграція держав та народів, збільшення міжнародної міграції населення [3].

Вплив глобалізації можна охарактеризувати показниками взаємозалежності та взаємодії між державами. Основу являє рівень аналогічності систем цінностей, якими користуються держави, якщо необхідно обрати стратегію розвитку.

Отже, розвиток сучасного глобального суспільства характеризується: формуванням глобального громадянського суспільства; взаємозалежністю держав; спільністю економічного простору; впливом наднаціональних акторів.

Список літератури

1. Войтович Р.В. (2005). Глобальне суспільство як нова форма соціальної організації у сучасних умовах.

URL: <http://academy.gov.ua/ej/ej2/txts/philo/05vrvosu.pdf>.

2. Войтович Р.В. (2008) Вплив глобалізації на розвиток сучасного світу. Збірник наукових праць та тез наукових доповідей за Матеріалами V Міжнародної науково-практичної конференції «Економічний розвиток: теорія, методологія, управління»

URL: <https://mail.google.com/mail/u/0/?tab=wm&ogbl#sent?projector=1>

3. Здоровега М. (2014). Особливості становлення глобального громадянського суспільства

URL: file:///C:/Users/836D~1/AppData/Local/Temp/Unir_2014_26_19.pdf.

Іванка Кушнір

Науковий керівник – асист. Ільків М.В.

Роль шлюбів у політиці Октавіана Августа

Октавіан Август – засновник Римської імперії, який правив нею з 16 січня 27 р. до н.е. до 19 серпня 14 р. н.е. Його шлях до одноосібної влади був складним і вимагав неабиякої далекоглядності та виважених рішень. Шлюб у Римі часто був способом розширити сфери свого впливу, заявити права на певну територію, налагодити зв'язки і закріпити домовленості. Відповідно до власних потреб, цей інструмент можна було використати для кар'єрного росту, примирення з кимось чи, навпаки, розв'язання війни.

Октавіан Август був одружений тричі. Так, щоб закріпити другий тріумвірат, майбутній імператор одружився з пасербицею Марка Антонія – Клавдією Пульхрі [2, с. 178]. На момент одруження їй було приблизно тринадцять років. З часом в Октавіана посилювалися політичні розбіжності зі своєю тещею Фульвією. Марк Валерій Марціал навіть приписує його авторству нецензурні вірші про неї. У результаті почалася відкрита війна, а шлюб був розірваний. Октавіан відправив Клавдію назад до матері, змушений присягнути їй, що дівчина все ще цнотлива (Dio Cass., XLVIII, 5, 3).

Задля врегулювання конфлікту із Секстом Помпеєм у 40 р. до н.е. та відновлення постачання зерна в Рим, Октавіан був змушений розпочати мирні переговори. Щоб продемонструвати серйозність своїх намірів, він одружився зі Скрибонією, сестрою тестя Помпея. Цей шлюб дозволив швидко почати переговори, тріумвіри зустрілися з Секстом Помпеєм у Путолах, де уклали договір. Морська блокада була знята, а війна припинена [2, с. 253].

У цей самий час Октавіан познайомився з Лівією Друзіллою. Він одразу ж закохався, незважаючи на те, що жінка була одружена і при надії. Октавіан розлучився зі Скрибонією того самого дня, коли дружина народила йому доньку, запитавши колегію понтифіків чи можливий шлюб за таких обставин. Тріумвір одружився з Лівією після появи на світ її сина, майбутнього імператора Тиберія. Колишній чоловік Лівії сам зібрав для неї посаг і влаштував весілля.

Цей скандальний вчинок дуже вдарив по репутації Октавіана, ставши інструментом політичної пропаганди його ворогів (Dio Cass., XLVIII, 34, 3; 44). Можливо, шлюб із Лівією теж мав певні політичні вигоди, зокрема підтримку плебеїв, оскільки Лівія була внучкою трибуна Марка Лівія Друза [3, с. 178]. Крім того, вона належала до знатного роду, що дозволяло Октавіану укріпити зв'язки з республіканськими колами.

Корнелій Тацит, Макробій, Светоній та інші автори описують Лівію як зразкову дружину, яка часто виступала помічницею та радницею Октавіана, користуючись його повагою і любов'ю. Вона брала участь у державних справах, супроводжувала чоловіка у всіх поїздках. Після смерті Августа Лівія отримала у спадок 50 тис. сестерційів і була прийнята в рід Юліїв шляхом удочеріння, отримавши ім'я Юлія Августа.

Висловлювалася думка, що шлюб із Лівією все-таки став для нього прорахунком. Розлученням зі Скрибонією він занадто рано продемонстрував свої ворожі наміри Помпею, який одразу висунув претензії на провінцію Ахайя. Октавіану не вдалося належно підготуватися до бойових дій, які почалися ранньою весною 38 р. до н.е. і завершилися для нього поразкою. Крім того, пов'язаний із одруженням скандал навпаки відштовхнув від тріумвіра консервативно налаштованих аристократів [1, с. 85].

Отже, Октавіан ретельно обирав собі дружин, керуючись насамперед політичними мотивами. Але якщо перші два шлюби для нього виявилися вдалимими і закріпили певні альянси, то одруження з Лівією, скоріш за все, було зумовлене переважно почуттями, а не розрахунком, оскільки його негативні наслідки у короткостроковій перспективі переважили.

Список літератури

1. Любимова О. В. Женьитьба Октавиана на Ливии: выгоды или риски? // ВДИ. – 2016. – № 1. – С. 85-107.
2. Машкин Н. А. Принципат Августа. Происхождение и социальная сущность. – М.-Л.: Изд-во АН СССР, 1949. – 688 с.
3. Парфенов В.Н. Злая мачеха дома цезарей (исторический очерк) // Античный мир и археология. – Саратов, 1993. – Вып. 9. – С. 176-189.

Особливості творчої стратегії Віри Річ: експліцитна поетика

Віра Річ – особа, яка, без сумніву, заслуговує на любов і пошану всіх свідомих громадян України. І хоча вона не мала ніякого національного обов'язку перед нашою країною, оскільки народилася та виросла в англійській родині, проте сповна віддалася обороні доброго імені українців, популяризації та перекладу української літератури в англomовному світі. У її перекладацькому доробку – твори п'ятдесяти українських авторів, серед яких: Т. Шевченко, І. Франко, Леся Українка та інші.

Я вважаю, що така кількість авторів, перш за все, пов'язана з її особливими творчими стратегіями: експліцитною та імпліцитною поетикою. Акцентуємо основну увагу на першій стратегії.

Якщо проаналізувати основні напрямки діяльності Віри Річ, а саме: поезію, критичні дослідження, громадську діяльність та українознавчі інтереси, то можна відзначити, що вони невіддільно поєднані з перекладацькою діяльністю і створюють цілісний системний контекст, для якого характерний взаємовплив елементів і спільність принципів. Серед останніх: 1) спільна мотивація: популяризація мистецтва поезії, розвиток та збереження мови як цілісної спадщини всіх поколінь; 2) спільні критерії поетичності, що також суміжні з поглядами письменників, твори яких Віра Річ перекладає: першочерговість художньої вартості та високі вимоги до поетичної майстерності, а також суспільна значимість і реалістичні принципи поезії, домінантність текстового та інтертекстуального рівня при написанні та перекладі поезії; 3) однакові вимоги до читача:

співтворчість шляхом інтелектуальної праці над текстами. Мотивацією перекладів Віри Річ також слугує популяризація самобутньої української культури у світі та міжкультурні контакти.

Саме ці постулати становлять експліцитну поезію Віри Річ, яка спрямована на реалістичну традицію максимального відтворення всіх особливостей оригіналу в їхній смислово-формальній єдності. Експліцитна поетика Віри Річ протиставляється загальноприйнятій традиції «невидимості» англо-американського перекладача, де основним критерієм оцінки перекладу слугує плавність тексту на лексичному і синтаксичному рівнях, а не адекватність першотворові. Переклад сприймається як абсолютний замітник оригіналу та загалом периферійне явище.

Отже, мовна позиція Віри Річ суперечить критеріям західної перекладацької традиції, проте настанови її позиції на реалістичний переклад зумовлюється вимогами замовника. Крім настанови, запорукою реалістичного методу перекладу постає широке коло контекстів, якими оперує перекладачка: вивчення художньої, історичної дійсності першотвору, проникнення у світогляд автора, в суть його манери і стилю, глибоке знання культури та літератури обох народів.

Список літератури

1. Косів Г. Віра Річ. Творчий портрет перекладача. / Ганна Косів. – Львів: Піраміда, 2011. – 264 с.

Остап Лагойда
Науковий керівник – доц. Піддубний І.А.

Революційна діяльність Хосе Антоніо Ечевееррії

Як відомо, студентство за час свого існування було однією з найпрогресивніших верств суспільства. Революції та інші великі потрясіння останніх століть, у тому числі і сучасні, не обходились без участі молодіжних рухів та організацій, чий безпрецедентний радикалізм часто ставав одним з основних рушіїв різного роду протестів.

Цей феномен не оминув і потрясіння в Латинській Америці, в тому числі Кубинську революцію (1956-1959 рр.), в ході якої студентство відіграло вагомую роль у боротьбі з диктаторським режимом та зайняло видне місце в національній пам'яті сучасної Куби. Важливу роль серед представників студентського революційного середовища зайняв Хосе Антоніо Ечевееррія (1932-1957).

Ечевееррія народився 16 липня 1932 р. у місті Карденас. У 1950 р. поступив на факультет архітектури Гаванського університету, де того ж року він став президентом Асоціації студентів факультету, а згодом приєднався до Об'єднання студентів університету (ОСУ) – дисидентської студентської організації, заснованої ще в 1922 р. Протягом наступних 5 років Ечевееррія брав участь у численних демонстраціях і був неодноразово затриманий, а у 1955 р. його обрано на посаду голови ОСУ [2].

З початком Кубинської революції проти диктаторської влади Фульхенсіо Батісти почали виступати і студенти ОСУ. На перших порах у цієї організації не було чіткої революційної програми, лиш у 1956 р. серед студентів визріли радикальні методи боротьби. Для проведення відповідних дій 24 лютого 1956 р. головою ОСУ Ечевееррією було створено радикальне крило – «Революційний студентський директорат», який став найбільшою представницькою організацією кубинського студентства у боротьбі з диктатурою [2].

У Гавані вже в січні 1957 р. лідерами Революційного директорату, в тому числі Ечевееррією, почалась розробка та планування низки операцій, націлених на підняття кубинського народу до повстання та

скинення диктатора. План полягав у тому, щоб захопити президентський палац і радіостанцію «Релох», через яку повідомити про початок загального виступу. 13 березня 1957 р. група озброєних студентів на чолі з Карлосом Гутієресом увірвалась в президентський палац, однак, зазнавши численних втрат, змушена була відступити. Тоді ж Ечевєррія разом з декількома прибічниками, не знаючи про ситуацію в палаці, успішно захопив радіостанцію і почав зачитувати народу підготовлену промову, але не зміг її закінчити через технічну несправність. Після цього його група подалась до університету, однак по дорозі студенти зіткнулись із поліцейськими і в результаті перестрілки Ечевєррію було вбито. Більшості вдалося прорватись до університету, звідки вони відійшли у підпілля і згодом залишили державу [1, с. 165-166].

Після цієї події Революційний студентський директорат був перейменований у «Революційний директорат 13 березня» як ушанування пам'яті загиблих студентів, а вже з 1958 р організація продовжила свою діяльність проти режиму Батісти, перейшовши на партизанські методи боротьби [1, с. 208-210].

Підсумовуючи, можна стверджувати, що студентський рух відіграв провідну роль у розпалюванні, підтримці та успіху Кубинської революції. ОСУ, рівно як і Революційний директорат, посів видне місце серед сил, що виступали проти диктатури Батісти, а Хосе Антоніо Ечевєррія, роль якого у цих подіях важко переоцінити, став об'єктом культурної пам'яті сучасної Куби.

Список літератури

1. Гриневич Э. А. Куба: путь к победе революции. – М.: Наука, 1975. – С. 165-166.
2. García E. V. 13 de marzo de 1957, asesinato del líder estudiantil universitario José Antonio Echeverría Bianchi. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://archivo.cubaminrex.cu/13-de-marzo-de-1957-asesinato-del-lider-estudiantil-universitario-jose-antonio-echeverria-bianchi>

**Перший космонавт незалежної України Леонід Каденюк:
«Місія – космос»**

Дослідження життя й діяльності видатних українців сучасності, які зробили вагомий внесок у розвиток нашої держави, брали активну участь у політичних, наукових і культурних процесах України, актуальне. У цьому контексті цікава для дослідників постать першого космонавта незалежної України, Героя України Леоніда Каденюка.

Його політ у космос відкрив нові можливості для нашої держави у галузі космонавтики, вивів її на абсолютно новий рівень, зміцнив відносини із провідними державами. Після повернення на Землю, Л. Каденюк поставив собі за мету розвивати українську космонавтику, вважаючи, що Україна має величезний потенціал, який лише необхідно спрямувати у потрібне русло.

У жовтні 1997 року Л. Каденюк став старшим науковим працівником Інституту космічних досліджень НАНУ та Державного космічного агентства України. Пізніше – очолював управління авіації Військ протиповітряної оборони Міністерства оборони України, отримав звання генерал-майора ЗСУ та посаду радника Міністра України у справах науки і технологій з питань пілотування і експлуатації літальних апаратів, літакобудування і космічних технологій, а також обіймав посаду позаштатного помічника президента Л. Кучми з питань авіації і космонавтики. У 2006 став членом Комісії з питань космічної діяльності та захистив дисертацію, отримавши ступінь кандидата технічних наук.

Попри зайнятість, Л. Каденюк приділяв значну увагу популяризації космонавтики в Україні: виступи перед численними аудиторіями слухачів різного віку та статусу, участь у конференціях і круглих столах. Громадськість з цікавістю сприйняла появу альбому «Леонід Каденюк: Я твій син, Україно!» (2009) [1] під егідою українського товариства «Інтелект нації», що став своєрідною фоторозповіддю про шлях Л. Каденюка від звичайного хлопчика з буковинського села до

першого космонавта незалежної України. А спогади Л. Каденюка про підготовку та сам політ у космос у 1997 році у складі екіпажу космічного корабля «Колумбія», місія STS-87, знайшли втілення у виданні «Місія – космос», (2009), насичене унікальними фотографіями, зробленими під час польоту [2].

Л. Каденюк був упевнений, що власний досвід його «спілкування» із космосом треба поширювати серед української молоді, щоб мотивувати її розвивати космічну галузь і цим не лише посилювати економічний статус нашої держави, а й піднімати загальний рейтинг України серед країн світу. Зокрема, як президент Аерокосмічного товариства України з 2015 року, Л. Каденюк гідно представив Україну на з'їзді астронавтів у Тулузі (Франція, 2017). Його діяльність у цьому напрямку лише набирала обертів...

Л. Каденюк мріяв повторити політ у космос: у грудні 2017 року отримав запрошення стати членом екіпажу місії на приватну космічну станцію у 2021 році. Цій мрії не судилось здійснитись: 31 січня 2018 року він, на жаль, відійшов у інший світ, у розквіті творчо-професійних та інтелектуальних сил.

Проте сьогодні надзвичайно актуальними залишаються його слова: «Саме там, на земній орбіті, особливо гостро усвідомлюєш безглуздість людських зусиль, які можуть зруйнувати цю красу [йдеться про планету Земля. – Х.Л.] неймовірними витратами на створення, розміщення, збереження і використання ядерної, хімічної, бактеріологічної зброї та інших видів самознищення людини, існування військових блоків як формувань одних груп держав проти інших. Усе це сприймається злочином людини проти себе, проти життя на Землі» [2; с.32]. Вони звучать як пересторога майбутнім поколінням щодо місії Людини на Землі, яку гідно проніс через усе своє свідоме життя Л. Каденюк.

Список літератури

1. Леонід Каденюк: Я твій син, Україно!: фотоальбом. К.: Видавничий дім «Ракурс-Артограф», 1999. 165 с.;
2. Каденюк Л. Місія – космос. К. Видавничий дім «АДЕФ – Україна», 2017. 515 с.

**«Євреї з обличчям Сталіна»: німецькі карикатури
як механізм інформаційно-психологічного впливу
на населення Райхскомісаріату Україна**

Після Першої світової війни стало зрозуміло, що в збройних конфліктах боротьба на інформаційному полі є не менш важливою, ніж безпосередні військові дії. З метою створення інформаційного простору гітлерівська окупаційна адміністрація в Райхскомісаріаті Україна використовувала передові на той час механізми та прийоми розповсюдження необхідної інформації задля впливу на місцеве населення з метою підтримки вже встановленого нацистського режиму та зриву спроб його зміни.

Невід'ємною частиною окупаційної преси Райхскомісаріату Україна стали карикатури, адже вони були в більшості номерів будь-якої місцевої газети. Якщо перша сторінка таких видань як «Українське слово», «Нове українське слово», «Волинь», «Вінницькі вісті», «Конотопські вісті» обов'язково містила повідомлення з фронтів та огляд міжнародних подій, то вже друга сторінка кожного друкованого видання, окрім статей про боротьбу з більшовиками або військові дії союзників Німеччини на Півдні чи Далекому Сході, також містила карикатури на Черчилля, Рузвельта, Сталіна. Інформація ж безпосередньо про Райхскомісаріат Україна друкувалася вже на третій та четвертій сторінках. Карикатури часто поміщали саме тут [2].

Наприклад, у газеті «Вінницькі вісті» за 1941-1942 рр. майже в кожному номері була політична карикатура на Сталіна та його керівництво. Серед них – зображення Сталіна та Черчилля, котрі в упряжці везуть Рузвельта, а під зображенням текст: «Із щабля на щабель. Лорд брехні Черчилль до батька Сталіна: «Дорогий мій Сталіне, ще рік тому я сам сидів на козлах і запрошував тебе сідати». Це була спроба викривити відносини між трьома президентами та знецінити їх [1].

Посилення пропаганди за допомогою карикатур спостерігається у вересні 1942 р., коли на сторінках окупаційних газет з'являється ще одна цікава карикатура «Брехуни біля мікрофона»: зображено трьох президентів біля мікрофона з текстом: «Президент США Рузвельт: «Наша мета – свобода». Англійський прем'єр Черчилль: «... і вічний мир!». Батьюшка Сталін: «... і советський рай!». Також поширеною була карикатура «Правдиве обличчя більшовизму»: зображено єврея, який знімає маску з обличчям Сталіна. Далі, під карикатурою, міститься текст: «Батькові Сталіну легко правити своїми численними народами, бо цей хоч і тяжкий, але прибутковий обов'язок виконують за нього жиди, «Батько» Сталін – це тільки їх маска!» [1].

А у жовтні 1943 р., коли армія вермахту змушена була вести оборонні бої та відступати на захід, намагаючись забрати з України промислове й сільськогосподарське майно та вивезти людей, газетні карикатури почали зображати привабливу для більшовиків Україну, яку рятує німецька армія [1].

Значимо, що особливістю впливу на свідомість і морально-психологічний стан місцевого населення Райхскомісаріату Україна було використання карикатур пасивного сприйняття. Такі карикатури завжди супроводжували коментарі або ж ціла стаття, щоб спрямувати думки населення в потрібному руслі.

Отже, німецька окупаційна влада в Райхскомісаріаті Україна часто використовувала карикатури, адже вони особливо емоційно впливали на морально-психологічний стан читача. Їх зміст переважно полягав у гумористичному висвітленні більшовицько-єврейського керівництва СРСР і відносин між лідерами трьох країн – Радянського Союзу, США та Англії.

Список літератури

1. Салата О. Формування німецького інформаційного простору в Рейхскомісаріаті «Україна» та в зоні військової адміністрації (червень 1941 р. - 1944 р.). Донецьк, 2010. 438 с.
2. Черняков Б. Окупаційна преса Райхскомісаріату України: розбудова і функціонування (1941-1943 рр.) // Наукові записки Інституту політичних і етнонаціональних досліджень ім. І. Ф. Кураса НАН України. 2006. Вип. 31. С. 51-68.

«Щоденник-хроніка» Івана Бажанського як джерело з історії Великої війни на Буковині та пересторога майбутнім поколінням

Перша світова війна, яка у сучасній історіографії отримала назву «Велика війна», – стала однією із найкривавіших історичних подій ХХ ст. Для українського населення Буковини війна принесла важкі випробування, величезні страждання та руйнації. Підґрунтям цього була боротьба між трьома сусідніми державами за цю територію: Австро-Угорщина не хотіла втрачати; Російська імперія прагнула «визволити», приєднати й придушити на цій території будь-який український національний рух; Румунія намагалась «відновити історичну справедливість», «повернувши» її до Румунського королівства.

Однією з маловивчених тем є морально-психологічний стан населення Буковини під час Великої війни, зумовлений не лише боями на цій території, а ще й економічною нестабільністю та втратою віри у завтрашній день. Спогади сучасників тих подій дозволяють глибше висвітлити повсякдення українського населення Буковини в умовах війни, проаналізувати зміни в настроях людей та їх свідомості.

У цьому контексті заслуговує на увагу щоденник видатного буковинського педагога-просвітителя Івана Бажанського, на сторінках якого постають періоди російської окупації Буковини у 1914-1915 та 1916-1917 роки, повернення австрійської влади, описуються труднощі повсякденного життя буковинців. Оригінал цього щоденника, який автор вів з 1914 по 1921 роки, зберігається в Чернівецькому краєзнавчому музеї, кв. № 12551, інв. № III-6972. Як наукове видання, праця Івана Бажанського «Війна»: щоденник-хроніка», побачила світ у 2006 році. Упорядником виступив Олександр Огуй, який написав передмову із красномовною назвою: «Перша світова війна на Буковині та нове джерело до історії» [1].

Іван Бажанський «перепускає» через себе тогочасні події, усі переживання, емоції, ставлення буковинців до війни. Він зазначає, що активні бойові дії кардинально змінили життя людей з повсякденних

клопотів до стану тривоги й страху: «...Майже щодня – навіть і вночі все: аларм! – То не життя, а мука» [2, с. 137]. У людей з'явилась психологічна невпевненість та емоційна пригніченість.

Аналізуючи жахливі наслідки військових подій, автор зазначав: «...Колись прийде такий час, коли люди, читаючи історію цієї Світової війни, будуть дивуватися, що на початку двадцятого століття могла повстати така страшна міжнародна різня. Всякі можливості собі видумує чоловік на чоловіка, щоб його знищити...Людські здобутки, людська довголітня праця – все пропадає...» [1, с. 81].

Вражає своєю трагічною емоційністю картина очікування та «святкування» населенням Буковини найбільшого традиційного свята – Великодня, яке мало б нести радість, натомість було насичене гірким присмаком війни. За Іваном Бажанським: «...Великдень! [Йде мова про «святкування» у 1915 році – М.Л.]. А люди копають шанці! Нема тепер ні свята, ні неділі, нема навіть воскресенія, війна! ...Памятний буде всім цей Великдень, – війна... нікому нічо не миле...» [1, с. 48].

Отже, працю Івана Бажанського «Війна: щоденник-хроніка» по праву можна вважати не лише джерелом з історії Великої війни на Буковині, а й пересторогою майбутнім поколінням, які мають аналізувати уроки української історії задля взаєморозуміння всередині нашої незалежної держави, що важливо в умовах збройного протистояння на Сході України.

Список літератури

1. Бажанський І. Війна. Щоденник-хроніка буковинського педагога та письменника (Вашківці, 31.8.1914 – 29.11.1917) / Упор. О. Огуй; коментар В. Заполовського. – Чернівці: «Зелена Буковина», 2006. 236 с.;
2. Добржанський О., Старик В. Бажаємо до України! Одеса: «Маяк», 2008. 1168 с.;
3. Старик В. Від Сараєва до Парижа. Буковинський Interregnum 1914 – 1921. Чернівці: «Прут», 2009. 168 с.

Тетяна Лукан

Науковий керівник - доц. Стецюк А.В.

Особливості позиції Туреччини щодо російсько-української війни

Анексія Російською Федерацією (далі РФ) Криму, а потім і пряма агресія проти України змінили безпекову ситуацію в Європі. У таких умовах перед Україною постало першочергове завдання збереження свого суверенітету та територіальної цілісності, а перед Туреччиною – поєднання збереження статус-кво і захисту власних інтересів із пошуками адекватної відповіді на агресію пугінської Росії в Україні, а згодом і в Сирії [1, с. 7-8]. Зазначимо, що у цьому питанні Туреччина виходила здебільшого з власних інтересів, які неодноразово суперечили позиції України, ЄС та США.

Специфіка значення Туреччини для безпеки України полягає в тому, що за Конвенцією Монтре 1936 р. про режим Чорноморських проток (Ст. 19) Анкара може, у випадку війни, закривати Протоки для кораблів держав, які знаходяться у стані війни. При цьому військові судна воюючих держав можуть проходити через Протоки для надання допомоги державі, яка є жертвою агресії [2]. Тобто у випадку офіційного визнання ООН війни і РФ агресором Босфор і Дарданелли закриваються для російських військових кораблів, і при цьому Україна може отримати військову допомогу НАТО як жертва агресії.

В умовах "гібридної" війни Анкара, з одного боку, як і решта держав, засудила деструктивні втручання РФ у внутрішні справи України в 2014 році, уведення російських військ у Крим та підготовку там псевдореферендуму і його результату – фактичної анексії півострова. Значну роль, на нашу думку, тут відіграла і турбота про кримських татар, і однозначне засудження вказаних подій кримськотатарською спільнотою Туреччини. І даної позиції Анкара послідовно дотримується й дотепер, додаючи те, що останнім часом Туреччина розглядає Україну як стратегічного партнера у Чорноморську регіоні та підтримує нашу країну [3].

Як і інші держави, турецька сторона бере участь у врегулюванні конфлікту в рамках НАТО і ОБСЄ та надсилає спостерігачів до складу Спеціальної моніторингової місії ОБСЄ на схід України. Також з

2014-2015 років Туреччина активізувала безпекове і військове співробітництво з Україною, зокрема в таких сферах, як переговорний процес, організація та проведення військових навчань. Не можна забути і передачу Україні Туреччиною наметового польового госпіталю у лютому 2016 року, одягу та обмундирування на загальну суму майже 810 тис. дол. Туреччина активно допомагала Україні шляхом надання кредиту у розмірі 50 млн дол. США, фінансування загального фонду Державного бюджету України та у форматі "Женева плюс" [1, с. 6].

З іншого боку, Туреччина проігнорувала антиросійські санкції міжнародної спільноти, продовжуючи торгівлю з РФ. Навіть коли Москва сама ввела проти Анкари болючі економічні санкції (за збитий в листопаді 2015 р. над територією Туреччини російський військовий літак), Туреччина не вдалася до аналогічних заходів. Як писала про це М. Воротнюк: "...Туреччина не солідаризувалася з Україною та Заходом стосовно санкцій проти російського уряду... Отже, Анкара була зручним прикладом для Москви, щоб показати, що є країни НАТО, які не поділяють "імперіалістичні амбіції США", інструментом легітимізації російської політики" [1].

Попри таку неоднозначну політику Туреччини, її важливість для забезпечення національної безпеки України збільшилася. Заглиблення Туреччини у конфлікт в Сирії з кінця 2019 року в перспективі уможливує зближення позицій Києва й Анкари у справі колективного опору агресивним діям РФ.

Список літератури

1. Воротнюк М.О. Аудит зовнішньої політики: Україна-Туреччина. Київ : ІСП, 2016. 32 с.
2. Конвенція про режим проток від 20.07.1936 // Верховна рада України. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_228 (дата звернення: 5.02.2020).
3. "Крим – це не Росія", – президент Туреччини засудив анексію півострова // Стопкор. 03.02.2020. URL: <https://stopcor.org/krym-cze-ne-rosiya-prezydent-turechchyny-zasudyv-aneksiyu-pivostrova/> (дата звернення: 5.02.2020).

Вплив цифрового маркетингу на виборчу кампанію США

На сучасному етапі США використовує широкий спектр традиційних видів ЗМІ для повної поінформованості суспільства про події країни, контролю над усіма сферами життя та потужної маніпуляції свідомістю людей. Ця країна активно розвивається в інформаційному та інноваційному напрямках. З упевненістю можемо назвати США високотехнологічною країною, адже майже 293 мільйони американців залучені в Інтернеті (InternetWorldStats.com, грудень 2018 року), що становить 89% населення. Більше ніж 230 мільйонів активних користувачів соціальних медіа (We Are Social, 2019). YouTube, Facebook та Instagram є провідними платформами. Окрім цього, Freedom House зазначає, що доступ до Інтернету не обмежений, але провідні соціальні платформи "намагаються контролювати неправдиві чи ненависні матеріали, не завдаючи шкоди свободі вираження поглядів чи власним інтересам бізнесу" [1].

Соціальні медіа для громадян США стали платформою для спілкування, поширення новинного контенту та середовищем розваг, на відмінну від політичних діячів, які поряд з рекламою на традиційних носіях, таких як телебачення та газети, інвестують уцифровий маркетинг, для того щоб подолати конкурентів.

Однією з важливих сфер інформаційного суспільства в сучасний період варто назвати цифровий маркетинг. Цифровий, або digital (діджитал) маркетинг – це загальний термін для маркетингу товарів і послуг, який використовує цифрові канали для залучення та утримання клієнтів. Даний вид маркетингу передбачає просування сайтів, контекст, вебінари. Одним словом охоплює всі канали, які доступні користувачу в Інтернеті, зокрема рекламу та просування на будь-яких цифрових носіях поза мережею. Тобто цифровий маркетинг передбачає цифрову комунікацію, яка відбувається і онлайн, і офлайн.

Одним із очевидних прикладів політичного цифрового маркетингу в новітній історії є цифрова кампанія Дональда Трампа. Найбільшим джерелом фінансування даної кампанії стали соціальні мережі Facebook, Instagram, а також електронні пошти. Великий вклад у вигляді 150 мільйонів

доларів був здійснений напередодні виборів у рекламну діяльність Facebook та Instagram. "Після виборів я зробив коментар, бо вважав ідею дезінформації виборців у Facebook шаленою", – сказав Цукерберг, посилаючись на попереднє заперечення того, що Facebook міг вплинути на виборців" [2]. Цифровий маркетинг насправді змінив остаточне голосування в США.

Більше того, команда Дональда Трампа здійснила масову рекламну кампанію, використовуючи цифровий маркетинг, щоб відвернути підтримку Гіллари Клінтон від голосування через мережу аудиторій Facebook та Instagram. Більша частина таких рекламних оголошень були створені росіянами, щоб підірвати вибори та підняти рейтинг Д. Трампа. Розслідування Сенату США виявило, що російські спецслужби використовували соціальні мережі, щоб стримати афроамериканців від голосування та поширювали расистський контент для розпалювання ворожнечі.

Отже, тисячі акаунтів у Twitter, Facebook, Instagram та YouTube, створені спеціальними агентствами, мали на меті завдати шкоди кампанії Гіллари Клінтон та підтримати Дональда Трампа. Більше 66 % рекламних оголошень у Facebook, розміщених фермою російських тролів, містили терміни, пов'язані з расовою дискримінацією. Окрім цього, виборці афроамериканці були усунені від голосування та підтримки Гіллари Клінтон [3]. У сучасних умовах маркетинг політичних кампаній повністю інтегрований у суспільний розвиток, бо ця складова є невід'ємною частиною життя суспільства.

Список літератури

1. BBC. United States profile - Media [Електронний ресурс] / BBC. – 2019. – Режим доступу до ресурсу: <https://www.bbc.com/news/world-us-canada-16757497>.

2. HOW SOCIAL MEDIA CAN ENHANCE POLITICAL CAMPAIGNS [Електронний ресурс]. – 2018. – Режим доступу до ресурсу: <https://digitalmarketinginstitute.com/en-ie/blog/how-social-media-can-enhance-political-campaigns>.

3. Розслідування впливу тролів РФ на вибори у США [Електронний ресурс]. – 2019. – Режим доступу до ресурсу: <https://ms.detector.media/sotsmerezhi/post/23632/2019-10-10-rozsliduvannya-vplivu-troliv-rf-na-vibori-u-ssha-66-reklami-torkalisy-rasovoi-temi/>.

Валерій Магдюк

Науковий керівник – проф. Круглашов А.М.

Наукові підходи до вивчення процесів децентралізації в Україні

Україна остаточно обрала вектор європейської та євроатлантичної інтеграції після подій Революції Гідності. Однією з основних перешкод на шляху реалізації європейських прагнень України стала застаріла та неефективна регіональна політика, яка ще більше вичерпала себе в умовах вакууму влади та глибокої політичної кризи. Саме тому для підвищення ефективності державного управління, зміцнення засад демократичної та правової держави, успішного розвитку громадянського суспільства та побудови ефективної системи організації територіальної влади і було започатковано реформу децентралізації. На думку багатьох експертів, вона стала найбільш ефективною з усіх реформ, розпочатих після 2014 року.

Як відомо, існує багато різних підходів до визначення поняття децентралізації. Перш за все – це процес передачі значної частки владних повноважень місцевим органам самоврядування, а також чітке їх розмежування з повноваженнями представників виконавчих структур влади [1]. Це також можна визначати як комплексний політичний процес, який охоплює політичну, економічну, адміністративну та навіть етнографічну чи етноконфесійну складові. Саме врахування цілого комплексу складових процесів децентралізації є невід'ємною частиною дослідження цього суспільно-політичного процесу [2].

Для більш ефективного дослідження децентралізаційних процесів в Україні треба належно проаналізувати теоретико-методологічну базу їх вивчення, а перш за все – існуючі концептуальні підходи до розуміння та вивчення децентралізації. Виділяють такі методичні підходи аналізу цього політичного процесу:

- деталізований підхід, при якому для аналізу використовується повний перелік деталізованих показників, що дозволяє усвідомити повну картину, однак потребує величезних обсягів інформації для опрацювання, відповідно і часу;

- порівняльний підхід, який передбачає використання обмеженої кількості найважливіших базових показників, що дозволяє отримати узагальнений аналіз децентралізації;

- причинно-наслідковий підхід дозволяє досліджувати причинно-наслідкові зв'язки процесів децентралізації на подальший розвиток держави. Цей метод більш аналітичний та створює базу для розуміння закономірностей, що дозволять прогнозувати майбутню ситуацію.

Останнім часом серед багатьох науковців, як вітчизняних, так і зарубіжних, дедалі більшого поширення набуває концепція нового державного управління, яка пояснює децентралізацію як логічний наслідок зменшення ролі державного впливу, посилення механізмів ринкового регулювання, при якому у публічному секторі встановлюються нові відносини, а саме: підзвітність, подібна до відносин поміж утримувачами капіталу з менеджерами у приватному секторі [3]. Саме такий новаторський підхід враховує сучасні світові тенденції, а саме зниження ролі державного регулювання та посилення інших акторів політичного процесу. Дана концепція стала досить актуальною в українських реаліях і суттєво вплинула на практику державного управління в нашій державі, зокрема на розуміння впливу на нього децентралізаційних процесів.

Отже, процес децентралізації багатосторонній та комплексний, який вимагає врахування всіх його складових під час вивчення та дослідження в політичних науках.

Список літератури

1. Тетяна Тарасенко. Проблема децентралізації в реформуванні місцевого самоврядування в Україні // Державне управління та місцеве самоврядування, 2014, вип. 2 (21), с. 277-287.
2. Територіальний розвиток та регіональна політика в Україні: актуальні проблеми, ризики та перспективи адміністративно-фінансової децентралізації / НАН України. ДУ «Інститут регіональних досліджень імені М. І. Долишнього НАН України»; наук. редактор В.С. Кравців. – Львів, 2017. – 120 с. (Серія «Проблеми регіонального розвитку»).
3. Ольга Матвєєва. Децентралізація державного управління як чинник досягнення фінансової автономії місцевого самоврядування в Україні// Публічне адміністрування: теорія та практика, 2014, вип. 1.

Обґрунтування проблеми вивчення французької військової термінології в умовах актуальної військово-політичної ситуації в Україні

Перші контакти між збройними силами Французької республіки та збройними силами України відбулись ще на зламі епохи імперій, в 1918 -1919 роках, у непередбачувані часи змін режимів і боротьби українців за створення власної держави. Якщо в ті часи французька військова місія на території південної України носила суто інтервенціоністський характер, то на сьогодні в умовах інтенсифікації контактів між військовими інституціями України та, зокрема, франкомовними країнами НАТО значно зросли обсяги перекладу військової документації з метою посилення контактів у Північноатлантичному альянсі. Як ніколи постала проблема швидкої та якісної мовної підготовки кадрів, як для військово-дипломатичних комунікацій з союзниками, так і для безпосередньо бойової діяльності у складі миротворчих місій під егідою ООН та НАТО [1].

Підкреслимо участь з 2000-го року Збройних Сил України у складі місії ООН зі стабілізації ситуації у Демократичній Республіці Конго (найбільшій франкомовній країні світу), де, крім військового контингенту, також проходять службу 15 військовослужбовців українського національного персоналу – 11 військових спостерігачів та 4 офіцери штабу станом на 2019 рік [2]. Звичайно, незважаючи на відносно невеликий контингент, його підготовка в комунікативному плані вимагає набагато більшого професіоналізму, ніж базове володіння мовою на розмовному рівні і потребує новітньої навчально-методичної бази з військового перекладу.

Ведучи мову про сам предмет дослідження (термінологію), можна виділити те, що для непередбаченого бійця в екстремальних умовах бою пліч-о-пліч з франкомовними союзниками та командуванням зрозумілою може виявитись лише обмежена кількість слів, наказів і словосполучень, що використовуються як умовним союзником, так і умовним противником, наприклад: *accompagnement de l'attaque* –

вогнева підтримка наступу; action au large rayon – дії на широкому фронті; defensive statique – пасивна оборона; le sabotage – диверсія і т.д.

Відносно недавно, 2006 році у французькому посольстві в Києві було презентовано перший українсько-французький словник військової термінології за редакцією Українсько-французького військово-термінологічного та редакційно-видавничого комітету, укомплектованого філологами з Київського національного університету імені Тараса Шевченка та Центру розробки Доктрини застосування Збройних сил Французької республіки. Словник охоплює досить широкий спектр термінології, що використовується як у французькій армії, так і в НАТО в цілому [3].

На сьогодні це видання залишається єдиним спеціально створеним посібником для Збройних сил України, проте, переживши кілька редакцій та доповнень, можна сказати, що перші кроки до комунікативної співпраці зроблено, а обсяг даного джерела після редакції 2012 достатньо для якісної бойової підготовки перед виконанням відповідного завдання. Дане положення справ можна високо оцінювати, адже, маючи вже як мінімум двадцятирічний досвід плідного освітнього та військового співробітництва, можна говорити про високу перспективність співробітництва з французькою стороною, яка в майбутньому може стати одним з головних іноземних постачальників техніки та надійним партнером з дипломатичної співпраці з НАТО, коли будуть виконані всі вступні умови.

Список літератури

1. Участь Збройних Сил України у міжнародних операціях з підтримання миру і безпеки / <http://www.mil.gov.ua/diyalnist/mirotvorchist>.
2. Українська миротворча операція у Демократичній Республіці Конго / uk.wikipedia.org/wiki.
3. М. Б. Білан, І. О. Ольховой «Українсько-французький словник військової термінології»; Київ. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка, Військ. ін-т. - К. : Логос, 2012. - 616 с.

Анастасія Матвійцева
Богдана Садомська
Науковий керівник – доц. В.В.Семенко

Успіх «Зелених» на крайніх позачергових парламентських виборах у Австрії

Партія «Зелені - Зелена альтернатива» (GRUENE) – екологічна партія, яка є членом Європейської партії Зелених. Народження австрійського Зеленого руху датується 1978 роком, тобто успішною кампанією проти введення в експлуатацію АЕС Цвентендорф, а партії – 1984 р., а саме: подальшим результативним опором будівництву Дунайської ГЕС в м. Хайнбурзі. Офіційно партія була зареєстрована в 1986 р. як «Зелена альтернатива», а вже у 1995 р. прийнято сучасну назву партії «Зелених». Крім активної екологічної політики, партія виступає за соціально-екологічні податкові реформи. Її основні цілі відповідно до програми 2001 р.: «пряма демократія і право голосу, відмова від насильства, екологія, солідарність, фемінізм і самовизначення» [1, с 3].

Поступово «Зелені» нарощували підтримку електорату, що простежується у результатах парламентських виборів, до прикладу, 2002 та 2013 рр., де партія набрала 9,5% та 12,4% відповідно. [2, с 2]. Однак 2017 р. став кризовим, адже «Зелені» набрали лише 3,8% голосів, через що втратили представництво в Національній раді, де пробули 31 рік. Частково це пояснюється внутрішніми конфліктами, які зародились після успіху колишнього лідера партії Александра Ван дер Беллена на президентських виборах.

2019 рік у «Зелених» ознаменувався своєрідним «ренесансом» – на позачергових парламентських виборах партія виборола 14% голосів і повернулась до Національної Ради.

Успіх партії можна пояснити кількома аспектами. По-перше, він зумовлений зменшенням довіри громадян до Австрійської партії свободи, яка в порівнянні з попередніми виборами втратила 9,8% електоральної підтримки. Завдяки цьому майже 10% голосів розділились між «Зеленими» й Австрійською народною партією. По-друге, на руку партії зіграла актуалізація питання захисту довкілля.

Стратегія партії змістила акцент із зовнішньополітичного контексту на кліматичний як спільний політичний, економічний та соціальний виклик для австрійців, що виступило, зокрема, єдиним фактором для громадян.

14% народної симпатії не тільки повернули «Зелених» до Національної Ради, але й зробили їх найперспективнішим варіантом (з огляду на незаплямованість і кількість мандатів) коаліційного партнера для Австрійської народної партії, яка взяла першість на виборах. Після оголошення про формування уряду лідер Австрійської народної партії Себастьян Курц назвав результат перемовин як «успіх в об'єднанні найкращого з обох світів», адже, на його думку, в такому партнерстві можливо захистити і клімат, і кордони, а лідер «Зелених» Вегнер Коглер заявив про намір вивести Австрію на передові позиції у сфері захисту довкілля і боротьби з кліматичними змінами [3].

7 січня 2020 р. в Австрії запровадив принципово новий уряд – коаліція консерваторів і зелених. Отже, ліволіберальна партія австрійських «Зелених» уперше має членство в уряді – їм відведено 4 посади міністрів з 15 наявних.

Список літератури

1. [Парлюк В. Трансформація партійної системи Автрії.](#) // Вісник мариупольського державного університету. - Серія: «Історія. Політологія». - 2016. - Вип. 17. – С. 226-234 – Режим доступу: file:///C:/Users/Account/Downloads/Vmdu_ip_2016_17_29.pdf
2. Семенко В. Політологічний аналіз результатів парламентських виборів в Австрії (29 вересня 2013 р.) // Історико-політичні проблеми сучасного світу. - С. 185-190. – Режим доступу: file:///C:/Users/Account/Downloads/Ippss_2015_29-30_25.pdf
3. «Безпрецедентна коаліція»: Австрією вперше керуватиме уряд консерваторів та зелених. // BBC.Україна. – 02.01.2020. - Режим доступу: https://www.bbc.com/ukrainian/news-50970509?fbclid=IwAR3PEvYIzdT18py_T7VMYROsrvf_IiP9IJlpebY2tAZbDgc_iel1gCM6gYk

Концептуальні засади дослідження децентралізації влади в Польщі

За останні півстоліття процеси децентралізації влади поширилися на переважну більшість країн світу незалежно від їх політичного устрою, територіальних розмірів і економічного рівня. Відповідно, чимало міждисциплінарних досліджень присвячені теоретичним аспектам змісту децентралізації, особливостей і підходів до її запровадження. Сучасна концепція децентралізації, яка сформувалася внаслідок тривалої наукової та практичної трансформації, полягає в тому, що її основні положення передбачають не лише трансферт повноважень і відповідальності у системі органів влади, але і розподіл цих повноважень і ресурсів з метою формування належної публічної політики всередині суспільства загалом.

Оскільки реформування місцевого самоврядування і органів територіальної організації влади в Україні є одним із пріоритетів вітчизняної внутрішньої політики, то вивчення зарубіжного досвіду впровадження таких реформ корисне для нас. Особливої уваги заслуговує запозичена система децентралізації влади в нашого стратегічного партнера – Республіки Польща. Адміністративна реформа у Польщі розпочалася на початку 1990-х рр. Нині країна вважається взірцевою в контексті децентралізованої системи влади. Адже здійснена там реформа стосувалася не лише оптимізації функціонування територіальних утворень, а й поліпшення організації та діяльності владних інституцій. Ми з'ясували, що становлення сучасної системи місцевого самоврядування у Польщі визначалося низкою чинників, серед яких: демократичний транзит, перехід від панування номенклатури до плюралізму політичних еліт, від монопартійності до багатопартійності, від управління партійних органів до влади державних органів, від командної економіки до ринкової, від централізованої системи влади до територіального самоврядування [1].

Наразі в Польщі діє трирівнева структура місцевого самоврядування, яка складається з місцевих органів влади на рівні: гмін (до їх компетенцій належить вирішення публічних завдань локального значення); повітів (котрі спрямовують свою діяльність на вирішення публічних справ, що не входять до компетенцій гмін); воєводств (які є представниками уряду у відповідному регіоні та мають повноваження на здійснення контрольно-наглядової функції над гмінами і повітами) [2].

Розгляд особливостей польського досвіду реформи децентралізації показав, що зміна територіальної організації влади в Польщі була пов'язана з наполегливим теоретичним пошуком нової моделі місцевого самоврядування та широкою суспільною дискусією, основою на засадах демократичності, публічності та послідовності. Очевидно, що така зважена і поетапна робота, яка враховувала практичний досвід реформ місцевого самоврядування в інших країнах, дозволила рухатися вперед, починаючи з низового рівня – гмін, щодо заснування по всій країні абсолютно нової системи публічного управління. А це вивело органи самоврядування Республіки Польща на цілком новий, якісний рівень, який відповідав інтересам населення і, зрештою, сприяв швидшій європейській інтеграції Польщі в ЄС.

Вважаємо, що польський досвід реформ децентралізації влади досить корисний для України, яка вже кілька років поспіль здійснює схожу реформу, а тому заслуговує на його ретельне дослідження та впровадження.

Список літератури

1. Баймуратов М. М. Децентралізація повноважень публічної влади в Польщі як засіб формування компетенції місцевого самоврядування: досвід для України // Вісник Маріупольського державного університету. Серія : Право. 2014. Вип. 7. С. 138-147.
2. Байрак С. Місцеве самоврядування Республіки Польща: особливості становлення та засади функціонування // *Studia politologica Ucraino-Polona*. 2013. Вип. 3. С. 255-262.

Проект Великого Князівства Руського у політичній концепції Юрія Немирича

Середина XVII ст. стала бурхливим періодом в історії українського минулого, коли відбувались драматичні події боротьби за відновлення руської/української державності. На політичній арені з'явилося багато яскравих постатей, серед яких помітну роль відігравав шляхтич-інтелектуал – Юрій Немирич. Перу одного з найосвіченіших людей своєї епохи належать так звані Гадяцькі пакти – проект утворення Великого Князівства Руського [1, с. 14].

Текст Гадяцького трактату, концепцію якого виробив Юрій Немирич, спирався на ідею перетворення Речі Посполитої у федерацію Корони Польської, Великого князівства Литовського і Великого Князівства Руського, тобто Козацької держави в межах, які на той час склалися. Також, як зазначалося у тексті договору, козацький реєстр мав складатися з 30 тисяч осіб. Найвища законодавча влада належала національним зборам депутатів від усіх земель Великого Князівства Руського. Виконавча влада належала гетьманові, якого вибирали на довічно. Велике Князівство Руське мало власний судовий трибунал з діловодством українською мовою, власні фінанси, свою монету й армію. Унія скасовувалась, православна віра зрівняна у правах з католицькою. В Україні мали бути засновані два університети, дозволялось організувати Колегії, гімназії з латинською та грецькою мовами навчання, школи, друкарні в міру потреби. Проголошувалась повна свобода друку, слова. Договір був підписаний 16 вересня 1658 року в м. Гадячі [1, с. 27].

Ідеї Гадяцького трактату за умов реалізації справді мали б шанс утвердити майбутнє польсько-литовсько-білорусько-української спільноти й оновити Річ Посполиту через нові форми співжиття її народів. Однак політичні ідеї Гадяцької угоди так і не були втілені в життя, адже остаточний варіант Гадяцької унії, ратифікований сеймом Речі Посполитої, був для козацької держави не таким привабливим, як

початковий текст угоди. Термін «князівство Руське» в остаточному тексті угоди не згадувалося. Так само були відкинута пункти про карбування власної монети та створення власного сейму[2, с. 134].

Гадяцькі пакти стали втіленням найголовніших прагнень поміркованих сил серед польської й української еліт і втіленням політичних мрій і сподівань руської (української й білоруської) знаті першої половини XVII ст. які у своїй концепції Русі-України продемонстрував Юрій Немирич. Польська, й українська сторони відхилили закладений в угоді компроміс. Зазначимо, що навіть скорочена форма договору не влаштувала польські правлячі кола, які не могли змиритися з тим, що православні козаки матимуть однакові права з католицькою знаттю, і сприйняли угоду з підозрою, зрештою відхиливши її. З українського ж боку, угоду не сприймало рядове козацтво й селяни, які внаслідок розширення прав еліти Руського князівства знов підпадали під юрисдикцію і контроль заможних землевласників. Народ не розумів устремління козацької верхівки і його діяльність. Не зрозумілим був і проект Великого Князівства Руського, що знайшов відображення в Гадяцькому договорі, який так і не мав практичних результатів[1, с. 158].

Несподівана смерть Юрія Немирича, найосвіченішого українця, аристократа та інтелектуала так і не дозволила втілити в життя задумане ним, тож так і залишилося незбудоване Велике Князівство Руське.

Список літератури

1. Гадяцька унія 1658 року / Редкол. П. Сохань, В. Брехуненко та ін. Київ, 2008. 342 с.
2. Гадяцька унія 1658 року: контрверсії минулого і сучасність: збірник статей за матеріалами Міжнародної наукової конференції (4-5, 16-17 вересня 2008 року). Полтава, ПОІППО, 2009. 184 с.
3. Яковлева Т. Руїна Гетьманщини. Від Переяславської ради-2 до Андрусівської угоди (1659-1667 рр.). Київ, 2003. С. 158.

Види корупційних ризиків у системі публічного управління

Корупційна тематика постійно знаходиться у фокусі уваги сучасних дослідників різних наукових напрямків, що пояснюється і високим рівнем небезпеки загострення даної проблеми в системі публічного управління, і складністю протидії корупційним практикам. Сучасні теоретичні підходи дозволяють вивчати корупцію з нових ракурсів, що не тільки поглиблює розуміння даного явища, а й створює основи для пошуку ефективних шляхів зведення до мінімуму корупційних ризиків та їх негативного впливу на процес прийняття рішень.

Корупційний ризик – це закладена в системі публічного управління можливість для дії / бездіяльності, а також наявність обставин, що провокують посадових осіб органів державної влади на незаконне використання службового становища з метою отримання вигоди для себе або для третіх осіб, або незаконне надання такої вигоди зазначеній особі чи іншим фізичним особам [3].

Останнім часом до проблеми визначення та класифікації корупційних ризиків почали досить активно звертатись науковці та громадські діячі в різних сферах публічного управління. Однак доречно зауважити, що класифікація корупційних ризиків у системі публічного управління на сьогоднішній день є недостатньо дослідженою. Вітчизняні науковці зазвичай концентрують свою увагу на аналізі корупційних ризиків в окремих галузях публічного управління, тоді як їх загальна систематизація загалом дослідниками не проводиться.

У зарубіжній науці досить поширена класифікація корупційних ризиків залежно від сфери публічного управління, в якій проявляється корупція та причин її виникнення [3]. Так, зокрема, виділять корупційні ризики (1) в бюджетній сфері, (2) у сфері прийняття державно-управлінських рішень, (3) у сфері управління кадровими ресурсами та здійснення дисциплінарних проваджень та (4) у сфері

доступу до інформації, прозорості й звітності діяльності державних інституцій, механізмів оскарження рішень і дій тощо.

А.В. Аксьонова запропонувала класифікацію корупційних ризиків залежно від основних негативних наслідків, до яких призводять їх прояви. Отже, автор виділяє корупційні ризики, що породжують негативні соціальні, економічні, політичні та навіть психологічні наслідки [1].

Досить цікавий, на наш погляд, підхід до типологізації корупційних ризиків, запропонований Організаціями економічного співробітництва та розвитку (OECD), згідно з яким виділяють два відносно самостійні види корупційних ризиків, а саме: (1) корупційні ризики у законодавстві та (2) корупційні ризики в державних установах і секторах, схильних до прояву ризику [2].

Аналіз вищенаведених класифікацій корупційних ризиків показує, що вони мають досить фрагментарний характер і не містять при цьому системного й узагальнюючого підходів. Класифікуючи корупційні ризики, науковці чомусь оминають систематизацію множини ризиків на підставі певних ознак і критеріїв, що, на нашу думку, дозволило б виділити більш загальні групи ризиків з метою подальшої розробки механізмів мінімізації їх впливу або засобів усунення.

Список літератури

1. Аксенова А. В. О коррупционных рисках, возникающих при исполнении должностных обязанностей сотрудниками учреждений и органов уголовно-исполнительной системы. Вопросы безопасности. 2015. № 1. С. 98–109.
2. Предотвращение коррупции в государственном секторе стран Восточной Европы и Центральной Азии. Межстрановой отчет ОЭСР. URL: <http://www.oecd.org/corruption/acn/ACN-Prevention-Corruption-Report-RUS.pdf>
3. Руководство по методологии оценки коррупционных рисков : подготовленное Руководителем проекта ПАКА Совета Европы Квентином Ридом (Quentin Reed). URL: <http://www.coe.int/t/DGHL/cooperation/economiccrime/corruption/Projects/EaPCoE%20Facility/WS-Sxb-19.06.12/1917-PACA-TP02-11RA%20METHODOLOGY-final-for%20Sxb%20workshop%20ru.pdf>

Зародження та еволюція вуличного мистецтва – графіті

Графіті (від італ. *graffare* - дряпати) – достатньо новітнє явище, яке залучає дедалі більше людей, особливо молоді; воно проявляється у написах і малюнках на стінах і потягах, девіантній практиці, незаконному псуванні чужого майна, що тягне за собою кримінальну відповідальність. Разом з цим графіті - це молодіжна субкультура зі своїми законами, ідеями та філософією, що вміщає в собі різноманітні стилі, типи і техніки [1, с. 2].

Сучасна історія графіті - це, перш за все, історія андеграундного руху, який набуває звичне для нас значення лише наприкінці 1960-х рр. XX ст.. Його прийнято пов'язувати з появою першої мітки в метро, залишеної без серйозного задуму молодим кур'єром з Нью-Йорка - ТАКІ 183. Саме цей перший тег стає відправною точкою історії [2, с. 66].

Ідея ТАКІ 183 була блискавично підхоплена і незабаром вийшла на вулиці Нью-Йорка. Теги поширилися повсюдно і стали одночасно знаком позначення меж для різних груп, способом самовираження для інших, ідеєю для просування естетики хіп-хопу для третіх [2, с. 66]. Графіті протягом довгого часу було представлено написами побутового або частіше суспільно-політичного змісту. Текстуальні графіті, які нерідко носили опозиційний характер, з часом доповнюються образотворчими [4, с. 210].

Найпростішим видом шрифтового графіті є теги (від англ. *Tag* - мітка) - авторські підписи, що складаються з кількох химерно переплєтених букв. Завдання автора - позначити тегом якомога більшу кількість місць, бажано важкодоступних, але які знаходяться в полі зору великої кількості потенційних глядачів, швидкість виконання являється важливою складовою цього різновиду графіті [4, с. 211].

Ще один тип графіті - це бомбінг. Такі зображення характеризуються тим, що містять усього лише два або три кольори. В основному графіті цього типу складаються з буквених символів. Мета таких графіті - покрити великий розмір поверхні. [3, с. 460].

Свого роду проміжною ланкою між шрифтовим і сюжетним графіті є трафарети: лаконічні зображення плакатного типу, створені за допомогою трафарету і аерозольних балончиків з фарбою та мурали - різнобарвні, масштабні роботи, які містить малюнки, написи, літери [4, с. 212].

FX (або 3D style, «об'ємний стиль»). Цей стиль відрізняється об'ємом букв. Потрібно володіти неординарною фантазією і неабияким мисленням, щоб намалювати слово в об'ємі. Далеко не кожен райтер на це здатний, і для цього потрібні довгі роки тренувань [3, с.460].

Згодом шрифтове графіті еволюціонує від простого тега до нечитабельного хитросплетіння «дикого стилю» (Wild Style): глядач не в змозі прочитати тег, але сприймає його як емблему, знак того чи іншого райтера, багато хто з яких вважає за краще зберігати анонімність. Основною характеристикою таких зображень є сплетення букв і загострені кути [4, с. 212].

Отже, батьківщиною вуличного живопису по праву стали США, де наприкінці 60-х рр. XX ст. зародилося й активно поширювалось мистецтво графіті. Місцеві хулігани прагнучи самовиразитись та здобути своєрідну славу, розфарбовували різноманітні поверхні міського простору тегами, які з кожним разом ставали більш майстернішими та складнішими у виконанні. З часом графіті перетворилось у ремесло з певним набором форм і встановленими правилами, яке переросло в новий напрямок у сучасному мистецтві й молодіжній культурі.

Список літератури

1. Барсамов С. А. Субкультура граффити: социальная организация и перспективы интеграции // Теория и практика общественного развития. 2011. № 7. 9 с.
2. Евдокимова Е.А., Янковская Ю.С. Феномен граффити: генезис, перспективы, влияние на современное искусство и архитектуру. - Академический вестник УралНИИпроект РААСН. 2013. №4. С. 65-69.
3. Кузова Н.В. Граффити: искусство или вандализм? // Молодой ученый. 2015. № 16 (96). С.460-462.
4. Чистякова М. Г. Стрит-арт в контексте вызовов современности // Изв. Алт. гос. ун-та. 2011. № 2–1. С. 210–213.

Маргарита Олійник

Науковий керівник – доц. Звоздецька О.Я.

Стратегічні комунікації ЄС як інструмент протидії терористичній діяльності

Запровадження механізму скоординованого та належного використання комунікативних можливостей держави є ефективним інструментом відстоювання політичної позиції в міжнародному інформаційному просторі, що сприяє реалізації зовнішньополітичних ініціатив держави та виконує превентивну функцію захисту від гібридних загроз.

У документі «Стратегічні комунікації ЄС з метою протидії пропаганді» від 2016 р. поняття «стратегічні комунікації» визначаються як «систематична серія послідовних і узгоджених дій, що проводяться на стратегічному, оперативному і тактичному рівнях, що дозволяє зрозуміти цільову аудиторію і визначає ефективні канали для просування і підтримки певних типів поведінки».[1] У тому ж році було представлено документ «Спільне бачення, спільні дії: сильніша Європа», у якому серед основних напрямів зовнішньої політики ЄС зазначаються, зокрема, боротьба з тероризмом і стратегічні комунікації.

Ще у лютому 2015 р. Європейський парламент ухвалив резолюцію щодо антитерористичних заходів, спрямованих на боротьбу з корінними причинами тероризму, радикалізації та екстремізму. Інструментами стратегічних комунікації у сфері боротьби з міжнародним тероризмом визначили: поліпшення співпраці між постачальниками Інтернет-послуг, державними органами та громадянським суспільством з метою протидії ненависті та радикалізації в мережі Інтернет. У рамках таких ініціатив було вирішено створити регіональні групи зі стратегічних комунікацій: Арабський Стратком, спрямований на регіон північної Африки, та Робочу групу з питань стратегічних комунікації по Сирії.

Важливість стратегічних комунікацій з арабським світом пояснюється хвилею біженців у країни ЄС, підвищенням активності та агресивній ідеології екстремістських та терористичних угруповань на

території Союзу, і, як наслідок, погіршення відносин Європи з мусульманськими державами.

Ще одним кроком у цьому напрямку стало створення у вересні 2015 р. Оперативної робочої групи при Раді ЄС, яка займається аналізом дезінформації та побудовою позитивного іміджу. У січні 2016 р. Європейський парламент ухвалив резолюцію про роль міжкультурного діалогу, культурного розмаїття й освіти, у просуванні фундаментальних цінностей ЄС. Передбачається, що інститути ЄС мають розширити сферу досліджень проявів радикалізації та розробити нове бачення процесів політичного екстремізму та насильства. Європейський парламент визнав, що стратегічні комунікації активно використовуються терористичними групами для пропаганди та виправдання своїх дій проти ЄС, а також з метою вербування молодих європейців. Як наслідок, у листопаді 2016 р. було прийнято резолюцію «Стратегічні комунікації ЄС як протидія пропаганді третіх сторін». У документі підкреслюється важливість включення стратегії контрпропаганди проти Ісламської держави до ширшої регіональної стратегії, яка охоплює дипломатичні та соціально-економічні інструменти, міжнародну співпрацю, освітній аспект і підвищення інформаційної грамотності в ЄС і в сусідніх країнах, плюралізм ЗМІ, а також роботу з соціальними мережами. Окремо наголошується на ефективності інформування про діяльність ЄС і популяризації європейських цінностей [2]. Отже, стратегічні комунікації розглядаються ЄС як важливий інституціолізований механізм якісної взаємодії з цільовою аудиторією для ефективного захисту політичного та інформаційного простору від асиметричних загроз.

Список літератури

1. EU strategic communications with a view to counteracting propaganda [Електронний ресурс]. // European Parliament's Committee on Foreign Affairs. Directorate-General for External Policies. – May 2016 – PE 578.008. – 33 р. – Режим доступу: [http://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/IDAN/2016/578008/EXPO_IDA\(2016\)578008_EN.pdf](http://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/IDAN/2016/578008/EXPO_IDA(2016)578008_EN.pdf)
2. EU strategic communication to counteract anti-EU propaganda by third parties. European Parliament resolution of 23 November 2016 [Electronic resource] – Available at: https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/A-8-2016-0290_EN.pdf

Гібридна війна: концептуальні та теоретичні аспекти

Неоголошена війна, яку розпочала Російська Федерація проти України в 2014 році стала прикладом використання новітніх засобів введення війни в XXI столітті, а в науковій вітчизняній та зарубіжній літературі більшістю авторів була класифікована як гібридна війна.

Перші наукові розробки в напрямку концептуалізації гібридної війни виникли ще в 90-х роках минулого століття у Сполучених Штатах Америки. Так, у 1998 році американський військовий експерт Роберт Волкер визначив гібридні засоби введення війни як комбінацію скоординованих стандартних і спеціальних військових операцій [3, с. 5]. Проте саме дослідження стосувалось лише нових методів і тактик введення бойових дій американською морською піхотою. На той момент мова не йшла про концепцію гібридної війни як нового типу військового конфлікту.

Великого значення в розвитку концептів гібридної війни відіграли дослідження американського військового теоретика та експерта Френка Гоффмана, якого прийнято вважати головним популяризатором самого терміну гібридна війна в науковій літературі. У одній зі своїх праць він відзначив, що суб'єктами гібридних війн можуть бути не тільки держави, а й різноманітні недержавні суб'єкти, які залучають «цілу низку різних режимів ведення війни, включаючи звичайні можливості, іррегулярні тактики та формування, терористичні акти, включаючи, невибіркове насильство і примус, кримінальний безлад. Ці мультимодальні заходи можуть проводитися окремими підрозділами, або навіть одним і тим самим підрозділом, але, як правило, оперативно і тактично спрямовуються та координуються в межах загального бойового простору для досягнення синергетичних ефектів» [2, с. 14].

Дана цитата чудово ілюструє дії Кремля в Україні, особливо звернемо увагу на наявність серед учасників гібридної війни – агресії Росії – недержавних суб'єктів: приватних військових кампаній,

засобів масової інформації, релігійних організацій, церкви і т. п. діяльність яких скоординована керівництвом та спецслужбами РФ.

Найавторитетніший українських дослідник у даній сфері Володимир Горбулін зазначає, що концепт Гібридної війни ще не є повністю сформованим у науці й отримав поштовх у своєму становленні після початку російської агресії. Зокрема, він зазначає: «У теоретичному ж плані спостерігаємо послідовний процес розширення та узагальнення змісту концепту: від назви для нових прийомів ведення воєнних дій з поєднанням військових та невійськових засобів до ідеї про появу війни нового типу і, зрештою, до гіпотези про гібридну війну як новітній вид глобального протистояння у сучасному нестабільному безпековому довіклі» [1, с. 29].

Отже, теоретико-концептуальне оформлення терміна гібридної війни мало досить довгий процес становлення – від новітніх методик введення бойових дій окремими військовими підрозділами до нового типу конфліктів. Нині ж у цій сфері відбувається певне піднесення та спроби переосмислення гібридної війни, в тому числі як нового глобального конфлікту XXI століття.

Список літератури

1. Світова гібридна війна: український фронт : монографія / за заг. ред. В. П. Горбуліна. К. : НІСД, 2017. 496 с.
2. Hoffman, F.G. Conflict in the 21st Century: The Rise of Hybrid Wars / Potomac Institute for Policy Studies. Arlington, VA, 2007. URL: https://www.potomac institute.org/images/stories/publications/potomac_hybridwar_0108.pdf.
3. Walker, R.G. SPEC FI: the United States Marine Corps and Special Operations / Naval Postgraduate School. Monterey, California, December 1998. URL: <https://calhoun.nps.edu/bitstream/handle/10945/8989/specfiunitedstat00walk.pdf?sequence=1>.

Хрещення Хлодвіга: політичний аспект

У меровінгський період королівство франків являло собою досить аморфне політичне утворення. Франкам, як і іншим германським народам, які утвердилися на території західних провінцій Римської імперії, доводилося рахуватися з необхідністю виправдовувати власну присутність у Галлії, а також обґрунтовувати претензії на політичне верховенство над місцевим галло-римським населенням. З цією метою король Хлодвіг прийняв таїнство хрещення. У першу чергу це був політичний акт, який у перспективі повинен сприяти злиттю германців з місцевим населенням Галлії, і створив би тісний зв'язок між Меровінгами і єпископами, сам Хлодвіг розглядав своє хрещення як привід для майбутнього витіснення з Галлії вестготів і бургундів, які сповідували аріанство.

Значним поштовхом до встановлення постійних відносин між церквою та франками став вітальний лист єпископа Ремігія Хлодвігу (бл. 486 р.) з нагоди перемоги над намісником Суассонської області Сіагрієм [2, с. 442]. Прагнення Хлодвіга здобути підтримку церкви ілюструє хрестоматійний епізод з суассонською чашею [1, с. 47-48].

У прийнятті нової віри важливу роль відіграло одруження короля на християнці Хродехільді (Клотільді), доньці бургундського короля Хільперіка (490 р.). Дружина постійно намагалася повернути чоловіка в християнство, вказуючи на нікчемність і пороки язичницьких богів: «Ваші боги, яким ви поклоняєтесь – ніщо, бо вони не в змозі допомогти ні собі, ні іншим, адже вони зроблені з каменю, дерева або з будь-якого металу» [1, с. 49]. Однак король був непохитний, до того ж смерть першого сина Інгомера ще більше відвернула Хлодвіга від віри. Під час битви з алеманами при Толбіаку (496 р.), будучи на межі поразки, Хлодвіг звернувся до Всевишнього зі словами: «...Якщо ти даруєш мені перемогу над моїми ворогами і я відчую силу твою, то я повірю в тебе і охрещусь в ім'я твоє...» [1, с. 50].

Хрещення короля франків засвідчена листом сучасника – Алкіма Екдиція Авіта, який вихваляв неофіта за те, що той зумів відкинути

брехню аріан (приймавши хрещення латинського обряду) і порівняв короля з візантійським імператором [4, с. 97].

З розповіді Григорія Турського відомо, що разом з королем прийняли таїнство хрещення сестри Хлодвіга: Альбофледа (яка була язичницею) і Лантехільда (аріанського віросповідання) і близько 3 тисяч воїнів [1, с. 51]. Однак значна частина королівських дружинників залишилась язичниками [3, с. 60].

У 508 р. від імені візантійського імператора Анастасія Хлодвігу було присвоєно звання консула з правом носіння відповідних знаків влади (туніка, мантия, вінець) та укладено військово-політичний союз проти остготів. Підтримані духовенством, Хлодвіг і його наступники змогли успішніше проводити завоювання як у Галлії, так і на сході, де ще жили варварські германські племена [3, с. 59-60].

Отже, прийняття Хлодвігом хрещення та поширення нової віри серед франків було просто вимогою часу, яку диктувала політична ситуація. Цей крок дав можливість вождю франків залучитися підтримкою галло-римської аристократії та духовенства, легітимізувати свою владу і здобути визнання на міжнародній арені.

Список літератури

1. Григорий Турский. История франков. – М.: Наука, 1987. – 474 с.
2. Святой Ремигий. Письмо к Клодовею 481 г. // История средних веков. От падения Западной Римской империи до Карла Великого (476-768 гг.). – СПб., 2001. – С. 442.
3. Дряхлов В. Язычество в мерovingских землях 500-750 гг. – Киров: Аверс, 2017.
4. Роменский А.А. Таинство крещения в восприятии правителей раннего средневековья // Древности. – 2013. – Вып. 12. – С. 94-103.

Деякі аспекти перекладу політичної термінології

Під процесом перекладу звичайно розуміють міжмовні перетворення, трансформацію тексту з однієї мови на іншу. Проблематика перекладу багатокomпонентна, для кожного перекладача є власні аспекти, в перекладі яких виникають труднощі. Ми вважаємо, основними проблемними аспектами перекладу є: переклад полісемантичних слів, ідіом, фразеологізмів, словосполучень, неологізмів та наукових термінів.

Особливості перекладу полісемантичних слів. Перекладаючи багатозначне слово, слід урахувувати, що в різних контекстах воно може мати різні варіанти перекладу. Наприклад, слово «factor» означає фактор, агент коефіцієнт та множник; «constituency» може означати як електорат, так і аудиторія і суб'єкт, також цікавим у перекладі є слово «filibuster» яке в звичайному контексті означає пірат, а зі сторони політики перекладається як законодавча реформа. Для того, щоб правильно висловити думку, треба завжди чітко уявляти собі не тільки особливості описуваного явища, але й точне значення слова з усіма його відтінками [1].

Питання перекладу ідіом (фразеологічні сполучення, прислів'я та приказки тощо) дуже суттєві не тільки для практики, але й для теорії перекладу. Автентичний переклад фразеологізмів викликає значні труднощі, оскільки їм притаманне розмовне забарвлення, афористичність, образність, лаконізм. Slip through the cracks / fall through the cracks – означає виявитися втраченим, забутим; вислизнути від уваги (системи, держави, правосуддя, тощо).

Для адекватної передачі фразеологізмів необхідно, перш за все, добре розуміти їх зміст, адже заміна окремих компонентів мови оригіналу негативно впливає на ступінь точності.

Велику роль при перекладі словосполучень відіграє саме аналітичний етап – переклад окремих його компонентів. А для цього необхідно правильно визначити компоненти складного терміну,

оскільки ними можуть бути не тільки слова, а й словосполучення, що входять до складу складного терміну.

Переклад наукових текстів має певні особливості. В наукових текстах міститься багато термінів, фактів, в яких можна розібратися тільки маючи відповідну підготовку. Ось наприклад слово *«precrimination»* означає *«взаємне звинувачення, зроблене перед якою-небудь очікуваною подією або результатом»*, а *«deauthorisation»* - це *відмова від попередньої офіційної згоди на певний документ*. Успіх роботи перекладача в науковій сфері визначається більше його знаннями, вмінням оперувати термінологією, аніж перекладацькими навичками. Все це свідчить про те, що письмовий переклад отримує свою специфіку лише в зв'язку з особливостями оригінальних текстів, з особливостями використаних в них мовних засобів [3].

Часто проблемою є переклад понять, які ще не стали загальноживаними в українській літературній мові, неологізмів. Наприклад, коли відбувався процес виходу Британії із ЄС в англомовних ЗМІ з'явилося *поняття Brexit (Britain + exit), яке адаптували або латиницею - Brexit, або кирилицею – "Брекзит"*. Тому що інше запозичення з цим коренем – екзитпол – уже прижилося в українській мові [2].

При перекладі посад чи установ, які не мають чіткого відповідника, нам доводиться щоразу приймати рішення, керуючись і точністю, і зрозумілістю. Наприклад, перекладаючи *«US State Department»* чи *«State Secretary»*, ми *вживаємо знайомі українській аудиторії вислови "Державний департамент" чи "Державний секретар". Chancellor of the Exchequer, не перекладається як "канцлер державної скарбниці", правильним перекладом є "британський міністр фінансів"*.

Список літератури

1. Вступ до перекладознавства Корунець І.В. – 2008, ст. 212.
2. Особливості перекладу неологізмів англійської мови. Погоріла А.І., Тимчук О.Т. – 2018.
3. Лінгвістичні проблеми перекладу наукового і технічного тексту. С.І. Мангура,

**Похід козацького загону Антона Ждановича
проти Речі Посполитої у 1657 р.**

Після підписання союзницького договору із Дердем Ракоці, Богдан Хмельницький дав свою згоду на надання військової допомоги Трансільванії та Швеції у війні із Річчю Посполитою.

Очолити 20 тис. військо довелося наказному гетьману Антону Ждановичу, який вирушив у похід на початку січня 1657 р. Уже на початку походу спільні трансільвансько-козацькі війська досягли великих успіхів. Їм удалося захопити Руське воєводство, опанувати такі важливі міста як Брест та Краків [1, с. 1410].

Під час походу А. Ждановичу завдяки своїй дипломатичній діяльності домогтися переходу Пнівського повіту під протекторат гетьмана Б. Хмельницького, що було засвідчено грамотою останнього. Окрім Пнівщини, А. Жданович, ймовірно, намагався налагодити дипломатичні відносини з іншими етнічними українськими територіями та вступити у перемовини про перехід під протекторат Війська Запорозького. Під час облоги Львова, Б. Хмельницький відправив універсал до козаків, у котрому забороняв їм руйнувати місто та вбивати місцевих жителів. Одночасно він відправив лист також до Львівського магістрату, у котрому застерігав львів'ян від прийняття трансільванського протекторату.

Поступово у трансільвансько-козацькому війську почала назрівати криза. Козаки скаржилися на зневажливе відношення своїх союзників, траплялися випадки вбивств. А. Жданович скаржився Б. Хмельницькому на те, що союзники не діляться усією військовою інформацією, та на відсутність чіткого плану дій. 16 травня 1657 р. козакам вдалося взяти Варшаву. Проте, після відступу шведів, війська, незважаючи на початкові успіхи, потрапили у складну ситуацію: поляки, відчуваючи загрозу втрати державності, мобілізували свої сили та напали на Трансільванію. Також на допомогу їм прямувала 17-тисячна армія австрійських Габсбургів. У таких умовах козацько-трансільванські війська були змушені

відступати назад. До початку липня 1657 р. вони дійшли до Меджибожа, де козаки під проводом А. Ждановича покинули табір трансільванського князя та попрямували на зближення із військами Юрія Хмельницького [2, с. 53].

Отже, похід козацьких військ під проводом А. Ждановича завершився поразкою та втечею. Дізнавшись про результат походу, Б. Хмельницький наказав стратити А. Ждановича, проте через місяць після цього гетьман помер, а Ждановичу вдалося зберегти своє життя.

Список літератури

1. Грушевський М. Історія України-Руси. Т. 9. Ч. 2. К.: Наук. думка, 1997. 778 с.
2. Ніколаєва Н. Завершальний етап походу козацьких військ під керівництвом Антона Ждановича в Польщу в 1657 р. // Гілея: науковий вісник. 2013. № 73. С. 43-65.

Символічні аспекти інституту присяги державного службовця

Присяга як суспільне явище має давнє історичне коріння, яке сягає часів звичаєвого права. Інститут присяги у своєму розвитку пройшов складний процес трансформації від її розуміння як ритуалу (первісне суспільство) до її позиціонування як символу демократичної держави. Проте до сьогодні в науці державного управління поняття *присяга* зазнає пояснення в загальнозживаному аспекті, що ускладнює її управлінську та правову ідентифікацію.

У довідковій літературі та енциклопедичних виданнях вказується, що присяга – це «урочиста офіційна обіцянка дотримуватися певних зобов'язань, клятва вірності якій-небудь справі; урочиста обіцянка, часто підкріплена згадуванням чогось дорогого, священного для того, хто обіцяє; запевнення у правдивості сказаного» [3, с. 654]. На нашу думку, заслуговує на увагу таке визначення суті поняття присяги, у якому вона позиціонується як юридичний факт, «що являє собою прийняття офіційної клятви дотримуватись та виконувати права та обов'язки відповідно до займаної посади, який визначає момент зміни правового статусу суб'єктів і здійснюється в особливому ритуальному порядку на основі спеціалізований символічних дій» [1, с. 54].

Наведені вище визначення дозволяють стверджувати, що присяга має всі ознаки як символу держави, так і правового символу. Адже присяга державного службовця є видимим і чутним явищем, яке супроводжує зміну публічно-управлінського та правового статусу особи після складення цієї присяги. Закріплення обов'язкової процедури складення присяги для набуття управлінського та правового статусу державного службовця саме в нормативно-правових актах тієї чи іншої держави є відображенням унормування традицій чи звичаю. Важливо, що держава унормовує не тільки текст присяги державного службовця і процедуру її складення, а й юридичну відповідальність за її порушення. Такий підхід посилює властиві інституту присяги державного службовця морально-етичну

та символічну складові.

Символічний характер інституту присяги має дихотомічну структуру. З одного боку, присяга як правовий феномен є правовим символом, оскільки вона законодавчо закріплює умовний образ, що виражає момент зміни правового статусу суб'єкта управлінських відносин. Відповідно, присяга символізує прийняття посадовою особою нових прав і обов'язків, її відповідальність перед суспільством, набуття нових прав і обов'язків. З іншого боку, присяга передбачає процедуру прийняття присяги, тобто церемоніал (ритуал) вступу на посаду, виголошення тексту присяги. Під час церемонії присягання державного службовця застосовуються символи держави: Конституція України, Державний Прапор України, Державний Герб України, Державний Гімн України [2]. Результатом складення присяги державного службовця є набуття громадянином України статусу державного службовця, відповідно до порядку, визначеного Конституцією та Законом України «Про державну службу».

Український законодавець чітко не визначає присягу державного службовця як правовий та державно-управлінський феномен чи інститут у системі проходження державної служби. Поняття, зміст і суть інституту присяги державного службовця залишаються малодослідженими як у теоретичній, так і у практичній площині. Водночас чинне законодавство України та наукові дослідження засвідчують відсутність будь-якого домінуючого підходу до розуміння як інституту присяги державного службовця, так і його символічного навантаження, що негативно впливає на функціональні характеристики органів публічного управління та спричиняє правові колізії.

Список літератури

1. Андреев В. Истоки и предпосылки легализации института Присяги государственного служащего // Право и закон: междунар. науч.-практ. журн. (Кыргыз. Респ.). 2018. № 2. С. 52–58.
2. Інституціоналізація публічного управління в Україні. Наукова аналітична доповідь. Київ: НАДУ, 2019. 210 с.
3. Юридичний словник / За ред. Б. М. Бабія та інш. Київ: Голов. Ред. УРЕ, 1993. 872 с.

Суть і перебіг кризових явищ у Європейському Союзі

Політика Європейського Союзу щодо поширення європейських цінностей та європейського напрямку відбувається в умовах наростання кризових явищ всередині об'єднання. Міграційна криза, економічні виклики, посилення євроскептицизму в політичних колах, розмежування євроатлантики на «Європу» і «Атлантику» на фоні конфронтації з США – усе це постало на порядку денному подолання факторів, що негативно впливають на функціонування об'єднання.

Об'єктом даного дослідження розглянено кризу в ЄС. Предмет дослідження становить вплив кризових чинників на загальну політику і внутрішнє життя організації. Зокрема було взято до уваги такі кризові чинники як міграційна криза, загострення відносин з США на Північноатлантичному фланзі, євроскептицизм та інші.

Міграційна криза ЄС. Збільшення міграційних потоків до країн ЄС за останні роки призвело до зростання рівня злочинності. Фактично єдиним способом боротьби з нелегальною міграцією до цього часу залишається суто правоохоронний, націлений на боротьбу з кримінальними структурами, що займаються незаконним переміщенням мігрантів. За даних умов проблема полягає в тому, що даний підхід зміщує виклики на країни транзиту [2]. Не менш помітним залишається опір окремих національних урядів держав-членів і відсутність урегульованої системи розміщення біженців.

ЄС і НАТО - загострення відносин із США. Наразі між ЄС і США (які займають керуючу роль в Організації Північноатлантичного договору) спостерігаються зміни й охолодження у відносинах. НАТО розглядається в європейській політичній царині як інструмент США, який може бути використано для обмеження впливу ЄС. Президент Франції Еммануель Макрон в інтерв'ю для «The Economist» заявив, що Європі потрібно вчитися жити без НАТО, не покладаючись на США [3]. Фактично було повторено слова Ангели Меркель після саміту G7 в 2017 році про те, що Європа повинна брати свою долю в свої руки, тому як США більше не будуть надійним партнером [5].

Окрім того, за останні два роки все частіше згадувались ініціативи створення особистого «європейського НАТО», євроармії. Варто взяти до уваги й економічною конкуренцією: успішний Європейський Союз розглядається конкурент для наддержав (Superpower), які, природньо, зацікавлені у його послабленні [4].

Євроскептицизм. Серед європейських політиків набула популярності ідея скасування принципу одностайності в прийнятті рішень щодо зовнішньої та безпекової політики ЄС [4]. Вони стверджують, що труднощі пошуку консенсусу стримує потужність Європейського регіону. Зазначимо, що відмова від необхідності одностайності може спрацювати в інших сферах, але спричинить нові виклики в зовнішній політиці та політиці безпеки.

Серед основних зовнішніх загроз сьогодення для функціонування Європейського Союзу варто виокремити посилення безпекових викликів, загострення двосторонніх відносин з наддержавою на фланзі НАТО, міграційну кризу та тероризм, які дестабілюють внутрішньополітичну ситуацію в країнах-членах, а також на зовнішнє сприйняття об'єднання іншими учасниками світового співтовариства. За останні три роки, до цього списку додалось також явище Брекзиту.

Список літератури

1. Грицяк І. А., Європейська інтеграція: навчальний посібник, Івано-Франківськ, 2013 р., с.17, с.25
2. Копійка В. В. Європейський союз, Київ, 2001р., с.98
3. The Economist [Електронний ресурс] - Режим доступу: <https://www.economist.com/europe/2019/11/07/emmanuel-macron-warns-europe-nato-is-becoming-brain-dead>
4. The European Union: Ongoing Challenges and Future Prospects, Brussels, 2018
5. UAnews [Електроннийресурс] – Режим доступу: <https://ua.news/ua/angela-merkel-ssha-bolshe-ne-budut-nadezhnym-partnerom-evrope/>

Формування шляхти як привілейованого стану в Польщі

Трансформація польського рицарства в окремих стан почалась ще у XIII ст., але остаточно завершилася з появою шляхетських родів на межі XIV-XV ст. Приналежність до цього стану визначалася родовитим походженням та нобілітацією нешляхтичів. Нобілітація шляхом прийняття останніх рицарськими родами до свого складу, що супроводжувалася наданням права користуватись гербом і кличем цих родів, упродовж XV ст. була витіснена королівським наданням шляхетства [3. с. 86].

Із другої половини XIV ст. рицарське право почало змінюватись на користь шляхти завдяки низці королівських привілеїв [4, с. 121]. У 1291 р. у Лютомишлі Вацлавом II (1291-1300 рр.) були видані привілеї, що стали правовим визнанням новоствореного стану. Король зобов'язався призначати на посади за погодженням з чиновниками, гарантуючи збереження імунітетних прав феодалів і привілеїв міст [4. с. 47-48]. Перший загальнодержавний привілей був виданий у Буді в 1355 р. Казимиром III, який визнав Людовика Угорського як наступника польської корони після смерті Казимира III.

Перепоною на шляху Людовіка на польський трон був Будзинський договір 1355 р., за яким однією з умов продовження угорської династії в Польщі була наявність у Людовика нащадків чоловічої статі. Будучи батьком двох дочок, король став уживати заходів до того, щоб змінити відповідну статтю. У відповідь на це польські феодали почали вимагати від монарха розширення своїх прав і вольностей, що й було зроблено виданням у 1374 р. Кошицького привілею [1. с. 128].

Даний документ стосувався винятково шляхти. Зокрема, він передбачав викуп королем шляхтича з полону, якщо він потрапляв туди під час військового походу, а також обмежував обов'язок участі шляхти у спорудженні фортець тільки тими випадками, коли будівництво схвалювалося нею [1. с. 131]. З цього часу, якщо король мав намір запровадити нові податки, він міг зробити це тільки за

згодою всієї шляхти, що давало їй можливість впливати на внутрішню політику держави в обмін за санкцію на податки [4. с. 93-94].

Розширення шляхетських привілеїв відбулося в третьому десятилітті XV ст., коли проявилася опозиція шляхти по відношенню до правлячого можновладства, підкріплена впливом гуситських ідей. За правління короля Владислава II Ягайла (1386-1434 рр.) припадає видання найбільшої кількості привілеїв. Видання Червінського привілею 1422 р. супроводжувалось тиском шляхти, яка зібралася на сейм під час ополчення, свідчило, що король не буде конфісковувати або захоплювати маєтку шляхтича без судового рішення, суди будуть функціонувати згідно з нормами писаного права і що ніхто не буде поєднувати в одній особі функції земського судді і старости. Єдлінський (1430 р.) та Краківський (1433 р.) привілеї визначили, що осілого шляхтича не можна було ні позбавити волі, ні покарати без судового вироку [4. с. 94].

У листопаді 1454 р. Казимир IV Ягеллончик видав Нешавські статuti, за якими король не міг видавати нові закони, збирати ополчення без попереднього погодження із земськими сеймиками [2. с. 386], що означало початок зростання політичного значення середньої шляхти [4. с. 94-95].

Отже, буквально за одне століття польській шляхті вдалося здобути панівне становище в суспільстві. Нерішучість монархів призвела до зростання претензій з боку шляхти на активну участь у політичному житті країни.

Список літератури

1. Кошицкий привилей 1374 г. // Вестник Ленинградского ун-та. – 1966. – № 23. – С. 128-133.
2. Нешавські статuti 1454 р. // Хрестоматія з історії західних та південних слов'ян. – К., 2011. – С. 386.
3. Зашкільняк Л.О., Крикун М.Г. Історія Польщі. – Львів, 2002. – 752 с.
4. Бардах Ю., Леснодорский Б., Пиетрчак М. История государства и права Польши. – М., 1980. – 559 с.

Арго як спадщина французької мови

На сьогодні французький сленг надто поширений у вивченні іноземних мов, оскільки він невід'ємна частина мови в цілому.

Тож розглянемо, що таке французький сленг (арго) і познайомимося з ним поближче.

Арго – це умовна говірка певної соціальної групи, в якій є специфічні слова й вислови, незрозумілі для сторонніх. Це явище дуже поширене і різноманітне та є частиною специфічної культурної спадщини Франції. Використання арго – це засіб обійти табу, встановлені суспільством. Особливо воно вживається у таких сферах як насильство, злочинність і наркотики, серед яких варто виділити спільне арго, тобто таке, яке втратило свої шифрувальну та ідентифікаційну функції. Для французького арго характерно не тільки те, що засоби мовного висловлювання постійно змінюються, а також те, що значна кількість арготичної лексики переходить у розмовний стиль і стає широкоживаною. Наприклад, слово *cambrìoler* походить від слова *cambrìole (chambre)* – кімната. Засоби формування арго здебільшого семантичні: зміна, реструктурування, деформація слова, метафора, метонімія, синекдоха, полісемія, синонімія, деривація, зміна суфікса, повторення того самого складу. Арго формується також за допомогою апокопи, тобто скорочення одного чи кількох кінцевих складів слова. Наприклад: скорочення одного або багатьох складів на початку слова *blume* замість *problème*; *zik* замість *musique*. Іншим засобом формування арго є редуплікація після попереднього скорочення складу, наприклад, *zon* замість *prison* [1, с.85].

Існують різні види арго. Найпоширеніший різновид арго – *verlan*, тобто заміна порядку складів слова, наприклад: *café-féca, arabe-rabza*. Хоча *verlan* часто є ознакою недостатньої освіти людини та маргінальним уживанням, він залишається з лінгвістичного погляду дуже багатим і цікавим. Іншим різновидом арго є *javanais*, тобто, коли між складами вставляють *av* і *va*, наприклад, *Marcel – Mavarzavel*. Є і

такий вид арго як *louchebem* (або *largonji*). Це арго паризьких та ліонських м'ясників другої половини ХІХ століття. Процес лексичного створення цього арго схожий на *verlan* і *javanais* наприклад: *boucher-loucherbem*; *femme – lamfé*; *monsieur – lesieum*; *cher – lerche* (слово *lerche* часто використовується у заперечній формі: *pas lerche* – недорого) [1, с.85].

Джерелом і засобом поповнення арго є запозичення з іноземних мов, серед яких англійська, циганська, арабська, та італійська, а також діалекти. Деякі слова походять із старофранцузької мови, наприклад, *guinche* – танок *ganches* у ХІІ столітті, *esquinter* - варіант старофранцузького слова *esquiner* - порізати смужками.

Останнім часом з'явився Інтернет-арго, який широко використовується у спонтанних листах, електронній пошті та у дискусійному форумі. Ці слова пишуть з маленької літери під час листування. Наприклад: *bcp – beaucoup*; *bs – bisous*. *Franglais* (франгліїська мова), суміш англійської та французької мов, можна віднести до окремого виду арго, наприклад: *Je suis speed (pressé)* [2, с.11].

Деякі французькі лінгвісти вважають, що сучасне французьке арго є фактором винятковості молоді передмість і що молодь, яка користується арго, становить від 10% до 15% у Франції. Існує кілька думок щодо цінності та значущості арго. З одного боку, арго збагачує експресивні можливості мови, а з іншого боку – його існування є показником соціально-економічної та культурної різниці між різними верствами населення, яке живе у Франції. Зазначимо, що вживання сучасного арго передмість є показником належності особи до певної соціальної групи.

Список літератури

1. Bourdeau Pierre. Ce que parler veut dire / L'économie des échanges linguistiques. – Paris : Fayard, 1982. – P. 85
2. Boyer H. «Nouveau français», «parler jeune» ou «langue des cités» ? – Remarques sur un objet linguistique médiatiquement identifié // Langue française, 1997, n° 114. – P. 6-15.

Археологічні дослідження м. Коломиї у XIX-XX ст.: історіографічний аспект

Історія міста Коломиї надзвичайно цікава та важлива з погляду дослідження широкого пласту джерел. Уперше місто згадується в Галицько-Волинському літописі під 1240 р. Тому основними джерелами, які дозволяють дослідити найдавнішу історію міста, є археологічні. Мета даної розвідки – характеристика та комплексний аналіз досліджень, присвячених археологічним пам'яткам м. Коломия.

На території міста і ближніх околиць зафіксовано близько 10 пам'яток археології від епохи неоліту до XVIII ст., що свідчить про давню заселеність цього місця і регіону в цілому [2]. Територія сучасного міста почала інтенсивно заселятися з VII ст. до н.е. Про знахідки епохи раннього заліза повідомляв В. Кобринський. Вони виявлені в ході будівельних робіт у 1932 р., де знайдено бронзовий ніж. Пізніше, в ході археологічних досліджень Б. Томенчук підтвердив цю гіпотезу. Так у 1974 р. у північній частині міста, на правому березі р. Коломийки в уроч. «Косачів» було виявлено поселення VII-V ст. до н.е.

Про торговельні зв'язки місцевого населення з Римською імперією свідчать знайдені у 1826 р. урна з кремованими рештками із залізними предметами римської доби, вироби з каменю та римські монети. Про наявність стародавнього торговельного шляху через місто свідчать римські монети II-IV ст. н.е. [1, с. 20-117]. У 1940 р. при будівельних роботах по вул. О. Довбуша знайдено римську монету із зображенням погруддя Фаустини Августи, яка датується 70 р. н.е. Доказом перебування на території сучасної Коломиї культур римського часу є курган I ст. н.е, який знаходиться в уроч. Ліс на північному сході від міста. Він досліджувався польським археологом Б. Янушем у 1918 р. До культур пізньоримського часу, які відомі за пам'ятками з м. Коломия, можна віднести культуру карпатських курганів. У 70-х роках XX ст. Б. Томенчуком в уроч. Кар'єр Цегельні, на східній

околиці міста, був відкритий курганний могильник цієї культури, а в урочищі Королівка – поселення.

Перші пам'ятки липицької культури в Коломиї виявлені в 1974 р. Залишки слов'янських поселень виявлені Б. Томенчуком, у 1977 р. у південній стороні подвір'я СШ № 1 ім. В. Стефаніка. Вони відносяться до культури празького типу (V-VII ст.) та епохи пізнього середньовіччя (XV-XVII ст.). У культурному шарі виявлено кераміку, обпалене каміння, кістки тварин. На думку В. Кушнірчука, це «одне з найдавніших слов'янських поселень краю». Давньоруське поселення епохи Київської Русі та Галицько-Волинської держави (X-XI ст., XII-XIV ст.) знайдено 1977 р. на підвищеному березі р. Чорний потік, в уроч. «Старий двір». Дослідження Б. Томенчука показали, що укріплений центр давньоруської Коломиї, ймовірно, знаходився на території сучасного подвір'я греко-католицької парафіяльної церкви Св. арх. Михаїла. Сліди укріплень не простежуються, оскільки тут у XIV-XVI ст. знаходився міський замок. У XVII ст. дана територія (площею 1,3 га) була передана під єврейське кладовище. На підставі даних свідчень і цілого ряду наукових досліджень можна зробити висновок, що замкові укріплення існували на території міста вже з XIII ст. Не виключено, що частина з них могла бути збудована в часи угорського контролю над Галицькою землею впродовж першої половини XIII ст. [3, с. 105-117].

Отже, підсумовуючи вищесказане, констатуємо, що територія сучасної Коломиї була заселена ще в епоху неоліту. Місто займало вигідне географічне положення, тому на його території простежується безперервний розвиток у різні епохи, що знайшло відображення у працях дослідників ще з XIX ст.

Список літератури

1. Кропоткин В.В. Дополнение к списку находок римских монет // *Stratum plus*. – 2000. – № 6. – С. 20-117.
2. Керамічні артефакти і Коломия. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://kolomyya.org/se/sites/pb/53599/>
3. Миська Р.Г. Літописні пункти Галицької землі (за писемними та археологічними джерелами) // Археологічні дослідження Львівського університету. – 2015. – Вип. 19. – С. 105-117.

Богдана Садомська
Науковий керівник – доц. Карпо В.Л.

Політика НАТО у сфері кібербезпеки в умовах інформаційного протистояння

Можливість кібератак розглядається як одна з пріоритетних і ймовірних загроз ХХІ століття, які зростають як за чисельністю так і за складністю. Крім цього, кіберзагрози визнані світовою спільнотою однією з 10 найнебезпечніших загроз майбутнього десятиліття, згідно зі звітом ВЕФ у Давосі 2019 р.

З огляду на рівень небезпеки і масштабності, Організація Північноатлантичного альянсу активно працює над забезпеченням захисту кіберпростору країн-членів. Уперше НАТО звернув увагу на кібератаки як на серйозну загрозу міжнародній безпеці, після DoS-атаки Росії на Естонію у 2007 р., яка уразила роботу банків, сайтів урядових відомств і новинних ресурсів.

Реакцією Альянсу стало прийняття «Політики кіберзахисту НАТО» та створення Центру передового досвіду з кіберзахисту НАТО (CCDCOE) в Талліні (2008 р.). Основним напрямком діяльності Центру, який сьогодні налічує 15 держав, є підтримка країн-членів Організації, яка здійснюється через дослідницьку роботу, розробку стратегій боротьби з кіберінцидентами та підготовку кіберзахисників.

У рамках Центру група юристів під керівництвом Майкла Шмідта працювали над імплементацією норм міжнародного права щодо кібероперацій. У 2013 і 2017 рр. було опубліковано I та II «Таллінське керівництво з міжнародного права, що застосовується при веденні кібервійни». Документи визначили основні норми поведінки в кіберпросторі та обґрунтували необхідність жорсткої відповіді на кібератаки аж до застосування зброї.

У 2009 р., НАТО розповсюдив документ під назвою «Рамки для співробітництва у питаннях кіберзахисту між НАТО та державами-партнерами». Згідно з документом, головним елементом політики НАТО у сфері кібернетичного захисту є принцип, що держави – члени Альянсу несуть пряму відповідальність за захист їх національних комунікацій та інформаційних систем, але НАТО повинен мати

спроможності для підтримки союзників, які стали жертвою кібернетичних атак національного значення.

На Лісабонському саміті в 2010 р. кіберзахист був включений до Стратегічної концепції НАТО «Активне залучення, сучасна оборона», в якій нові виклики в галузі безпеки займають центральне місце [2]. Під час обговорення шляхів посилення спроможностей у кібернетичній обороні на Варшавському саміті (2016 р.) було внесено правку до Стратегічної концепції, згідно з якою кіберзагрози визначаються як потенційна причина колективної оборони відповідно до Статті 5 Договору НАТО.

Значну увагу приділено у Варшаві також співпраці між НАТО та ЄС. Сторони підписали Спільну декларацію, в якій чітко визначено основні проблеми кіберзахисту. Ще 10 лютого 2016 р. було підписано Технічну угоду між Технічним центром Сил реагування НАТО на комп'ютерні інциденти та Комп'ютерною командою з реагування на надзвичайні ситуації в Європі (CERT-EU).

Ще одним кроком у посиленні співпраці НАТО з ЄС стало відкриття 2 жовтня 2017 р. у столиці Фінляндії Гельсінкі Європейського центру протидії гібридним загрозам (European Centre of Excellence for Countering Hybrid Threats). Ця структура покликана допомогти протистояти новим загрозам, спрямованим на дестабілізацію ситуації у європейських державах. Засновниками центру стали 12 країн ЄС і НАТО.

Отже, Організація Північноатлантичного договору системно й активно (через нормативно-правові акти та спеціалізовані установи) працює у сфері захисту кіберпростору, проводячи дослідницьку роботу, розробляючи стратегії захисту інформаційних і комунікаційних інфраструктур, надаючи підтримку постраждалим країнам і готуючи фахівців у цій галузі.

Список літератури

1. CCD COE // About us. URL: <https://ccdcoe.org/about-us/>
2. Декларація Лісабонського саміту // Організація Північноатлантичного альянсу. URL: https://www.nato.int/cps/uk/natolive/official_texts_68828.htm

До питання про етнічне походження та початки творчого становлення Євсевія Мандичевського

Чимало представників української культури, які в силу певних причин опинились за межами Батьківщини, своїми творчими доробками збагатили скарбницю світової культурної спадщини. Отримуючи визнання у країні свого перебування або ж навіть у світі, вони нерідко залишались майже невідомими в Україні. У цьому контексті варто назвати Євсевія Мандичевського – видатного композитора та музикознавця, більша частина свідомого життя якого пройшла у Відні.

Незважаючи на зростання певного інтересу дослідників до постаті Євсевія Мандичевського, все ж окремі аспекти його життєдіяльності залишаються недостатньо вивченими. Саме це зумовлює актуальність теми нашої наукової розвідки, в якій акцентовано увагу на довіденському періоді життя композитора. Це зумовило такі завдання: на основі доступних нам джерел в'яснити його походження; проаналізувати початки творчого становлення майбутнього композитора зі світовим ім'ям.

Євсевій Мандичевський народився 17 серпня 1857 року в родині священика Василя Мандичевського. Вивчаючи історіографію дослідження, ми визначили певні розбіжності щодо етнічного походження Євсевія Мандичевського: деякі з авторів вважають його румуном за походженням, інші – українцем. Так, О. Залуцький та Л. Кияновська зазначають, що Є. Мандичевський – українець, предки якого походять з Галичини [4; с. 38]. Молодий науковець В. Акатріні стверджує, що Євсевій є етнічним румуном, і що його родинне коріння сягає с. Багринівка Глибочького району. Інформація про Івана Мандичевського (діда Євсевія) вперше зафіксована у 1814 році [2, с. 702-703]. А віденський музикант Крістіан Ламбур, який упродовж восьми років спілкувався з дочкою митця – Вірджинією Чісаре, пише, що родина Мандичевських переїхала на Буковину з Київщини [1; с. 5].

Без сумніву, довіденський період життя композитора (до 1875 року) є надзвичайно цікавим для дослідників чималою кількістю

припущень. Зокрема, спірним залишається питання щодо місця хрещення Є. Мандичевського: у церкві святої Параскеви Сербської, або ж – у Старій Миколаївській церкві. За К. Ламбуром, хлопчика на ім'я Євсевій хрестили 24 серпня в Миколаївській православній румунській церкві «Зіслання Святого Духа» в Чернівцях [1, р. 116].

Однозначним є те, що Є. Мандичевський добре володів українською мовою, і перші кроки як музикант-композитор він зробив на Буковині у досить юному віці. Це підтверджує інформація з листа вчителя скрипки Вінцента: «У віці від 14 до 17 років, Євсевій створив 82 композиції, серед них 20 п'єс для фортепіано, а саме танці, марші, фантазії, елегії, 25 пісень у фортепіанному супроводі, 20 хорів, 10 дуетів, терцетів, тріо, квартет для струнних, квінтет, дві симфонії для оркестру, дві увертюри, одну кантату [3]. З п'ятнадцяти років він заробляв на життя уроками скрипки та фортепіано та «награванням до танцю». А на гроші, отримані від перукаря за його кучеряве волосся, він придбав не що інше, а видання Й. Гете. У 1875 р. він вирушив до Відня та залишився там назавжди, ставши композитором із світовим ім'ям.

Отже, попри розбіжності у визначенні етнічного походження Є. Мандичевського, можна стверджувати, що формування його світогляду та початки творчого становлення відбувалося саме на Буковині, а його об'ємна композиторська та музикознавча спадщина потребує популяризації не лише серед буковинців, а й в Україні загалом.

Список літератури

1. Lamber C. Eusevius Mandyczewski. Raimund Long, 2014, р. 116.
2. Акатріні В. Відновлення фактів про походження Євсевія Мандичевського / В. М. Акатріні // Молодий вчений. – 2017. – № 11 (51), Ч. 5. – С. 701–705.
3. Державний архів Чернівецької області. – Ф. 3. Оп.2. Сп. 9861. Арк. 15.
4. Кияновська Л. Євсеній Мандичевський у музичній Україні / Л. Кияновська // Українська музика – 2012, №1, 38-48.

Лютнева революція 1917 в оцінці представників політичної еліти Росії

Події лютого - березня 1917 року були сконцентрованим виявом невдоволення більшості верств тогочасного російського суспільства політикою царського режиму. Однак і досі у російській та західній історіографії точаться дискусії щодо причин цього революційного вибуху. Одні історики вважають, що він був спричинений участю Російської імперії у Першій світовій. Інші дотримуються думки, що незавершеність модернізації політичного і соціально-економічного устрою держави у другій половині XIX ст. зумовила неминучий колапс монархії Романових у 1917 р.

Зазначимо, що Велика війна 1914-1918 рр. і падіння монархії сприймалися у нерозривному зв'язку різними фракціями російської еліти. На думку представників консервативного табору, революційні події, в першу чергу, були спричинені військовими поразками. Для представників ліберальної буржуазії важливою залишалася реалізація гасла «Війна до переможного кінця!». На їх переконання, на заваді цьому була позиція самодержавства. Тому, на думку найбільш радикально налаштованих її представників, «до програми співпраці із владою і допомоги війні доводиться додати – необхідність повалення цієї влади, бо лише за цієї умови з'являються шанси на перемогу» [1, с. 455], іншими словами, вони вимагали негайно усунути уряд.

Для політичної еліти події кінця лютого виявилися несподіваними. Царський режим був ліквідований стихійними і рішучими діями мас, а не діяльністю Державної Думи, яка була занадто поміркованою [2, с.139]. Проте саме зречення царя сталося за ініціативи й участю відомих діячів еліти й було однаково позитивно сприйнято представниками обох політичних таборів. Провідникам обох політичних таборів здавалося, що почалася нова ера в історії Росії. За словами представника консерваторів М. О. Меншикова, «переворот у Росії став подією світового масштабу», а ліберал П. Б. Струве вважав ці події «історичним чудом» [3, с. 541; с.3]. На думку

лібералів, Лютнева революція 1917 р. мала слугувати основою для ліберальної моделі перебудови Росії. Представники ж консервативного табору змушені були пристосовуватися до нових реалій, в яких вже не мали реального впливу на ситуацію.

Зазначимо, що ейфорія в середовищі еліт поєднувалася із сприйняттям революції як свого роду стихії, з якою не можливо було впоратися, «як анархії та вседозволеності мас» [Цит. за 4, с. 280]. Бажання мас завершити війну та швидко розв'язати економічні проблеми не знаходили розуміння серед російської політичної еліти. Гасла «Геть війну!» та «Хліба!» не були відображені в програмах Тимчасового уряду, напротивагу гаслу «Геть самодержавство!».

Отже, Лютнева революція 1917, яку, за висловом П. М. Мілюкова, «всі чекали, але до якої ніхто не був готовий», в оцінці представників російських політичних еліт стала закономірним наслідком нерозв'язаних суперечностей в житті Російській імперії. Хід цієї революції призвів до дезорганізації політичної еліти, яка, попри те, що її представники [5, с. 7 - 18] перебрали на себе функції управління державою, виявилася неспроможною зупинити подальшу радикалізацію суспільства.

Список літератури

1. Гучков А. И. Речь, ...от 8-го марта 1917 года // Первая мировая война в оценке современников: власть и российское общество 1914-1918. Т. 3. М.: Политическая энциклопедия, 2014. С. 453 - 457.
2. Шелохаев В.В. Теоретические представления российских либералов о войне и революции (1914-1917 гг.) // Первая мировая война: дискуссионные проблемы истории. М.: Наука, 1994. С. 127 - 140.
3. Меньшиков М.О. Жалеть ли пришлого? // Первая мировая война в оценке современников: власть и российское общество 1914-1918. Т. 2. М.: Политическая энциклопедия, 2014. С. 532 - 542.; Струве П. Б. Наша задача // Русская свобода. 1917. № 1. С. 3-5.
4. Начапкин М.Н. Русская революция 1917 года в оценках российских консервативных мыслителей первой трети XX века // Научный диалог. 2016. №11 (59). С.278 - 289.
5. Яковлев Н. 1 августа 1914. М.: Молодая гвардия, 1974. С. 7 - 18.

Крістіан Скрипкару

Науковий керівник – асист. Калініченко В.А.

**Зовнішня політика хорватських королів
Дмітара Звоніміра (1076-1089) та Степана II (1089-1091)**

Після смерті короля Петара Крешимира IV, у країні спалахнула міжусобна війна за те, хто стане новим королем Хорватії, оскільки у Петара Крешимира IV не було дітей. Частина хорватської знаті, налаштованої проти Дмітара Звоніміра, претендента на королівський трон, фактично спадкоємця Петара Крешимира IV, обрала королем бана Славаца. Ці вибори відбулися проти волі Папи і побажань багатьох далматинських міст, теж призвели до того, що проти Славаца були покликані норманські сили. Згідно з повідомленням старої хорватської хроніки, Славац був розбитий на Рабі і кинутий у в'язницю. Славац названий королем усього в декількох документах і фактично не правив. Період міжкоролів'я 1074-1075 рр. завершився затвердженням на троні Дмітар Звоніміра за допомогою папи Григорія VII [1, с. 19-20].

Звонімір був коронований у Салоні 8 жовтня 1076 р. посланцем Папи Римського, для чого була створена спеціальна корона. Звонімір продовжив успішну внутрішню і зовнішню політику свого попередника Петара Крешимира. Король зробив своєю столицею м. Кнін, яке отримало прізвисько «Звонімірове місто». У зовнішній політиці Дмітар Звонімір продовжив курс на зближення з папським престолом і зайняв більш ворожу позицію по відношенню до Візантії, ніж Петар Крешимир IV. Звонімір установив союзницькі відносини з недавнім ворогом Хорватії, норманами, і коли норманський граф Роберт Гвіскар на початку 1080-х рр. вторгся в балканські провінції Візантії, Дмітар Звонімір послав йому на допомогу військо [2, с. 34-35].

Наступним хорватським королем став Степан II. Степан був представником побічної гілки Трпіміровичів, онуком Степана I і племінником Петара Крешимира [3, с. 404-406]. За недовгий час свого правління показав себе вкрай слабким правителем і більшу частину часу проводив у молитвах в монастирі святого Степана.

Зовнішньополітичні опоненти не створювали проблем, очікуючи смерті старого короля. Впливова вдова Дмитара Звоніміра, Єлена, яка була сестрою короля Угорщини Ласло Святого, вела інтриги з метою передати хорватський трон угорській династії. Степан помер на початку 1091 р. (за іншими даними – у грудні 1090 р.). Оскільки питання його спадкоємця не було вирішене протягом життя, після його смерті почалася війна за корону, внаслідок якої, фактична влада в країні перейшла до Єлени, а слідом за тим – до угорських правителів, представником яких був король Альмош. Він був молодшим сином короля Гези I, виховувався при дворі свого батька, а після його смерті в 1077 р. при дворі короля і дядька - Ласло I Святого.

Після припинення в 1091 р. зі смертю Степана II династії Трпівіровичів у сусідній Хорватії король Ласло висунув претензії на хорватський трон на основі своєї спорідненості з хорватським королівським будинком (він був братом королеви Олени та, відповідно, швагром Дмитара Звоніміра). Угорські війська без особливих зусиль захопили більшу частину країни, за винятком далматинського узбережжя. Король Ласло посадив на хорватський трон свого племінника Альмоша. Хорватська знать не збиралася миритися з фактичною втратою незалежності. Наслідком протистояння хорватської знаті та угорського короля Ласло II став договір 1102 р., який називають «Pacta Conventa», хорватське дворянство визнало династичну унію з Угорщиною.[3, с. 448-450]

Отже, на початку XII ст. у зв'язку з міжусобними війнами у боротьбі за королівський престол та інтересами зовнішніх ворогів, уся територія Хорватії опинилася під владою угорських королів, унаслідок чого втратила свою незалежність на багато століть.

Список літератури

1. Фрейдзон В.И. История Хорватии. Краткий очерк с древнейших времен до образования республики (1991 г.). – СПб.: Алетейя, 2001. – 320 с.
2. Budak N. Prva stoljeta Hrvatske // Hrvatska sveuži liina naklada, Zagreb. – 1994. – 137 s.
3. Goldstein I. Hrvatski rani srednji vijek // Novi libre, Zagreb. – 1995. – 511 s.

Олег Смага

Науковий керівник - доц. Стецюк А.В.

Політика США щодо Іраку наприкінці XX - на початку XXI століття

На початку 1990-х р.р. зростає присутність США на Близькому Сході. Саме на той час припадає зміна політики США в регіоні в цілому та щодо Іраку, зокрема. Це було пов'язано із завершенням «Холодної війни» й агресивною політикою іракської правлячої верхівки, яка суперечила як інтересам міжнародної спільноти загалом, так і США – державі, що мала свої специфічні інтереси в цьому регіоні. Основними причинами протистояння стала іракська анексія сусіднього Кувейту та серйозна загроза іншим державам у регіоні. Окрім того, Ірак зберігав і виготовляв зброю масового ураження – хімічну та біологічну і володів власною ядерною програмою. Після довгих і марних спроб вирішення конфлікту мирними засобами з боку світової спільноти антиіракська коаліція отримала дозвіл на застосування сили, що було передбачено резолюцією Ради Безпеки ООН №678 [1]. 17 січня 1991 року війська міжнародної коаліції розпочали військову операцію під назвою "Буря в пустелі". Її складовою частиною була операція Меч пустелі", яка тривала з 24 по 27 лютого. Під час неї було застосовано сухопутні війська сил коаліції, що дозволило звільнити територію Кувейту. Ірак погодився виконати умови всіх резолюцій Ради Безпеки ООН, включно з ліквідацією зброї масового ураження. Проте, незважаючи на перемогу, здобуту військами коаліції, ситуація в регіоні продовжувала залишатися напруженою і нестабільною [2].

Незважаючи на швидке звільнення окупованого Кувейту та встановлення статусу "кво", відносини між Іраком та США залишалися напруженими та навіть продовжували погіршуватись. Зумовлено це було тим, що Ірак продовжував володіти зброєю масового знищення всупереч всім вимогам про роззброєння та перешкоджав діяльності спеціалізованим комісіям ООН та МАГАТЕ на своїй території. Наслідком цього стало продовження дії санкцій, через які Ірак опинився фактично у міжнародній ізоляції.

Приводом до подальшої ескалації відносин стали криваві теракти 11 вересня 2001 року на території США. Після цих подій Джордж Буш оголосив "Глобальну війну з тероризмом", яка передбачала боротьбу проти держав, що підтримували міжнародний тероризм. 17 березня 2003 року війська міжнародної коаліції вторглися до Іраку, так і не отримавши дозволу з боку Ради Безпеки ООН. Регулярні іракські війська вдалося розгромити за досить короткий період часу і 1 травня 2003 року Буш-молодший оголосив про завершення активних бойових дій. Незважаючи на те, що вторгнення в Ірак призвело до повної трансформації суспільно-політичного життя країни, воно спровокувало початок громадянської війни, розкол між сунітами та шиїтами, загострення курдської проблеми, активізації діяльності терористичних організацій тощо. Через це війська коаліції перебували в Іраку аж до 15 грудня 2011 року, коли в Багдаді під час церемонії було офіційно оголошено про припинення бойових дій [3].

Унаслідок вторгнення військ коаліції до Іраку США досягнули основної мети – повалення режиму Хусейна та партії БААС. Під час перебування багатонаціонального контингенту в Іраку було завдано важких та непоправних втрат міжнародному тероризму загалом. Спільними діями членів коаліції та іракців ця країна стала на шлях демократичного розвитку. Однак, перспективи стабілізації ситуації в регіоні та побудова нового формату американо-іракських відносин безпосередньо пов'язані зі здатністю як нової влади Іраку, так і США спільно долати соціально-політичні, економічні та ідеологічні наслідки військового конфлікту.

Список літератури

1. Касинюк І. В. Санкції Ради Безпеки ООН за вчинення актів агресії: на прикладі санкцій щодо агресії Іраку проти Кувейту / І.В. Касинюк // Науковий вісник Ужгородського національного ун-ту. - 2016. - Сер. Право. - Т. 3. - Вип. 37. - С. 127-130.
2. Крисенко Д. С. «Іракська політика» адміністрації Джорджа Буша-старшого (1991–1993 рр.) / Д. С. Крисенко // Наукові записки. - 2009. - Т. 91. - Історичні науки. - С. 63-68.
3. Фабіян Ю. Відносини США та Іраку після виведення американських військ / Юлія Фабіян // Міжнародні відносини і туризм: сучасність та ретроспектива. - 2013. - Вип. 3. - С. 34-36.

Андрій Стьопкін
Науковий керівник – проф. Ротар Н. Ю.

Геоструктура медіа-образу України в новинному інформаційному просторі Румунії

У сучасному комплексі політологічного наукового знання здійснюється доволі активне вивчення медійних інформаційних впливів. Однак поза увагою науковців залишається вивчення динаміки медіаобразів країни-сусіда в рамках національного інформаційного простору країни, де створюється новинний контент. Це стосується і медіаобразу України як результату інформаційної політики Румунії щодо України в умовах україно-російського протистояння. З метою заповнення даного наукового вакууму нами вивчено новинний блок загальнонаціонального періодичного видання «Adevarul» та трьох регіональних періодичних видань: «Crai Nou», «Obiectiv de Tulcea», «Gazeta de Nord Vest». Нами встановлено та доведено, що, по-перше, особливостями медіапростору Румунії в контексті українсько-російського збройного конфлікту є відповідність національної інформаційної політики членству в ЄС та НАТО. Медійний дискурс України розгортається навколо можливості реалізації Росією українського сценарію в Румунії, визначенні її ролі в подіях на Сході України та в Криму, дискусії з приводу питань безпеки, союзників і гарантів безпеки. Особливо гостро ставиться питання реальності гарантій країн НАТО у разі загрози для Румунії з боку Росії.

По-друге, вочевидь, у демократичній державі медіапростір не може бути однорідним, тому існує сегмент споживачів інформації, які схильні до сприйняття проросійського контенту. Це формує передумови для проникнення російського інформаційного впливу в медіапростір Румунії у формі пропаганди «православного братерства», антизахідної риторики, підтримки антисистемних елементів та ностальгії за соціалістичним минулим.

По-третє, серед загальної кількості проаналізованих статей (7158) загальнонаціональної газети «Adevarul» найбільшого резонансу в медіа-просторі Румунії набули проблеми українсько-російської війни, євроінтеграції України, необхідності членства в НАТО й обрання

нового президента України. Формування геоструктури образу України за цими тематичними напрямками можна охарактеризувати, яка дружньо-нейтральне. Україна постає перед читачем проєвропейською країною, яка прагне реформуватись і подолати корупцію, бореться проти Росії та переживає складні часи перетворення. В геоструктурі медіаобразу України, який транслюється на загальнонаціональному рівні Румунії, окреслюються як зовнішньополітичні елементи (ЄС, НАТО, зовнішня агресія), так і внутрішньополітичні (оборона, президентські вибори).

По-четверте, у двох з проаналізованих трьох регіональних ЗМІ Румунії формується нейтральний образ України, який генерується та транслюється навколо типових для прикордоння тем. Сучавська «Crai Nou» формує радикальний образ України, який насичений більше негативними рисами, ніж позитивними. Кардинально відрізняється медіаобраз України в Сучавському повіті. Місцеве ЗМІ ставить під сумнів визнані кордони, коментує релігійні справи в Україні, формує негативний образ дискримінаційної країни та нав'язує думку, що румунська меншина в Чернівецькій області пригнічується та утискається в правах. Нами зафіксовані артикульовані на сторінках видання симпатії до Росії та трансляція її пропагандистських штампів. З цього можна зробити висновок, що саме Буковина є тією ділянкою українсько-румунського кордону, на якій румунське регіональне ЗМІ послідовно формує негативний образ України.

По-п'яте, національні ЗМІ синхронні з державною позицією Румунії, яка координує позицію з ЄС і НАТО, тоді як регіональні ЗМІ формують образ України в нейтральній або агресивно-негативній тональності..

Список літератури

1. Crai Nou. Сайт газети. URL: <https://www.crainou.ro/> ;
2. Obiectiv Tulcea Сайт газети. URL: <http://www.obiectivtulcea.ro/> ;
3. Gazeta Nord-vest Сайт газети. URL: <https://www.gazetanord-vest.ro/> ;
4. Adevarul. Сайт газети. URL: <https://adevarul.ro/> .

Вплив Франції на події першого етапу російсько-турецької війни 1806-1812 рр.

Російсько-турецькі війни II половини XVIII ст. змінили південні кордони Російської імперії та встановили умови існування Дунайських князівств. Так, за умовами Яського мирного договору 1791 р. мала стабілізуватися система дії влади, за якої слід було уникати частих змін господарів Молдови. Активна політика французького уряду в Східному Середземномор'ї змусила Туреччину піти на укладення у 1799 р. оборонного союзу з Росією [1, с. 344].

В межах його дії 1802 р. видано хатті-шериф, згідно якого термін правління господаря встановлювався у 7 років, а зміщення могло відбуватися за згодою російської сторони. Без відома Росії не мали права змінювати податкову систему. Російська сторона постійно звинувачувала турецьку у порушеннях умов договору. Тим не менше 1805 р. було укладено новий договір між двома країнами, що почасти було викликано наміром Росії взяти участь в бойових діях проти наполеонівської Франції.

Дана ситуація та направлення до Стамбула у травні 1806 р. посланця Франції генерала Себастьяні змінили позицію Османської імперії. Посланець Франції переконати султана відмовитися від договору 1805 р. Добився заміни правителів Молдови та Валахії А.Морузі та К.Іпсіланті на С.Калімакі та А.Шуцу [3, р. 3].

Вже 19 червня 1806 р. агент Австрії в Бухаресті Меркеліус доповідав, що турки очікують нападу. Агент Австрії в Яссах Гаммер 16 серпня отримав повідомлення С.Калімакі про призначення його володарем Молдови [3, р. 4]. У відповідь на дії турецької сторони імператор Олександр I видав маніфест. оголосивши війну проти Туреччини необхідною та потрібною.

Станом на 2 жовтня російські війська були сконцентровані в Могилеві, Ямполі, Дубоссарах. 23 листопада 1806 р. Дністровська армія генерала І.Міхельсона трьома колонами перейшла р. Дністер та

вступила на територію Молдови, зайнявши фортеці Хотин (1 грудня), Бендери, Акккерман, Кілію, Ізмаїл, Рені, а пізніше - м. Ясси [3, р. 4]. Навесні 1807 р. російські війська вступили в Бухарест. В Одесі створили волонтерський корпус під командуванням майора Пангалло, який на червень 1807 р. складався з 6 тис. чол. На весну 1807 р. під командуванням полковника Г.Кантакузіно сформували 3 піхотних та 3 кавалерійських полки. Загони волонтерів брали участь в бойових діях під Ізмаїлом, Джурджу, Обілешть, в Малій Валахії та Сербії [1, с. 346].

На хід війни свій вплив справили події російсько-австро-французької кампанії, хоча і російське командування мало доволі сильну армію на Балканському фронті дій. Укладений 25 липня 1807 р. Тільзітський мирний договір змінив розстановку сил і становище воюючих сторін. бойові дії між росіянами та турками були припинені тимчасово після підписання 24 серпня 1807 р. перемир'я в Слобозії. Подальші переговори про укладення мирного договору в Ясах були перервані діями Австрійського та британського урядів. Також і для Наполеона вигідною залишалася ситуація стримування Росії війною проти Туреччини [2, р. 185]. Невдовзі (1809) командувачем Дунайської армії Міхельсон був замінений П.Багратіоном [1, с. 349].

Список літератури

1. История Молдавской ССР. Т.І: С древнейших времен до Великой Октябрьской социалистической революции /Ред кол. Черепнин Л.В. и др. Кишинев: Картя Молдовеняскэ, 1965. 659 с.
2. Nistor I.Istoria Basarabiei. Scriere de popularizare. /introducere de V.Pâslariuc. București, 2017. 378 p.
3. Nistor I.I. Războiul ruso-turc din 1806-1812 și pierderea Basarabiei; după rapoartele contemporane ale agențiilor consulare austriace din București și Iași //Codrul Cosminului. X: 1936-1939. Cernăuți, 1940. P. 3-52.

Юлія Трач

Науковий керівник – проф. Круглашов А.М.

Вплив чинної моделі виборів на роботу депутатів місцевих Рад

В Україні на сучасному етапі її розвитку важливим завданням є формування нової місцевої еліти: ефективної, відповідальної, з високим рівнем довіри з боку виборців. Зокрема, саме такі риси як професіоналізм, компетентність, моральні та етичні якості представників місцевої еліти мають вплив на ефективність прийнятих органами місцевого самоврядування рішень, які впливають на рівень і якість життя населення.

2020 р. характеризується проведенням чергових місцевих виборів в Україні, які, зокрема, потребують належного законодавчого підґрунтя. Важливим кроком до забезпечення проведення якісних і прозорих місцевих виборів є Виборчий кодекс, ухвалений у січні 2020 р., який регулюватиме діяльність депутатського корпусу та виборчий процес у цілому. У Кодексі зазначається, що вибори депутатів місцевих рад проводитимуться за двома системами: за мажоритарною в містах, де населення менше 90 тисяч осіб, і за пропорційною, де – більше 90 тисяч осіб. Визначити, яка з виборчих систем найліпша, однозначно неможливо. Адже будь-яка з них має ряд як переваг, так і недоліків, і тому оцінити її ефективність можна враховуючи певні територіальні, політичні, національні особливості їх застосування тощо [1].

Велике значення має налагодження комунікативних зв'язків між громадянами і депутатами та відповідальність останніх перед виборцями свого округу. З огляду на це саме мажоритарна система надає низку переваг, оскільки за такої системи формується довіра до обранців, виникає більш тісний зв'язок між депутатом і громадянами. У владу делегуються найавторитетніші особистості, які настільки добре знають нагальні проблеми відповідних територіальних громад, що їх партійна належність не відіграє першочергової ролі.

Пропорційну систему доцільно застосовувати, враховуючи в першу чергу ефективність і дієвість роботи місцевої влади, оскільки партійне представництво репрезентує інтереси різних груп населення

та дає більше можливостей для виконання передвиборчих обіцянок. Тому вважаємо, що ухвалений Виборчий кодекс передбачає найбільш оптимальну виборчу модель зі змішаною системою, яка може сприяти поліпшенню якості роботи місцевих Рад.

Зокрема, завданнями нового виборчого законодавства є запровадження відкритого й обов'язкового звітування депутатів про виконані роботи, зміна існуючої процедури відкликання тих обранців, які не виправдовують сподівання своїх виборців [2].

Актуальне питання для обговорення серед експертів і громадськості полягає в тому, чи зможе новий Виборчий закон змінити «правила гри» правлячої місцевої влади та чи поліпшиться відповідно якість її роботи після виборів 2020 р.? Певний крок назустріч таким очікуванням було зроблено, проводячи в грудні 2019 р. перші вибори до місцевих Рад у 86-ти територіальних громадах, які об'єдналися.

Отже, можна констатувати, що, попри певні позитивні зміни у виборчому законодавстві після 2014 р., практичний досвід формування новообраних місцевих Рад демонструє існування широкого кола проблем в їх ефективності та результативності, засвідчує відсутність у виборців дієвих механізмів контролю за діяльністю своїх обранців і обмежений вплив на якість їх роботи. Новий Виборчий кодекс до певної міри усуває окремі недоліки попередньої моделі виборів, але він не розв'язує всі ті проблеми в діяльності місцевих Рад, які зумовлені недосконалістю діючої системи місцевих виборів.

Список літератури

1. Виборчий кодекс України: від 19.12.2019 № **396-IX** // Відомості Верховної Ради України. 2019. Ст. 289.
2. Круглашов А. Еволюція моделі виборів місцевих Рад: куди прямуємо? // Влада та управління. Збірник наукових праць. – Вип.4. – Чернівці: «Букрек», 2016. – С.86

Крістіан Урсуляк

Науковий керівник – доц. Стрельчук Н.В.

Основні аспекти Концепції розвитку електронного врядування в Україні

У контексті прагнень України інтегруватись у Європейський Союз та в рамках реалізації Угоди про асоціацію Україна має забезпечити комплексний розвиток електронного урядування відповідно до європейських вимог, рушійною силою якого повинні стати прийняття та реалізація Концепції розвитку електронного урядування в Україні.

Концепцію розвитку електронного урядування в Україні схвалено розпорядженням Кабінету Міністрів України від 20 вересня 2017 р. № 649-р. Ця Концепція є заміною Концепції розвитку електронного урядування в Україні ухваленої Кабінетом Міністрів України 13 грудня 2010 року, реалізація якої так і не змогла вирішити проблему значного відставання України від світових темпів розвитку електронного урядування [3].

У тексті концепції зазначено, що електронне урядування –форма організації державного управління, яка сприяє підвищенню ефективності, відкритості та прозорості діяльності органів державної влади та органів місцевого самоврядування з використанням інформаційно-телекомунікаційних технологій для формування нового типу держави, орієнтованої на задоволення потреб громадян [2].

Метою Концепції є визначення напрямів, механізмів і строків формування ефективної системи електронного урядування в Україні для задоволення інтересів та потреб фізичних та юридичних осіб, удосконалення системи державного управління, підвищення конкурентоспроможності та стимулювання соціально-економічного розвитку країни.

Для досягнення мети Концепції повинно бути забезпечено виконання комплексних заходів за такими напрямками :

- 1) модернізація публічних послуг і розвиток взаємодії влади, громадян і бізнесу за допомогою інформаційно-комунікаційних технологій;
- 2) модернізація державного управління за допомогою інформаційно-комунікаційних технологій;

3) управління розвитком електронного урядування.

На сьогодні існують два шляхи розвитку е-урядування в Україні – консервативний та трансформаційний. Перший з них «еволюційний» та полягає у збереженні існуючих принципів і цілей розвитку наявної інфраструктури електронного урядування. Цей шлях малоефективний, адже він може призвести до відставання від світових темпів розвитку. Другий шлях революційний та робить акцент на застосуванні сучасних інноваційних технологій, методологій та підходів (зокрема Інтернету речей, хмарної інфраструктури, Blockchain, Mobile ID, sharing economy, просування методики опрацювання даних великих обсягів (Big Data), тощо) задля посилення функціональних можливостей електронного урядування та зниження витрат органів влади на реалізацію владних повноважень [1]. Саме цей шлях пропонується в рамках Концепції.

Щодо перспектив запровадження е-урядування в Україні, то зазначимо, що деякі елементи е-урядування вже функціонують. Проте наголосимо, що запровадження електронного урядування – це масштабний та довгостроковий процес, який перш за все потребує подолання стереотипів бюрократичної культури, які тісно вкорінилися у свідомості державних службовців і практиці державного управління.

Список літератури

1. Барікова А. А. Електронна держава: нова ефективність урядування : [монографія]. К. : Юрінком Інтер, 2016. 135 с.
2. Про схвалення Концепції розвитку електронного урядування в Україні : Розпорядження Кабінету Міністрів України № 649-р від 20.09.2017 р. URL : <http://zakon.rada.gov.ua>.
3. Серенко А.О. «Нормативно-правове забезпечення впровадження електронного урядування в Україні: ініціативи Президента України», URL: <http://www.kbuara.kharkov.ua/ebook/db/20151/doc/1/05.pdf>.

Софія Галечко – українська жінка на війні

Софії Галечко народилася в українсько-польській родині, де дід «ведений був по-польськи» [1]. Вагомий вплив на формування світогляду Софії Галечко справило навчання в польській дівочій гімназії імені Юліуша Словацького у Львові, де утвердилося усвідомлення себе як українки, де вона «віднайшла Батьківщину». Вже під час навчання в університеті Грацу Софія поповнила лави українського товариства «Січ», хоча це й супроводжувалося сімейною драмою - «в хаті прийшло до розколу»: донька прийняла сторону батька-українця, брат вибрав культуру матері - польську [3,с.10-11]. Українське студентство одноголосно обрало Галечко представницею слов'янського Товариства «Allgemeiner Krankenverein» (Загальна Медична Асоціація) у Граці. Дівчина стала учасницею гуртка «Рідна школа», «Взаїмна поміч», ініціаторкою дискусійних вечорів філософсько-літературного характеру. Наприкінці університетських студій Софія пережила особисту трагедію – втрату від туберкульозу нареченого А.Куровця.

Початок I Світової війни став викликом для української молоді, яка виявила готовність не лише воювати заради ідеї державності, а й віддати за неї життя. У Відні Софія разом з товаришами відвідувала санітарні курси Червоного Хреста, зголосилася до Боевої Управи у Відні, де проходив військовий вишкіл. Там вона й познайомилася з Оленою Степанівною, яка справила визначальний вплив: «Пірвав мене стрілецький рух! Якщо Вас приймуть, то і я стану стрільцем. Нам треба діяти спільно!» - заявила Софія [1]. 2 вересня 1914 року вона вступила до легіону УСС і склала присягу у Стрию. У щоденникових записах санітарки Софії Галечко читаємо: «Вісім днів їзди поїздом, три дні голодівки... та приїзд до Горонди - а тепер тихі зітхання слабих у шпиталі. Мої мрії здійснилися- працюю для України, йду кувати кращу долю... Кинула я книжки, науку, старий, спокійний Грац, забула про рідню, про іспити й увесь світ... Крила

вистрілили з рамен і лечу на стрічу сонцю золотому. Чи спалить воно мене, чи загіє своїм огнем?» [1].

З початком Галицької битви дівчина перебувала у складі 2-ї сотні 1-го куреня під командуванням Зенона Носковського. Вона в повній мірі пізнала важке фронтове життя і довела власним прикладом, що війна не являється виключно справою чоловіків. Вона пройшла важкі бої 1915 року, отримала не тільки звання хорунжої, але й свою першу нагороду «Медаль Хоробрості» II класу [1].

Побратими-усуси сприймали її як рівню, яка нічим не вирізнялась, хіба «невисоким ростом, прикметним обличчям і великою безпретензійністю». Цікавим є «Звіт воєнного кореспондента» Франца Мольнара, де автор захоплено акцентує саме на «ясноволосій» Галечко, котра силою ідеї, за яку бореться, мала над бійцями «лагідну, але непоборну владу». Вона не терпіла жодних потурань, відмовилась від тримісячної відпустки, щоб поправити здоров'я, бо інші отримували лише 14-денну.

Софія розуміла, що її подальше самоствердження в армії можливе лише в умовах постійного самовдосконалення. Та навіть фаховість і досвід не допомогли українкам, коли без подання причин у 1918 році їх звільнили з війська. Це поклало початок маргіналізації жінок в українських збройних формуваннях [2, с.251]

Отже, Перша світова війна стала фактором соціокультурних змін в суспільстві. Яскравим її проявом став емансипаційний чинник. Софія Галечко на власному досвіді спростувала існуючу думку про традиційно другорядну роль жінки в суспільстві.

Список літератури

1. Бижук О. Велика Війна у щоденниках хорунжої Софії Галечко // <https://photo-lviv.in.ua/velyka-vijna-u-schodennykah-horunzhoji-sofiji-galechko/>
2. Луговий О. Визначне Жіноцтво України //Торонто-1942.-с.251
3. Софія Галечко. Третя чета // «Літопис Червоної Калини»,1991,ч.2,с.10-11

Ехнатон та його реформа

Великим фактом єгипетської історії цього часу є проведення Аменхотепом IV великою релігійною реформи, що мала на меті замінити стародавню традиційну форму багатобожжя новим культом єдиного сонячного бога. В основі цієї реформи були певні соціально-економічні причини.

Прийшовши до влади, Аменхотеп IV розпочинає боротьбу з представниками вищих прошарків фіванського жрецтва, які здійснювали відчутний вплив на політику попередніх фараонів. Аменхотеп IV, виступивши проти фіванського жрецтва, змушений був спершу заручитися підтримкою провінційного жрецтва, зокрема Геліополя та Мемфіса, де з давніх часів був поширений культ верховного сонячного божества. Аменхотеп IV став висувати на протипагу культу бога Амона культ геліопольського бога Ра-Горахте.

Оголосивши себе первосвященником цього бога, фараон розпочинає будівництво у Фівах храму давньому сонячному божеству. Однак Аменхотеп IV ще не наважується нанести рішучий удар по фіванському жрецтву та традиційному багатобожжю. Саме до цього часу відносяться зображення сонячного божества у вигляді бога Горахте з головою сокола, прикрашеної диском сонця. Отже, відновлення стародавнього сонячного культу та спорудження храму сонячному богу в Фівах були першим етапом великої релігійної реформи [1, с. 39].

Діяльність Аменхотепа IV викликала опозицію з боку вищого фіванського жрецтва, а це змусило фараона остаточно віддалитися від жерців Амона. Культ колишнього державного бога Амона і вся система стародавнього традиційного багатобожжя зазнали гонінь. Ім'я бога Амона, імена інших богів Єгипту і навіть слово «боги» старанно знищувалися на всіх пам'ятниках, причому цар не пощадив навіть імені свого батька, до складу якого входило ім'я бога Амона. Кинувши виклик могутньому фіванському жрецтву, Аменхотеп IV висунув новий культ, культ єдиного і верховного

сонячного бога Атона, що знайшло своє зовнішнє вираження в зміні самого імені царя. Фараон прийняв нове ім'я «Ехнатон», що означає «блиск Атона».

Одночасно з цим Ехнатон остаточно розриває зв'язки з фіванським жрецтвом і залишає Фіви. Він побудував собі нову розкішну столицю. До цієї нової столиці, багато прикрашеної численними палацами та храмами, Ехнатон переселився разом з усім своїм двором, чиновниками та жерцями нового сонячного бога. Нову столицю він назвав «Ахетатон», що означає «горизонт Атона». В урочистих гімнах описуються краса і багатство нової розкішної столиці Єгипту.

Проводячи свою релігійну реформу, Ехнатон спирався на середні вільні верстви населення, представники яких утворили навколо фараона нову групу придворного чиновництва. Ці нові вельможі у своїх написах пишались не своєю родовитістю та знатністю, а милостями фараона, якому вони зобов'язані своїм стрімким піднесенням [2. с. 168].

Ехнатон, спираючись на створене ним і повністю йому підпорядковане чиновництво, протягом усього свого правління наполегливо та послідовно проводив у життя свою релігійну реформу. У найбільших містах Єгипту, де були особливо поширені культу давніх богів, – Фівах, Мемфісі, Геліополі та Гермонтісі, Ехнатон побудував храми новому богу сонця Атону, який відтепер був проголошений єдиним державним богом. Більше того, культ Атона був нав'язаний навіть у Нубії, де ще при Аменхотепі III було засноване нове місто нижче третього порога, яке отримало назву Гем-Атон. Ехнатон зруйнував храм, побудований тут його батьком на честь фіванського бога Амона, та спорудив новий храм на честь нового сонячного бога Атона.

Список літератури

1. Морозов А. Загадка культу Атона // Наука и религия. – 1990. – № 3. – С. 37-42.
2. Федяев А.П. Эхнатон и культура Древнего мира // Вестник Кемеровского государственного университета культуры и искусств. – Кемерово: Изд-во КемГУКИ, 2014. – С. 165-170.

Роль жрецтва у розвитку давньоєгипетської науки

Наука є органічною частиною будь якої культури та забезпечує функціонування держави. Специфіка розвитку науки у Стародавньому Єгипті полягала в тому, що накопичення, систематизація й аналіз знань перебували в руках жрецтва. Недоступність отримання знань основною масою населення і, безумовно, панування релігійного світогляду в якійсь мірі стримували, але не могли повністю зупинити розвиток наукових знань. Підтвердженням унікальності становища вчених-жерців у Єгипті є такий факт: у 1906 р. в містечку Телль ель-Фараїн ученими виявлена статуя єгипетського астронома Хархебі, що жив у III ст. до н.е. На ній викарбуваний напис: «спадковий принц і князь, єдиний супутник царя, посвячений у таємні писання». Аналізуючи кар'єру верховного жерця Бакенхонса можна побачити, що навчання було серйозним і важким, адже починалося, коли майбутньому жерцеві було 4 роки, а закінчувалося по досягненні ним 20 років. Жерці вважалися найосвіченішими людьми, оскільки були основними носіями наукових знань. При кожному храмі знаходилася бібліотека, де вони зберігали, вивчали і переписували сувої, які збиралися протягом тисячоліть.

Розвиток господарства у долині Нілу став би неможливим без певних наукових знань. Наприклад, єгипетські жерці встановили, що три природні явища відбуваються практично одночасно: літнє сонцестояння, початок розливу Нілу і перший схід яскравої зірки Сотіс (греки іменували зірку Сиріус). Саме ці явища природи дозволили жерцям розрахувати довжину астрономічного року, спочатку визначивши у ньому 360 днів. Небо було розділене на 23 сузір'я. Для визначення часу використовувався сонячний і водяний годинник [5]. Астрономія тісно перепліталася з астрологією, яка вивчала вплив небесних тіл на самопочуття людей і природу. [2]. Ще Геродот стверджував, що греки запозичили свої перші геометричні знання у єгиптян [1, с.9]. Єгипетська геометрія була практичною [6]. Однак найбільших успіхів стародавні єгиптяни досягли в галузі

медичних знань. Медицина була для них священною наукою. Жоден Сену – жрець-лікар – не смів почати лікування хворого, не прочитавши молитву [3, с. 12-19]. Лікувальну медицину Стародавнього Єгипту С.Г. Ковнер розділив на два типи: вищу, магічну, та нижчу, звичайну. Вища медицина була полем діяльності жерців вищої категорії. Медициною займалася нижча каста жерців – пастофори. За даними Геродота, серед єгипетських лікарів існувала вузька спеціалізація: лікарі з хвороб ока, голови, зубів, живота тощо [4]. Хімія в Стародавньому Єгипті – наука винятково прикладна, яка мала частково сакральний характер.

Отже, можна зробити висновок, що від початку III тисячоліття до III століття до н. е. на території Стародавнього Єгипту склався досить широкий комплекс природничо-математичних і медичних знань. Але це ще не була наука з притаманними їй логічними поясненнями та теоретичними узагальненнями, оскільки всі досягнення єгиптян в означених галузях були емпіричні, викликані суто практичними потребами повсякденного життя.

Список літератури

1. Выгодский М.Я. Арифметика и алгебра в древнем мире. – М.: «Книга по Требованию», 1967. – С.9.
2. Веселовський І.М., Єгипетська наука і Греція. З історії стародавньої математики і астрономії: В кн.: Праці інституту історії природознавства АН СРСР, Т.2. – М.-Л., 1948.
3. Драч О.О., Борисенко Н.М. Історія медицини і фармації (від найдавніших часів до середини XVII ст.). – Черкаси: Видавець Чабаненко Ю.А., 2018. – С. 12-19.
4. Ковнер С.Г. История медицины. Ч. 1. – Вып. 1. – К.: Унив. тип 1878. – 1000.
5. Коростовцев М.А. Писарі Стародавнього Єгипту. – 1962.; Наука Древнего Египта // В кн.: Очерки истории естествонаучных знаний в древности / Ред. А.Н. Шамин. – М.: Наука, 1982. – С. 120-130.
6. Нейгебауер О. Точные науки в древности / Ред. А.П. Юшкевич. – М.: Наука, 1968. – 224 с.

Анастасія Швидюк

Науковий керівник – доц. Стецюк А.В.

Європейська інтеграція України: переваги vs недоліки

Європейська інтеграція є стратегічною метою для української держави. Кінцевим результатом проходження євроінтеграційного шляху Україною повинно стати повноправне членство у Європейському союзі. Наразі така перспектива не має чітко окреслених часових рамок, проте євроінтеграційний процес триває і вже має певні успіхи. Зокрема між Євросоюзом і Україною діє Угода про асоціацію, а також запроваджено безвізовий режим.

Для нашої країни євроінтеграція – це можливість поліпшити економіку, побороти технологічну відсталість шляхом залучення іноземних інвестицій та використання сучасних технологій, у результаті чого з'являтимуться нові робочі місця, зросте конкурентоспроможність внутрішнього виробника, що дасть можливість виходити на європейський та світовий ринки. До того ж Україна як член ЄС матиме доступ до спільних безпекових структур, які існують у Європейському Союзі, а це означає більшу ефективність контролю щодо експорту, міграції, протидії контрабанді, організованій злочинності та тероризму.

Європейську інтеграцію варто розглядати не лише як зовнішньополітичний рух до об'єднаної Європи, а передусім, як процес внутрішньополітичних змін у напрямку наближення до європейських правил і стандартів. Тому для того щоб Україна могла стати членом ЄС, вона має почати долати відрив від своїх західних сусідів і поступово підключатися до загальноєвропейського процесу.

Країна-кандидат повинна відповідати Копенгагенським критеріям членства, що складаються із трьох блоків: політичний: стабільність установ, які гарантують демократію, верховенство права, дотримання прав людини та захист прав меншин; економічний: дійова ринкова економіка; “членський”: зобов'язання, що випливають із факту вступу до ЄС, зокрема визнання його політичних, економічних і монетарних цілей [1].

Досягнення цих критеріїв потребує від України виконання цілого комплексу законодавчих, інституціональних, політичних та

економічних перетворень. Частина з них уже зроблена, зокрема Україна поступово відходить від старих моделей, які гальмували економічний та соціальний розвиток. Проте значну кількість змін ще необхідно здійснити, бо малоуспішна боротьба з корупцією та все ще недієва судова система знецінюють усе інше.

Наразі для нашої країни членство в ЄС не має бути самоціллю. Важливіший сам шлях до об'єднаної Європи, проходження якого дасть шанс наблизити українські реалії до європейського ідеалу, і тоді набуття формального членства у Європейському союзі стане справді реальним.

Позитивними наслідками вступу України до ЄС стануть: створення стабільної політичної системи; верховенство права і ефективна судова система розвиток малого та середнього бізнесу; економічна стабільність; поява нових ринків збуту українських товарів; залучення нових інвестицій в економіку; введення європейських стандартів у виробництво; розширення можливостей у сфері освіти та роботи; реформування освіти охорони здоров'я та інших сфер; поширення української культури в країнах Європейського Союзу [2].

До потенційних ризиків членства можна віднести: часткову втрату суверенітету; складний процес переходу на європейський рівень цін; розмивання культурної самобутності України [2].

У підсумку відзначимо, що євроінтеграція для України – це шанс реформування внутрішньої політики, поліпшення усіх сфер життя, створення демократичного суспільства. Аналіз можливих наслідків інтеграції до європейського союзу дає підстави вважати, що Україна отримає переваги які знівелюють ймовірні недоліки.

Список літератури

1. Фалалеева, Л. Г. Копенгагенські критерії як чинники розбудови європейської інтеграції // Наукові записки Інституту законодавства Верховної Ради України. 2017. № 2. С.117-127. URL: <https://instzak.com/index.php/journal/article/view/173/150>. (дата звернення: 24.02.2020).
2. Юрчик І. Б., Урбанович В. А. Проблеми інтеграції України у світове співтовариство // Міжнародний науковий журнал. Науковий огляд. 2016. №3(24). URL: <https://naukajournal.org/index.php/naukajournal/article/download/823/970>. (дата звернення: 26.02.2020).

Соціальні медіа як один з найважливіших комунікаційних інструментів у XXI ст.

На початку XXI століття соціальні мережі набули великої популярності як на території України, так і в усьому світі. Останнє пов'язане з розвитком інформаційно-комунікаційних технологій, коли соціальні медіа почали відігравати надзвичайно важливу роль у житті суспільства [1].

Мережеві ресурси перетворилися на віртуальний особистий простір, де кожен може створити власне віртуальне «Я». Особливістю функціонування соціальних мереж стало те, що кожен користувач отримує можливість творити і ділитися плодами своєї творчості, комунікувати з багатомільйонною аудиторією того чи іншого соціального ресурсу. Важливою складовою віртуальних спільнот є самовираження. Певною мірою цю складову можна пов'язати з відомою «пірамідою Маслоу», згідно з якою саме самовираження – найвища потреба людини, випереджаючи навіть визнання та спілкування [2].

Власне, термін «соціальна мережа» з'явився задовго до появи Інтернету і сучасних соціальних мереж. Уперше він уведений у науковий обіг у 1954 р. соціологом Манчестерської школи Джеймсом Барнсом у його збірці «Людські стосунки», де даний термін ототожнювався з певним колом людей, об'єднаними спільними комунікативними потребами [3].

Зазначимо, що сьогодні соціальні медіа виконують важливу комунікативну роль. Вони створені для того, аби аудиторія могла поспілкуватися один з одним, або подивитися на те, що відбувається в світі. Але нині, окрім цих завдань, мережі виконують й інші функції, такі як: продаж потрібної інформації, товару, спонукання до певної дії, слугують полем для ведення інформаційної війни. Соціальні платформи набули величезного поширення, перетворилися на дієвий інструмент комунікації, стали майданчиком для широкої дискусії й обміну інформацією. Вони здатні не лише віддзеркалювати суспільні

настрої, а й стимулювати їх, привертати увагу до актуальних та резонансних подій, підвищувати рівень громадянської активності [4].

Соціальні медіа зіставні в сучасній соціокультурній ситуації із засобами масової комунікації. Однак соціальні мережі характеризуються потенційно нескінченним числом незалежних центрів акумуляції та поширення інформації, що визначає не тільки її глобальність і демократичність, але й безконтрольність [5].

Отже, поява і становлення соціальних мереж сприяє розвитку сучасного цифрового суспільства. Соціальні медіа – це новий, дуже динамічний комунікаційний інструмент XXI ст. У політичній сфері мережеві ресурси можна використовувати як канал побудови іміджу, зв'язок влади та громадськості, комунікаційну платформу тощо. Проте останнім часом через шалену популярність соціальні мережі перетворюються на інструмент інформаційного впливу та маніпулювання масовою свідомістю.

Список літератури

1. Якимчук.О. Соціальні мережі та їх аналіз. / О. Якимчук // Релігія та соціум. 2012. № 1. С.146.
2. Соціальні мережі як чинник розвитку громадянського суспільства [Електронний ресурс] : монографія / [О. С. Онищенко, В. М. Горовий, В. І. Попик та ін.] ; НАН України, Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського. Київ. С.24.
3. Особливості просування товарів в соціальних мережах [Електронний ресурс] / О.Ф Мигаль, О.В Гупало; Тернопільський національний економічний університет, 2017.- С. 82.
4. Гарматій О.В. Соціальні мережі в системі державних комунікацій [Електронний ресурс] / О.В. Гарматій // Наукові записки [Української академії друкарства].-2016.-№ 1. С.- 242.
5. Данько Ю. А. Феномен соціальних мереж у контексті становлення і розвитку мережевого суспільства [Електронний ресурс] / Ю. А. Данько // Вісник Міжнародного слов'янського університету. Сер. : Соціологічні науки. - 2012. - Т. 15, № 1-2. - С. 56.

**Велика французька революція (1789-1799 рр.)
у працях російського історика М. Карєєва**

Велика французька революція (1789-1799 рр.) стала однією з найважливіших подій не тільки в історії Франції, але й усієї Європи у Новий час. Ці революційні перетворення вважаються переломним моментом в історії західної демократії, коли устрій Старого Світу почав трансформуватися від абсолютизму до народовладдя. Тому не викликає жодних здивувань намагання істориків різних країн осмислити причини, хід і наслідки цього революційного вибуху. Тому у своїй розвідці зупинимо увагу на оцінках цих подій у працях російського історика Миколи Карєєва (1850-1931 рр.), якого вважають одним із фундаторів «російської школи» в історіографії французької революції.

Зазначимо, що М. Карєєв вважав, що при характеристиці цих революційних змін необхідно чітко виокремлювати політичну та соціальну складову. На його думку, революція мала два значення: 1) місцеве – національно-французьке; 2) універсальне – загальноєвропейське, світове. Адже вона здійснила масштабний вплив не тільки на французьку державу, але й інші країни та регіони світу [1, с. 20].

На погляд М. Карєєва, французька революція (1789-1799 рр.) була початком рецепції англійських політичних порядків на материк, запозиченням представницького ладу. Початки перетворень політичних систем він розпочинав з кризи «старого порядку», оскільки в умовах, які склалися у континентальній Європі у той час, абсолютизм став перепоною у розвитку майже в усіх країнах.

Також російський історик зауважував, що французька революція (1789-1799 рр.) була початком національної та соціальної боротьби європейських народів упродовж «довгого ХІХ століття». Сучасна ідея нації як колективної особистості, в його розумінні, також повинна була користуватися свободою та рівноправністю.

М. Кареев вважав, що початок революції у Франції зустрів всебічну підтримку різних соціальних груп тогочасного суспільства. Адже революційними ідеалами стали популярні лозунги свободи, рівності, братерства. До таких ідей французький соціум був підготовлений літературою Доби Просвітництва XVIII ст.

Цікавими були судження російського дослідника щодо верхньої хронологічної межі французької революції. На противагу своїм колегам, він підкреслював, що завершення революційних перетворень належить датувати 1799 р. Така думка викликала чимало критичних суджень у той час. На його переконання, встановлення наполеонівського режиму ознаменувало кінець революції. Російський історик зазначав: «Десятилітня смута спричинила в політичному сенсі тільки до відновлення абсолютизму» [2, с. 389]. Як бачимо, ключовим критерієм для М. Кареева щодо хронологічних меж була політична складова.

Отже, судження російського історика М. Кареева стосовно революції у Франції (1789-1799 рр.) були ілюстрацією осмислення революційних подій у тогочасній російській історичній науці, а його праці дали поштовх до формування «російської школи» в історіографії французької революції, яка й до сьогодні знаходить чимало прихильників.

Список літератури

1. Кареев Н. И. Общий курс истории XIX и XX века до начала мировой войны в двух частях. Ч. I. М., 1919. 391 с.
2. Кареев Н. И. Западноевропейская абсолютная монархия XVI, XVII и XVIII веков: общая характеристика бюрократического государства и сословного общества старого порядка. СПб., 1908. 462 с.

Статус жінки в середньовічній Ісландії епохи вікінгів

На сьогодні епоха вікінгів (793-1066 рр.) добре вивчена, однак досі залишається велика кількість питань, які потребують дослідження, до яких належить і роль жінки в середньовічному ісландському суспільстві.

Середньовічний ісландський соціум виділяється більш високим становищем жінки порівняно з континентальною частиною Західної Європи. Це, зокрема, зумовлювалось її значною роллю у сільському господарстві, в якому переважало скотарство [5, с. 214]. Жінки доглядали за худобою, значення їхньої праці особливо зростало в період тривалого стійлового утримання, а доїння було тільки жіночим обов'язком. Дружина господаря спостерігала за тим, як її доньки виконують домашні обов'язки: готували їжу, лагодили одяг і білизну. Жительки Ісландії займалися заготівлею припасів, що було особливо важливо через тривалість зим, відповідали за консервування і зберігання продуктів, займались прядінням і ткацтвом, варили пиво – один з найголовніших напоїв не тільки на бенкетах, а й у повсякденному житті [3, с. 26-27].

Ісландки користувалися багатьма правами в суспільстві. Вони могли успадкувати права вождя общини, обіймаючи при цьому посаду жерця в місцевому храмі, успадкувати землю не тільки після смерті чоловіка, а й після смерті дітей, у яких не було інших близьких родичів [2, с. 104]. Жінка була рівноправним партнером у сімейних стосунках, з якою чоловік радився в усіх справах. Коли чоловік їздив у справах, жінка самостійно вела господарство [5, с. 214].

Законом убивство жінки кваліфікувалось як злочин, що не підлягає вергельду, вбивця оголошувався поза законом, позбавленим усіх прав. Коли дівчину видавали заміж, то обов'язково запитували її згоди. Для неї було важливо, щоб майбутній чоловік проявив себе на полі бою, довівши свою хоробрість і чесність [2, с. 92]. Жінки також могли вимагати розлучення. Якщо чоловік відмовляв їй у необхідному, не піклувався про неї та дітей, погано поводився з нею, ображав її

рідних, то вона мала законні підстави ініціювати розлучення з таким чоловіком [2, с.107].

В ісландському суспільстві існував інститут побічних дружин. Багато одружених бондів чи годі мали наложниць-рабинь. Такі формалізовані шлюби зміцнювали позиції годі як можливого представника або союзника інших впливових родів. Родини, з яких походили дружини, отримували вигоду у вигляді зміцнення своїх власних зв'язків з владною елітою [1, с. 213].

Жінка не залишалася осторонь від конфліктів чоловіка і хвилювалася за збереження честі не менше, а іноді й більше ніж представник сильної статі. Типова героїня сімейної саги рішуча, стійка, сильна духом, яка потребує від чоловіка неухильного дотримання обов'язку і постійної турботи про власну репутацію. На відміну від героїв-чоловіків, які не поспішають з помстою або взагалі намагаються уникнути відкритих проявів ворожнечі по відношенню до своїх противників, жінки, як правило, не готові йти на компроміси. Поняття честі для них рівнозначне героїзму, до якого вони закликають своїх чоловіків [4, с. 256].

Як бачимо, незважаючи на патріархальність середньовічного ісландського суспільства, жінки були наділені високим соціальним статусом, майновими і юридичними правами.

Список літератури

1. Байок Дж. Л. Исландия эпохи викингов. – М.: Астрель, 2012. – 912 с.
2. Будур Н. Повседневная жизнь викингов. IX-XI века. – М.: Молодая гвардия, 2007.
3. Викинги: набеги с севера. – М.: Терра, 1996. – 168 с.
4. Гуревич Е.А. Древнескандинавская новелла: поэтика «прядей об исландцах». – М.: Наука, 2004. – 424 с.
5. Сванидзе А. Викинги – люди саги: жизнь и обычаи. – М.: Новое литературное обозрение, 2014. – 800 с.

Позиція Едмунда Берка стосовно Великої французької революції

Відомо, що революційні події 1789–1793 рр. у Франції визначили характер і напрям розвитку європейської цивілізації у ХІХ ст. [1, с. 80], проте викликали неоднозначний резонанс у суспільно-політичній думці Західної Європи. Скасування монархії, страта короля, народні виступи призвели до соціального хаосу в країні, запровадження політичних репресій, панування «царства натовпу». Одним із перших критиків французької демократії став засновник класичного консерватизму, відомий англійський філософ і політик Едмунд Берк (1729–1797 рр.), котрий завдав нищівних ударів по красномовним абстракціям французьких революціонерів, довів, що їхні споглядальні розумові конструкції не мали нічого спільного із життям конкретної особистості. «Якобинці, – писав він, – любили усе людство, але ненавиділи окремих людей, знищували їх в ім'я своїх утопічних ідеалів» [3, с. 253–254].

У своєму трактаті «Роздуми про революцію у Франції» [2], який справедливо називали «Біблією консерватизму», Е. Берк виступив на захист «старого режиму» у Франції, засадничим принципом якого була традиція. Французька революція, на думку Берка, зруйнувала традиції, а отже, поклала край суспільному порядку в Європі. «Відтепер, – писав він, – у нас не має компаса і ми не будемо знати, до якого порту припливемо» [2, с. 65].

Берк визначив своє ставлення до поняття «революція». Так, якщо «Славна революція» 1688 р. у поглядах англійського мислителя поставала у позитивному сенсі, адже відновила легітимність монархії, спрямувала історію його держави у напрямку розбудови парламентаризму, тобто закарбувала традиційний для Англії порядок речей та ідей, то у Франції революція, навпаки, знищила традиції її державності [2, с. 26].

У революційних заворушеннях народних мас у Франції Берк звинувачував просвітників, які вважали, що «форму правління, можна

змінювати, як модну сукню» [2, с. 73]. Він відкидав раціоналізм Просвітництва, адже визначав абстрактний розум окремої людини як «нікчемний». Держава в моделі Берка поставала не із раціональних міркувань просвітників, а була виявленням «божественних законів», які людський розум не здатний навіть збагнути. Тому церква, на думку Берка, була вихідною традиційною установою, що забезпечувала державу від руйнації. Секуляризація церковних земель у революційній Франції була, на його думку, відвертим грабунком [2, с. 87].

Звісно, що Берк визнавав помилки у політиці уряду Людовіка XVI, зазначав про об'єктивні причини революції у Франції. Натомість зауважував, що не було необхідності у руйнації усього суспільно-політичного ладу, що можна була залишити найкраще та реформувати найгірше [2, с. 108–111].

Отже, за Берком, до революційних подій 1789–1793 рр. у Франції треба ставитися критично, адже, по-перше, вони знищили традиційне суспільство, а, по-друге, ідеї Просвітництва, які стали ідеологією Французької революції, виявилися насправді хибними. Зрештою, революція знекровила церкву та відкинула шлях реформування суспільства, що призвело до масових заворушень у країні та «диктатури вулиці» в державному правлінні.

Список літератури

1. Хобсбаум Э. Век революции. Европа 1789–1848 / пер. с англ. Л.Д. Якуниной. Ростов н/Д: Феникс, 1999. 480 с.
2. Burke E. Reflection on the Revolution in France and on the Proceedings in Certain Societies in London, Relative to That Event (1790) // The Works of the Right Honourable Edmund Burke. Vol. I -VIII. London, 1808, vol. V. 215 p.
3. Burke E. Letters on a Regicide Peace. Letter 2. 1796. 373 p.

Механізми громадського контролю у публічному управлінні в Україні

Співпраця та налагоджена система ефективних діючих каналів комунікацій між органами влади громадськими об'єднаннями є гарантією відкритості державної політики та подальшій їй підконтрольності суспільству. Громадський контроль є одним із інструментальних чинників демократичного державотворення, механізмом легітимації владних рішень, що здійснюється об'єднаннями громадян та окремими громадянами.

До механізмів здійснення громадського контролю в публічному управлінні відносяться: громадські слухання, громадський моніторинг, громадська експертиза, звернення громадян, загальні збори громадян, громадські ради, консультації із громадськістю з'їзди та конференції громадських організацій та інші. Розглянемо детальніше деякі з них.

Відповідно до законодавства України «територіальна громада має право проводити *громадські слухання* – зустрічатися з депутатами відповідної ради та посадовими особами місцевого самоврядування, під час яких члени територіальної громади можуть заслуховувати їх, порушувати питання та вносити пропозиції щодо питань місцевого значення, що належать до відання місцевого самоврядування» [2, с.170]. Громадські слухання, є ефективним механізмом контролю громади за діяльністю органів місцевого самоврядування та виконавчої влади в частині виконання делегованих повноважень органами місцевого самоврядування.

Ще однією невід'ємною складовою механізму демократичного управління державою є *громадська експертиза*. Ця форма громадського контролю має на увазі проведення інститутами громадянського суспільства оцінки діяльності органів виконавчої влади, ефективність прийняття та виконання рішень органом, підготовку пропозицій щодо розв'язання суспільно значущих проблем для їх врахування органами виконавчої влади у своїй роботі [3, с.216].

Також засобом громадського контролю за діяльністю органів публічної влади є *загальні збори громадян* за місцем проживання. На загальних зборах членів територіальної громади, що є формою безпосередньої участі населення обговорюються та вирішуються питання місцевого значення, що належать до відання місцевого самоврядування [1, с.76].

Важливим також є такий механізм громадського контролю як *громадські ради* створені для забезпечення участі громадян в управлінні державними справами і основними напрямками діяльності громадських рад є: обговорення важливих соціально-економічних проблем, участь у розробці проектів рішень органів влади, здійснення безпосереднього контролю за діяльністю органів влади та врахування громадської думки під час формування та реалізації державної політики [5, с.209].

Для налагодження ефективного постійного діалогу органів влади із громадськістю, задля підвищення якості підготовки рішень із важливих державних та суспільних питань з урахуванням громадської думки, задля створення умов для участі активних громадян у розробленні проектів рішень проводяться *консультації із громадськістю* [5, с.210].

Отже, громадський контроль виступає важелем стримування діючої влади і впливає на формування та зміну політики держави в цілому. Використання вищеперелічених інструментів громадського контролю у сфері управління на засадах демократизму, пріоритету прав і свобод людини, законності, незалежності та гласності забезпечує ефективний механізм контролю за публічним урядуванням у цілому.

Список літератури

1. Іжа М. Громадський контроль в системі публічного управління як ефективний інструмент експертизи державно-управлінських рішень. Публічне управління: теорія та практика. 2012. № 4(12). С. 74–79.
2. Про місцеве самоврядування: Закон України від 21.05.1997 № 280/97-ВР. Відомості Верховної Ради України. 1997. № 24. Ст. 170.
3. Публічне урядування, права людини і демократія: регіональний зріз євроінтеграції: монографія / за заг. ред. М.В. Савчина. Ужгород: вид-во УжНУ «Говерла», 2015. 320 с.

Дар'я Якімаха
Науковий керівник - доц. О. Т. Безаров

Психологічний портрет Івана Грозного

Одіозна особистість Івана IV викликала й викликає гостру наукову полеміку, яка періодично виплескується у позаакадемічні сфери політики пам'яті. Іван IV був талановитим публіцистом, реформатором, побожним християнином. Такі риси його діяльності начебто дають дослідникам підстави стверджувати про видатного правителя Московського царства. З іншого боку, він – тиран і вбивця, садист і розпусник – перекреслює позитивні свої якості, дозволяє припускати про його психопатологічні стани.

В історіографії проблеми існує стійка традиція протиставлення вищезазначених протилежностей у характері російського царя. Вона започаткована у творах Н.М. Карамзіна [1], М.І. Костомарова [4], С.М. Соловйова [9], В.Й. Ключевського [5], Р. Г. Скриннікова [11] та підтримується сучасними російськими дослідниками [2; 6]. Опублікованими джерелами для нашого дослідження послужили листування князя А.М. Курбського та В.Г. Грязного з Іваном IV [10; 12], «Синодик» царя [8].

Отже, головними рисами психологічного образу Івана IV, на нашу думку, були: демонстративна побожність, параноїдальний страх, маніакальна жорстокість і сексуальна розпусність, що засвідчували про глибоку кризу ідентичності російського монарха.

Іван Грозний позиціонував себе справедливим монархом, помазаником Божим, носієм «правди», лагідним ченцем і водночас намагався бути прикладом непорушності царської влади, її авторитарності, незворотності покарання навіть за спробу зазіхання на авторитет царської величності. Криза ідентичності Івана Грозного була результатом політичної боротьби у процесі становлення самодержавного режиму в Московській державі. Жорстокість московського царя не була винятковим явищем в історії ранньомодерних монархій Західної Європи (достатньо згадати

прикладі Генріха VIII в Англії або Катерини Медичі у Франції), але патологічна пихатість Івана IV перетворила його на шизоїдний тип особистості: маніакального вбивцю і боягуза.

Список літератури

1. Богданова О.В. Карамзин об Иване Грозном // Международный научный журнал «Инновационная наука». 2017. № 5. С. 77–79.
2. Володихин Д.М. Историческая память об Иване Грозном: волны интерпретации /Культурологический журнал. 2017. № 2 (28) / электронное периодическое рецензируемое издание // URL: http://cr-journal.ru/rus/journals/408.html&j_id=31
3. Горский С.Б. Жены Иоанна Грозного. М.: Дело, 1912. 65 с.
4. Костомаров Н.И. Исторические монографии и исследования. М.: Книга, 1988. 63 с.
5. Ключевский В.О. Лекция XXX // Ключевский В. О. Сочинения. В 9 т. Т. 2. Курс русской истории. Ч. 2. / посл. и ком. сост. В.А. Александров, В.Г. Зимица. М.: Мысль, 1988. С. 176–187.
6. Николаева И.Ю. Гендерный ракурс деформации идентичности царя: Иван IV в историко-психологическом интерьере кризиса опричного времени // Вестник Томского государственного университета. Серия: «История». 2007. № 1. С. 89–110.
7. Четвертое послание князя Курбского к Иоанну Грозному. Из Полоцка, 1579 года // Сказания князя Курбского. Ч II. Переписка с Иоанном Грозным и другими лицами. СПб.: Тип. экспед. загот. Гос. бумаг. 1833. С. 147–152.
8. Синодик // Сказания князя Курбского. Ч II. Переписка с Иоанном Грозным и другими лицами. СПб.: Тип. экспед. загот. Гос. бумаг, 1833. С. 307–338.
9. Соловьев С.М. Сочинения: В 18 кн. Кн.3: История России с древнейших времен. Т.5–6 / отв. ред.Н. А. Иванов. М.: Голос, 1993. 758 с.
10. Курбский А.М. Сказания. Ч. I. История Иоанна Грозного. СПб.: Тип. экспед. загот. Гос. бумаг, 1833. 316 с.
11. Скрынников Р.Г. Иван Грозный // Скрынников Р.Г. Иван Грозный. Борис Годунов. Василий Шуйский. М.: АСТ: Граниткнига, 2005. С. 7–419.
12. Шокарев С.Ю. Переписка Ивана IV Грозного с Василием Грязным и русско-крымские взаимоотношения второй четверти XVI века //URL:<http://yakov.works/acts/16/3/krym.htm>

ЗМІСТ

1. Автомчук Д. Вплив російської дезінформації на інформаційний простір Республіки Польща	3
2. Бабій О. Битва при Клокотниці 9 березня 1230 р.: структурний аналіз	5
3. Бігун Г. Прийоми мовленнєвого маніпулювання у промовах Барака Обама	7
4. Божок В. Роль православного духовенства в культурному та освітньому житті Поділля в кінці XVIII – першій половині XIX ст.	9
5. Болеста І. Роль «Жіночого соціально-політичного союзу» в суфражистському русі у Великій Британії на початку XX ст.	11
6. Брагар Т. Шумеро-вавилонська писемність	13
7. Бугай Д. Практика залучення молоді до сфери публічного управління	15
8. Вайпан К. Боротьба з пияцтвом на західноукраїнських землях в другій половині XIX початку – XX століття як прояв суспільної активності	17
9. Вацик М. Особливості реформування традиційних систем у європейській державній службі	19
10. Вашкеба К. Діяльність культурно-інформаційних центрів як компонента культурної дипломатії	21
11. Вовк Б. Твіттер як інструмент формування іміджу Дональда Трампа	23
12. Воєвідко Я. Вплив російської пропаганди на країни Європейського Союзу	25
13. Волошинович І. Ліонська унія 1274 р.: спроба об'єднати Східне та Західне християнство	27
14. Воротняк К. Образ Зевса за даними гомерівського епосу	29
15. Гаїна І. Вплив FАKEbooky на процес дезінформації в сучасних реаліях	31
16. Галичанська Т. Досвід США в боротьбі з фейками: проблеми та здобутки	33
17. Герчук Д. Передумови та причини радянсько-польської війни 1920 р.	35

18. Грона А. Принцип співіснування незалежних держав у Європейському Союзі. Поняття «європейський громадянин»	37
19. Єремія А. Нові інформаційні технології в політиці	39
20. Жижиян М. Використання «м'якої сили» у сирійському конфлікті	41
21. Захарченко Т. Феномен політкоректної лексики в сучасній англійській мові	43
22. Каракчієва І. Спеціалістична лексика в екологічній проблематиці Польщі	45
23. Кожухар О. Сучасний німецький молодіжний сленг та його особливості	47
24. Кольба Р. Європейські практики управління виборчим процесом: інституціональний вимір	49
25. Кошлич П. Германські народи у VII ст.: ареал розселення та формування законодавчої бази	51
26. Кубашок І. Основні етапи зовнішньої політики Рамзеса II	53
27. Кувік С. Співвідносність історії та вигадки в романі Стефана Цвейга «Марія Стюарт»	55
28. Кулак О. Безпека в кіберпросторі: загрози та виклики для Польщі	57
29. Кучер Ю. Особливості розвитку сучасного глобального суспільства	59
30. Кушнір І. Роль шлюбів у політиці Октавіана Августа	61
31. Кушнірюк Л. Особливості творчої стратегії Віри Річ: експліцитна поетика	63
32. Лагойда О. Революційна діяльність Хосе Антоніо Ечеверрії	65
33. Лазар Х. Перший космонавт незалежної України Леонід Каденюк: «Місія – космос»	67
34. Легета В. «Євреї з обличчям Сталіна»: німецькі карикатури як механізм інформаційно-психологічного впливу на населення Райхскомісаріату Україна	69
35. Лисан М. «Щоденник-хроніка» Івана Бажанського як джерело з історії Великої війни на Буковині та пересторога майбутнім поколінням	71

36. Лукан Т. Особливості позиції Туреччини щодо російсько-української війни	73
37. Лучик О. Вплив цифрового маркетингу на виборчу кампанію США	75
38. Магдюк В. Наукові підходи до вивчення процесів децентралізації в Україні	77
39. Малов Є. Обґрунтування проблеми вивчення французької військової термінології в умовах актуальної військово-політичної ситуації в Україні	79
40. Матвійцева А., Садомська Б. Успіх «Зелених» на крайніх позачергових парламентських виборах у Австрії	81
41. Мацюк М. Концептуальні засади дослідження децентралізації влади в Польщі	83
42. Микитчук І. Проект Великого Князівства Руського у політичній концепції Юрія Немирича	85
43. Михальчук В. Види корупційних ризиків у системі публічного управління	87
44. Моткалюк Д. Зародження та еволюція вуличного мистецтва – графіті	89
45. Олійник М. Стратегічні комунікації ЄС як інструмент протидії терористичній діяльності	91
46. Опінко С. Гібридна війна: концептуальні та теоретичні аспекти	93
47. Охрамович О. Хрещення Хлодвіга: політичний аспект	95
48. Палійчук С. Деякі аспекти перекладу політичної термінології	97
49. Палійчук Т.-І. Похід козацького загону Антона Ждановича проти Речі Посполитої у 1657 р.	99
50. Піців М. Символічні аспекти інституту присяги державного службовця	101
51. Рудка В. Суть і перебіг кризових явищ у Європейському Союзі	103
52. Савенко В. Формування шляхти як привілейованого стану в Польщі	105
53. Савчук Д. Арго як спадщина французької мови	107
54. Садов'як М. Археологічні дослідження м. Коломиї у XIX-XX ст.: історіографічний аспект	109

55. Садомська Б. Політика НАТО у сфері кібербезпеки в умовах інформаційного протистояння	111
56. Сарафінчан Н. До питання про етнічне походження та початки творчого становлення Євсевія Мандичевського	113
57. Сімаченко Д. Лютнева революція 1917 в оцінці представників політичної еліти Росії	115
58. Скрипкару К. Зовнішня політика хорватських королів Дмитара Звоніміра (1076-1089) та Степана II (1089-1091)	117
59. Смага О. Політика США щодо Іраку наприкінці ХХ - на початку ХХІ століття	119
60. Стьопкін А. Геоструктура медіа-образу України в новинному інформаційному просторі Румунії	121
61. Тащук М.-Б. Вплив Франції на події першого етапу російсько-турецької війни 1806-1812 рр.	123
62. Трач Ю. Вплив чинної моделі виборів на роботу депутатів місцевих Рад	125
63. Урсуляк К. Основні аспекти Концепції розвитку електронного врядування в Україні	127
64. Харченко А. Софія Галечко – українська жінка на війні	129
65. Храбуст Н. Ехнатон та його реформа	131
66. Чимчинська В. Роль жрецтва у розвитку давньоєгипетської науки	133
67. Швидюк А. Європейська інтеграція України: переваги vs недоліки	135
68. Шеленко М.. Соціальні медіа як один з найважливіших комунікаційних інструментів у ХХІ ст.	137
69. Штефанеса А. Велика французька революція (1789-1799 рр.) у працях російського історика М. Карєєва	139
70. Штефура Л. Статус жінки в середньовічній Ісландії епохи вікінгів	141
71. Щербань В. Позиція Едмунда Берка стосовно Великої французької революції	143
72. Юрчишин І. Механізми громадського контролю у публічному управлінні в Україні	145
73. Якимаха Д. Психологічний портрет Івана Грозного	147
	152